

.....

వెల. రు. ౧.

వై శా ఖ. మా హః త్మ్య ము

కూచిభొట్ల ప్రభాకరశాస్త్రి
ఘట్టి లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి

కొల్లూరు, గుంటూరు జిల్లా,

సర్వ స్వామ్యములు రచయితలవి

శ్రీ భక్త చక్రపాణి . బాలకృష్ణ . పాపం

. లక్ష్మీ . బీరం . బ్రహ్మ . తల్లి .

వై శాఖ మా హా త్త్య ము

విషయ సూచిక

ప్రథమాశ్వాసము

కృతిపతివంశవర్ణనము	....	15
కృతికర్తృవంశవర్ణనము	....	22
షష్ఠ్యంతములు	....	24
కథాప్రారంభము	....	25
నారదు సంబరీషుఁడు వైష్ణవధర్మము లడుగుట	....	28
నారదుఁ డంబరీషునకు వైష్ణవధర్మం బులు నుడుపుట	....	31
భక్తిస్వరూపవివరణము	....	46
మాధవమాసాధిక్యవర్ణనము	....	54
ధర్మసూక్ష్మవివరణము	....	62

ద్వితీయాశ్వాసము

దేవశర్మోపాఖ్యానము	....	68
పంచవిధపుత్రప్రశంస	....	72
చిత్రోపాఖ్యానము	....	84
ప్రేతోపాఖ్యానము	....	95
వైశాఖస్నానవిధి	....	113
అంబరీషునిపూర్వవృత్తాంతము	....	121

తృతీయాశ్వాసము

అనంతానంతసంవాదము	....	128
యమబ్రాహ్మణసంవాదము	....	131
దానప్రశంస	....	142
మాధవపూజాపుష్పాదివర్ణనము	....	152
ధనశర్మోపాఖ్యానము	....	154
మహీరథోపాఖ్యానము	....	163
కృష్ణధ్యానప్రశంస	....	195

శ్రీరామ

కాలభాగవతము—ద్వితీయస్కంధము

వై శా ఖి మా హా త్మ్య ము

ప్ర థ మా శ్వా స ము

శ్రీరమ్మం బొనరించుఁగాతఁ గమలాస్థితాననోత్పల్లక
హారస్యందిమరందబిందురసపానాయత్తచిత్తాయత
మ్మారాధాధవషట్పదప్రవర మవ్యాజానుకంపారస
శ్రీ రాజిల్ల నెవేళ మాకృతిపతిఁ శ్రీవేంకటేశాఖ్యునిఁ

ఉ. ఓంకృతిపూర్వకమ్ముగ ననూనము భక్తి జపింతు సంతత
మ్మింక భవమ్ము నాఁ జను సహీసపయోనిధి, వేదవాక్కు లే
సంకటహర్తఁ జిన్నయుని సమ్మదరూపు నరూపు దివ్యఁ జ
క్రాంకితహస్తుఁ బీతవసనాంచితరూపుఁగఁ దెల్పు సర్వోభుఁ

మ. ఘన తేజోమయుడై యమేయదయమై గాయంబులన్
వేగ జీవునితోఁ దాను ననుప్రవిష్టఁడయి పొల్పుం గొం
చఁగా నొచు నధిని నెవ్వోడు సమస్తజీవతలిబుద్ధిప్రసర
కత్వమ్మునం దనరున్ నిచ్చులుఁ గర్మకారకుఁడనగా
ధ్యానింతు వానిన్ మదిన్.

మ. అతుకం జాయతెఱంగు నద్దమున దేహదర్శబింబంబులం
బ్రతిబింబించియె జీవభావమున సర్వప్రాణులం గర్మహదతి
వర్తింపఁగఁజేయుచుం బెరసి తా ద్రష్టృత్వ మన్నింటికిన్
సతమున్ సాక్షిగ నొప్పు నప్పురము హృత్సప్తస్థం
జింతిం చెదన్.

మ. పురుషోత్తంసుఁ డెవాఁడు పూర్వముఁ కృపాపూర్వం బపా
రంబుగాఁ బరమాధ్యమృత బ్రహ్మ మాదికటికిన్ స్పృష్టంబు
గావించె నేయురుగాయుం దెలియంగ సూరిజను లే నొక్కొం
తయే నోప రప్పురమోదారుఁ బురాణపూరుషు మదిన్
భావించి సేవించెదన్.

చ. అరయఁ బవభృ రాత్రు లుదయాస్తమయంబులఁ గూర్చు
చున్ దివాకరగతుడై యజస్రము జగమ్ముల నాయువుఁ
గొంచు ముంచు నేడైర నెవఁ డొక్కమాట వసధిం నొది
నాఘనుఁ గాలరూపుడై పరఁగు నసంతృప్తియుతుఁ బావను
నెంచెద భక్తియుక్తిమై.

ఉ. విశ్వము విశ్వముం బాడమ బీజము యోనియు నై యనాది
యై శాశ్వతమై చెలంగు శివశక్తియుగమ్మును గానఁ
దానయై విశ్వమయుండునై విబుధబృందనుతుండయి బ్రహ్మ
వాచ్యుడై విశ్వగతుండునై యఖిలవిశ్వము లేలు మహాత్ము
నెంచెదన్.

మ. శివశక్తి ద్వితయాత్మకత్వ మెఱుంగఁజేయంగఁ గాఁబోలు
నూత్నవసేజాయతనేత్ర యోర్తు మెఱయన్ వామమ్ము
భాగమ్ముగా భువనోఘాఖ్యము నాట్యరంగమున స్త్రీపుం
వేషుడై తాన తాండవ మత్యుత్కృత మాచరించు సగజా
నాథుండు న న్నోముతన్.

శా. శారీదేహమహద్వ్యతుల్ మెఱుపులుం గంగాకనన్మంజు
మండీరధావసము గర్జలై యెసంగ నక్షీణానుకంపారసా
సారప్రీత మొసర్చి పేర్చుత బుధస్వాంతార్జునాపాంగరా
డ్వారమ్మున్ రజతాద్రి నిల్చు భవవారావహమ్ము హేలా
గతిన్.

చ. ధరవరసందనీహృదయతామరసంబురసంబునన్ నిరం
తరమును దోగి మాగుట సుధామధురమ్మయి సంసృతిక్షుధా
భర మడఁగించి మించు భవభవ్యచరిత్రరసంబు పంబునా
దరమున శ్రోత్రపాత్రికలఁ ద్రావెడు భాగ్యము మాకుం
గల్గుతన్.

- చ. పరమకృపాపరుండు సితవారిరుహాద్రభవుండు వాఙ్మన
స్సరణి కగోచరుం డమలసత్పదవాచ్యుఁడు విశ్వసర్వజ్ఞ
స్థిరుఁడు నిరస్తసామ్యుఁడు శ్రుతిప్రభవప్రభవాత్మవక్తగ
హ్వరుఁడు విధాత ప్రోచు ననయమ్మును మమ్ము నభీష్ట
దాతయై.
- చ. అకలుషవృత్తి హత్తఁ దిని యాకల ముగ్రవసమ్ములందు వా
రక తప మాచరించెడు నరప్రకరమ్ముల కీప్సిత్తార్థముల్
సకలము లీయఁ దోయరుహసంభవుమధ్యమమాస్యమగునాఁ
బేర్చుకరుణమై జనిం గనిన రుద్రుఁడు భద్రము లిచ్చు
హెచ్చుగన్.
- చ. అరయ నకార మానసము నౌ తుదిగాఁ గల వ్యంజనాఁ
సువుల్ స్వరములు తాన యై మెఱసి వ్యంజనమండల
రూపుఁడౌ మహేశ్వరునకుఁ బల్కుఁ గల్పనమునల్పించు
వేల్పులమొక్కు లొందు సత్వర శివుప్రాణనాడి శివ
సాకుత న న్నమృతత్వదాత్రియై.
- ఉ. అక్షయ సాయకాననగణాన్విత లాయతశౌర్యధుర్యై
దక్షత వెంట నంట భయదల్ శతశక్తులు చండముండము
ఖ్యక్షణదాచరప్రకర మాజి బారిం బొరిగొన్న దుర్గ
సంరక్ష యొనర్చుఁ గావుతఁ దిరమ్ముగ మ మృదుకంప
పెంపునన్.

ఉ. ఏయమ లేక లే నిరన్తరపును బెంపును మర్త్యకోటి కెం
దేయమకన్న సన్నలఁ జరించు జగమ్ములు కీలుబొమ్మలై
యేయమ విష్ణుపక్షమున నింపెసలార వసించి మించు నె
స్థాయమరాదివద్య కమలాలయ మాకు నభీష్ట
మిచ్చుతన్.

మ. కనఁ బల్కుల్ దొలిపల్కు లంగలత యొంకారమ్ము,
నంగమ్ములే కనదంగమ్ములు, ప్రాణమున్ స్వర, మలంకార
మృలంకారముల్, ఘనసాహిత్యము కట్టుపుట్టు మవుచుం
గ్రాలం ద్రయీమాతయై ఘనతం గాంచు వచోవధూటి
సతముం గాపాడుతన్ సన్ గృహన్.

చ. పలుకులఁ గుల్కులన్ సజలఁ బయ్యెటమాచ్చుల మొల్క
నవ్వలన్ వలదొరతూపులం గెలువఁ బర్విషు కన్బొమ్
తీరులం బిటుండులదుగ మేల్పసంచుల మనోజరిపుం గికురించి
మించి వే ల్పులనుతిఁ గన్న యాభువనమోహిని మోహ
మెడల్చి పొల్పుతన్.

మ. మొనకాండై ఘనమంత్రమూర్తియయి, శంభుస్ఫారజాఙీ
జటాజనితుండై, శివ కెగ్గు నేసి క్రతుదీక్షాదక్షుడౌ దక్షు
నెమ్మన మల్కం దలక్రింపు గాఁ నునిమి తస్మస్తమ్ము
హణోమాగ్ని వ్రేల్చిన భద్రదాభ్యుఁ డనిద్రభద్రములఁ బాళిం
గూర్చుఁ జేర్చుం గృహన్.

మ. బలవద్విఘ్న పరంపరాహ్వయము సుధావంత మసంతస్తుగా
 నలమం జేవ దొఱంగి చేయిడినకృత్య మ్మెల్ల ధ్వస్తస్తు యై
 పొలిపూకుండ ఫలమ్ము నీదొడర సంపూర్ణమ్ము కారుణ్య
 ముం దొలిపూజల్ గొనుసామి తా మదిని నొందింపరాకి
 నాపై దయన్.

చ. పరఁగ దెలంతు నింతయని పల్కఁగరాని సుభక్తియుక్తి
 నిర్జరవరు జాతవేదసుని సంయమనీవిభు నాశరేసు న
 వ్యరుణుఁ బృషత్తురంగు నిధిపాలకు ద్రవ్యంబకు విష్టపావన
 స్థిరముల నన్యదైవతవిశేషములకొ మదభీష్టసిద్ధికై.

ఉ. అంతకసన్నిభుండవు దశాస్యుఁడు మ్రుచ్చిలిపోయి స్వీయ
 పూరంతరమండు డాచిన ధరాత్మజసేమపుంగున్ దాఁగి
 దుర్దాంతము వార్ధి రామవసుధాపతి కెవ్వఁ డెఱుంగఁ జేసి
 సత్యంతము భక్తి నెంతు మది నాహనుమంతు ననంతరు
 బేరిమిన్

క. అలసు లహంకృతియక్తులు
 కలిమర్దులు దీనిఁ దెలియఁగా రారని ప్రాఁ
 బలుకులమోపును గారా
 మలరఁగ విభజించి మించు వ్యాసు స్మరింతున్.

చ. చెనయ నసామ్య మజ్జజనచిత్తగుహాంతరభూము లావరిం
 చినయనభిజ్ఞతాతమము, శిష్టసరద్భవదావపావక

మ్మును ఘనబోధనద్యుతులఁ బొల్చుకృపారసవృష్టి నప్తముం
బొనరించి ఖ్యాతిఁ గన్న గురుముఖ్యుల నెంచెదశంకరాచులన్.

క. ఘను సంక్షేపససంతా

ననిలింపఁజూజరాజు నంద్యయశస్సీ

తుని విశ్వనాథసూరిం

ద్రుని మత్సాహిత్యగురుని దొడరి తెలంతున్.

తే. అలర ఛందోనిబద్ధమ్ము సులలితమ్ము

హృద్యపద్యముం గూరుచువద్యపద్యఁ

దెలిపి కవిలోక మేలిస దివ్యమూర్తి

యాదికవి యగ్రచూ మామధ్యానవిధికి.

క. అరయన్ ధ్వనిరూపమ్మున

నరచరితము నెఱుకపఱచు నలచరితమ్మున్

సరసత నిర్మించిన కవి

వరుఁ డా శ్రీహర్షుఁ డనిశవంద్యుఁడ కాఁడే.

తే. అతిగభీరగీర్వాణభాషాంబురాశిఁ

గావ్యతీర్థవినిర్మాణకలస శిశుసు

ఖావగాహ మొసర్చిన యర్చ్యపమఁడు

కాళిదాసుఁ డుపాస్మ్యుఁడౌగాక మాకు.

క. వీణావేణాత్కరని

కావ్యమ్ముల గెలుచునుడులఁ గవితాపదని

శ్రేణుల్ కావ్యశ్రేణుల్

రాణం గూర్చినఘనులఁ దెలఁతు నెల్లఱ నేక.

చ. పలుకువెలంది యేఘనులప్రాక్తనపూరుషవేష మూనియి
మ్ములఁ గవితామృదుధ్వనులు భూషణరావముగా బుధాభి
హృజ్జలరుహరత్న వేదిపయిఁ జల్పె ముదంబున నర్తనంబు
వారలఁ బూగడంగ నెవ్విధిఁ దరంబగు నన్నయతిక్క
నాదులన్.

చ. సొరిది సువర్ణరూపములు శోభననాయకచిహ్నితంబులున్
స్ఫురదమలోజ్జ్వలత్వపరిపూర్ణములున్ ధ్వనియుక్తముల్
మనోహరములు నౌ నిబంధముల త్మోధిపులం గయిసేసి
వాసిమైఁ బరఁగిన పెద్దనాదికవివద్యులలంతులె పేరిమిం
గవుల్.

మ. అతులంబై శతపర్వక్తప్తమయి భవ్యార్థప్రదంబైన భా
రతమామ్నాయము పంచమమ్మ సుకవివ్రాతమ్మ శ్రీతమ్మ
గాఁ జతురత్విమునఁ దెన్లుసేతకు జనిన్ త్మౌమండలిం
గన్న శ్రీయుతు శ్రీపాదకవీంద్రచంద్రము నయ మొప్పావరఁ
గీర్తిచెడన్.

ఉ. తాపసగణ్యుఁ డీడ్యకవితాపిత వేదశిరోర్థవేత్త యా
ర్యాపతిమాఱురూప మల రామకథామృతకర్త ప్రోడ

తాడేవలివంశశుక్తిని ఫలించినముత్యము వాగ్విలాసభా
షాపతి వేంకటప్పకవిచంద్రు నుతించెద నంచితస్థితీకా.

చ. సురుచిరవాగ్విలాసము సుశోభనవృత్తులలంకృతుల్ మనో
హరపదసంస్థితీన్ గడు నాయారముమీఱునడంత భావ
సుందరహాసితమ్ము లాంధ్రకవితాలలితాంగికః గూర్చినట్టి శ్రీ
తిరుపతివేంకటేశకవిధీరుల నెంతు ననంత మాన్యతోన్.

తే. కంకటిం గూలఁ గంకంటికవినిబంధ
ము త్తరముకాండమును దెనుఁ గొసరఁ జేసి
వాసి నెనసిన కవితావిలాసు సమల
యశుని రాఘవనారాయణాఖ్యు నెంతు.

మ. ఎటులుం గాకయ యున్నఁ గ్రన్నఁ గయిదోయిన్ మోడ్చి
సుప్రీత హృత్పుటులుం జల్పఁగ నొప్పు నత్పురుషులన్
ధూర్తాఘృణ్మాట సన్నిటలాక్షుండ పరిష్కరించుఁ
దలఁపక నేవారిదా నూస యెప్పటికే ఘోరున దొర్లు పంది
నదిలింపం బోమియే సేమమా.

వ. అని సకలదేవతాప్రార్థనంబును గురువంశనంబును గీర్వా
ణాంధ్రకవిప్రవరస్మరణంబును గావించి నించినకలనంబున
నే మిహాపరఫలప్రదం బవు నిబంధ మ్మృకఁ డల్లఁ బల్లవి
తావధానులమై యుండ నొక్కనాడు

మ. అనుఁగుందండ్రియుఁ బ్రాజ్యవైభవులు స్వీయభ్రాతృలున్
బాత్రమిత్రనికాయంబును గూర్చువిందులుఁ గన్పించుస్తోమ
మున్ సీమ మించినహారాంబుధి నోలలాడఁ గడునాసిం
దాయి శ్రీవేంకటేశనరోత్తంసుఁడు స్వీయపార్శ్వమున న
త్సంలాపలోలాత్ముడై.

వ. తనరుచు

మ. సరసోత్తంసుల సద్విధేయులఁ గవీభ్రమ్మాయలన్ గూర్చు
సోదరులన్ మమ్ములఁ బిల్వనంపి, కనిసంతగ బేర్చికల్మిన్
నమస్కరణాద్యర్చులఁ బ్రీతులం జలిపి, యగ్ర మ్మాసన
మ్మిచ్చి యీసరణిం దా వచియించె నించుమృదువాన్
రంబు తోరంబుగాన్.

మ. ఎన యేడం గనరానినేస్తమున ని ట్లెన్నేళ్ళనో యుండి
నిండినప్రీతిన్ మన మొందుచుంటి మది పున్నెంపున్ పితే
షంబ; యందును జ్యోతిర్విడులొట మీరు కయివాదోడన్
గడున్ నాకు నె; ప్దనువో నేస్తి లభించు టొక్కటియె
భాగ్యం బుర్వి నెవ్వారికిన్.

వ. అది యటులుండె

ఆ. మెచ్చ నుభయకవులు మేలిక్రొంజవుల నూ
రించు పలుకులన్ రచించి కృతులు
మివుల యశము గాంచి మించుచుండుట మీర
లొందుచుందు గరువ మునుగ కేను.

తే. అమలసుమనోమనోహరమైన తెనుఁగు
కయిత పేరిటిపువ్వుదోఁటఁ గడలు పదియు
గుమగుమాయింపనొనరుచు సుమపరీమ
శములు మీభవ్యకౌవ్యరాజములు నిజము.

తే. కూర్చినది. కూర్చినట్టులు క్రొత్తక్రొత్త
కృతులఁ జవులూరఁ జెవుల కాదృతిని మీరు
వినుచునపుడెల్ల నుబలాట మెనయు నాదు
స్వాంత మెంతయుఁ గృతిపతిత్వమునఁ దనర.

తే. ప్రథితభావవైభవములు ధ్వనులునాఁగ
కంకణకృణానము లొప్పుఁగా సువర్ణ
మహిత సత్కృతి పేరియుగ్మలికిఁ గూర్చు
పతియ యవునాఁడకద కృతి క్షీతిఁ దలంప.

తే. కులము శీలమ్ము గొనములు కలిమికలిమి
నూరుపేరులు నారవితారకముగ
నిలువఁ జెలుపునసమ్ము నిశ్చలత గాన
మాచరించు సత్కృతియన్న యన్నమిన్న.

తే. ఇహపరార్థసాధనములై యెసకమెసఁగు
సప్తసంతానములలోన సరసతరము
కృతిని గొనుట దొక్కఁడ కాంచు శ్రేష్ఠవృత్తి
నంచు వచియించి రంచితు లరసి యరసి.

వ. కావున

క. మనయొరులొరులపయిం గల

ఘనతర మభిమానమునకుఁ గ్లాంతిం గననే

ఱని గాటపునే న్తమునకు

ననుకూలముగాఁగ మదభిధాంకితమును గాన్.

వ. మృదుమధురార్థవచస్సందర్భంబుగ భావబంధురంబవు
నిబంధ మొక్కఁడు నర్మిలి నిర్మింపుడని వేఁచిన వేఁడుక
దళుకొత్త ముదాయ త్తమ్ములయి చిత్తమ్ములు మత్తమ్ములు
గా నేమును నామిత్రగ్రామణి కి ట్లంటిమి.

తే. పరమకరుణాపరుఁడు పరాత్పరునికరుణ
చే లభించినకైత కాంచెను ననుంగు
కూర్చుకోరికి ముదమారఁ దీర్చునియలి
యవని నిట్టిద కాదె ధన్యత్వకలన.

తే. ప్రవిమలార్థబంధురము నిబంధ మొక్కఁడు
మీరు వలికిన పొలుపున నారచించి
మించునరుసము నసమును గాంచువార
మఖిలసుకవిజనమ్ములు నాత్మ మెచ్చు.

వ. అయ్యదియు యత్ప్రతిపాదకంబై డంబు వహింపంజను ?
మీతలం పెఱింగింపుం డనిన నన్ను రోత్తంసుం డిట్లనియె.

తే. చూచుచుండఁగ వింతయై తోచుకొత్త
కొత్తఘటనల ఘటియించి రూపరింప
సలఁతియేకాని మహిమమ్మ నెలయ నఖిల
మూలమౌ కాలము నెఱుంగఁజాలు నెవఁడు !

వ. అదియు రెప్పపాటుమొదలుగఁ జైత్రవైశాఖాదికమాస
స్థిప్తప్రభవప్రముఖ వత్సరసాహస్ర పరిమితయుగమహాయు
గాదులఁ బరిగణింపంబడుచు సర్వప్రేరకంబై యఖిలక్రియా
కారకంబై తత్కర్తల కాయాసమయంబుల కనుగుణంబులు
ఫలంబు లొసంగుచు ననంతవిభవంబై యెసంగుంగదా!
అందును నపుడపుడు ప్రత్యపితాశేషకల్మషులును శ్రీహరి
చరణసరోజద్వయసమర్పితసర్వస్వులును నుజ్జ్వలయశస్వు
లును వీతవిషయపాశావాప్తిసంభావనులును బావనులును
లోకోత్తరచరిత్రులును మహాభాగులు నరాగులు నయి
చైత్రాదికద్వాదశమాసంబులం జనించి నించినభాగ్యం
బున నఖండసుఖం బెనసిన భాగవతోత్తముల విభవంబు
లామూలాగ్రంబుగ విన మనమ్మున నే ననయమ్ము గుతుక
మొందుచునుందు సందులకుం దగినచందమ్మున

మ. కవిలోకాగ్రణి తాడెపల్లకులరాకాక్షరవాప్తుండు రా
ఘవనారాయణశాస్త్రివర్యునికనత్కరుణ్యపుంగల్కి బొ
ల్ల వినంగల్గితిఁ జైత్రమాసముమహాత్వ మ్మెల్ల నానాటిభా

గవత్రవాతముపూతగాఢయును వీచం బాపముల్ రూపఱ్ఱ.

తై. పరమశంకరమాధవావసరమందు
మాధవకృపాకటాక్షసంభావితు లయి
భావమలరార సుఖలబ్ధి వఱలు పావ
నశ్రవసులు మాధవులు ధన్యత్వఘనులు.

క. అవ్వారలయురుచరితము
లెవ్వేళల నాదృతి సునిహితచిత్తుండై
యెవ్వఁ డాలింపంగలఁ
డవ్వఁ డిష్టమ్ము లందు నంద్రు మహాత్ముల్.

క. కావున మధూత్తరార్థ
మ్మా వైశాఖాఖ్యమామహాత్వ మసమ మి
ష్టే వినఁ గాతుక మయ్యెన్
వేవేగ రచింపుఁ డనుచు విలసిల్లప్రీతిన్.

చ. కృతివనితావతంసముచిగిర్చినలేనవుసౌరు మీఱు వె
ల్లతములపాకు, లాయమతలంపులఁ బోలిన మేలిపోక, లా
సతికపురంపువీడియముజాల్కొనుకమ్మనితావి నొప్పు న
ప్రతనము లేలకాదులు సువస్తువులుం దగ వీడె మిచ్చినన్

వ. వల్లెయని కొని తదనుమతి నిజావాసమ్మున కనుబొంది
యనుంగుకోరినకోరికకుం గడుంగడు నలరుచు నంతకు

మున్ను వైశాఖస్కంధసంగ్రహనంబునకుం జైత్రస్కంధ
నిర్మాతయపు రాఘవనారాయణసుధీవరునిచే నియమితు
లమైయుంట నినుమడించినయుత్సాహమ్మున సవైశాఖ
మాస మాహాత్మ్యాగ్రధీకరణమ్మునకుం గడంగితి మింకఁ
గృతిపతివంశక్రమం బెట్టిదనిన—

కృతిపతివంశవర్ణనము

మ. సరసంబుల్ హరిదంతసంగతయశస్సౌరభ్యసంచారముల్
పరమంబుల్ శతపుత్రప్రభునముల్ భవ్యాభ్యముల్ మిత్ర
సత్కరసంస్పర్శకుతూహలమ్ములు ననిద్రాణప్రభావమ్ము లీ
ధరణిం దామరతంపరై పరఁగుతం దాయ్యన్వయాంభోజ
ముల్.

క. నెలపులు శౌర్యస్థైర్య

మ్ముల కలఘులు కలితధర్మభూషణపాణుల్
విలసిలిరి ద్విజీతరకుల
జు లిలాకుశలానుకూలశుభవృత్తిఁ దొలిన్.

తే. కెలఁకు లీరైగు మార్మోయ నలముకొనిన
భవ్య మామేటిబిరుదుల నవ్యకీర్తి
గీతికారవళి స్ఫురించు నాతతముగఁ
గవికుమారుల వాక్తరంగములగుముల.

తే. ఆకొలమ్మున నిమ్మపు నండఁ జేరు
వారి కడఁగండ్ర నడఁచి యపారమైన
కూరిమిం బ్రోచు వడగండ్ర గోత్ర మఖిల
వరకవిచ్రాతసంస్తోత్రపాత్ర మొకఁడు.

తే. చాయఁ గూరుమ నెతయుఁ దాయిపేర
నేపుమితెడు నుపనామ మాపవిత్ర
గోత్రరాజమ్మునకు గిరికొన్న పేర్ని
జాళువాపసిఁడికి వోలె మేలివలపు.

తే. యాచకాభీష్టఫలదాయి యశాచుఁ దాయి
వంశ ముచ్చైశ్రవమ్ము దిగ్వలయమందు
నొందఁ జెందె నసూయ బుధోత్కరమ్ము
సురభిసురతరువర్జనస్ఫురణకలన.

తే. వార లారయ మాకృతిపతికులమ్ము
పేరిరత్నాకరమునకుఁ గైరవాపు
లాప్తవిపులవైభవులు భవానుకంపఁ
బెంపుమిఱినపేరిమి వెలయువారు.

క. శ్రీసంద్యయశోభరస
మ్మానితవిభవుండు ధర్మమార్గా భినివే
శానంతుం డలరున్ ల
క్షీనారాయణుఁ డవారికిం దొలివిత్తై.

క. ఆయనఘృణంఘ్రం లక్ష్మీనా
 రాయణుడే యువును సుజనరత్నాదీక్షా
 ద్యాయతగుణముల స్త్రీసము
 దాయార్ఘ్యిత జాయ మంగతాయారమ యశా.

క. అమ్మాసవతీకులతిల
 క మ్మన్నిటఁ దోడునీడగాఁ గనె స్వసమ
 మ్మమ్మహితుఁడు పురుషాప
 త్యమ్మును రామానుజాఖ్య ధన్యతఁ గూర్చె.

మ. అనుభూతోన్నతవైభవాఘ్య ససఘవ్యాపారపారంగతుఁ
 ఘను రామానుజ మాసప్రవసు నానంద మ్మమందమ్ము
 గాఁ గొని యాత్మేశునిఁగా మృగాక్షి విలసత్కుందప్ర
 సూనాభ స్త్రీజనతారత్నము మీసమాంబిక కనెన్ సౌఖ్యం
 బలేఖ్యంబు తాన్.

గీ. అమ్మహాసాధ్వి మీసమాఖ్యాస పరమ
 పదము నెససినపెనుక నవ్విడితవిభవ
 శాలి రెండవునింతి వరాలదొంతి
 యవు యశోదపేరిటి సుగుణాఢ్యయందు

తే. కాంచె సుబ్బరాయాఖ్య సమంచితశ్ర
 వోనిధాను నిలాత్మజాబానిచరణ

నలినయుగలార్చనావిధానసుదృఢావ
ధాను శ్రీజగన్నాథరాయానుజన్ము.

తే. లలి నఖిలకలాపూర్ణతాకలన సలరి
యమ్మహామహుఁడు నిజాస్వయమున కెంతో
వాసియున్, వన్నె, నిజజనవర్గమున క
మంద మాహాదముం గూర్చెఁ జందురుఁడుగ.

సీ. తననిరంతరదానధౌరేయతకు రాధ

కొడు కొకమాద్రీ కాఁగలఁడుఁ జోడు;
తనయశస్సూర్తి కీడని వాకొసం జను
విధుఁడు లోఁ గటిఁజాలు వెలయకున్లు;
దనమహైశ్వర్యభాక్త్యమునకు నింద్రుఁడు
ప్రతిముఁడౌ గొంత నిర్మదుఁడయ్యెనుఁ
దనవాగ్విలాసమ్ముఘనతకుఁ బెనుచిల్వ
సామి తరమ్మపు సౌమ్య మున్న;

నహాహ, ప్రజ్ఞాసురాచార్యుఁ డార్యనంద్య
చరితమహితుఁ డం చనసూయుజనులమన్న
నలకు భాజనమ్మయి కడు నలుపుమీఱు
సుబ్బరాయాఖ్యనృకులాభిసోముఁ డెపుడు.

గీ. తనర నయ్యర్థికల్పకమ్మును దలిర్చు
నూతగఁ గొని శాలీనతాస్థితవృత్తి

హత నుచ్చైశ్శ్రవోభవనాధిరోహ
ణాభిరతి నెసకమెసఁగె నమృతవల్లి.

తే. యాచనూనమానసపూరణాదికములఁ
గల్పనల్లీమతల్లియై గణుతిఁగాంచు
సమృతవల్లికి నామోద మట్లు పసిఁడి
కదికెఁ దుదిని దాయారమపనము ఘనము.

తే. అన్నముం బెట్టు నతిథుల కన్నపూర్ణ
సరణి, ననుగమించును ధవుఁ జాయచాయఁ,
బలుకుఁ బలుకుపల్కున సుధ తొలకరింప
సుబ్బరాయాఖ్యుగరిత సంశుద్ధచరిత.

తే. వఱలునీలువునన్ సత్యవంతునింతి,
క్షమను బంటవలంతి, చక్కందసమ్ము
నందు మరుబంతి, సుబ్బరాయాఖ్యునింతి
యిఘటయేగాని యెఱుఁగఁబో దిడుగ డింత.

సీ. సరివచ్చు నొకయింత సర్వమంగళ తామ
గనిసాముమే న్గోసి కొనక యున్నఁ;
బురుఁ డవు నొకపాటి సరిదీశుసుత పతి
వెడఁదఱొమ్మున విఱ్ఱివీగకున్నఁ;
బోలు నించుక వాణి సోనాడి కలప్రీడఁ
బరుగురనోటఁ దాఁ బడకయున్న;

సవ తనఁ జను సుంత శచి శాశ్వతము కాని
భోగభాగ్యముల మురియకున్న;

నన్నకవిసన్నతుల కిరవై తలిర్చు
పుల్లహల్లకనిష్యందిసల్లలితము
రందబిందుబృందసుమధురతరవచన,
యర్థజనకల్పవల్లి, శ్రీ యమృతవల్లి.

ఆ. అమ్మహాపతివ్రతావతంసమ్మునం
దమ్మహామహుండు సమ్మదమ్ము
చివురుదొడుగఁ బడసె శ్రీవేంకటేశాఖ్యు
ఘనయశస్కుఁ దొలిద కాన్పు గాఁగ.

క. ఆయాద్యుండు పదఁపడి నా
రాయణునిన్ సత్యపూర్వు, నభిరామగుణున్,
శ్రీయుతుని రామమూర్తిని,
దాయారమయందుఁ గాంచె నమి యెసఁగఁ; బయిన్,

క. ఆలోకో తరచరితుం
డాలీలం గాంచె సన్మణాచితల యశో
దాలక్ష్మీదేవ్యాఖ్యల
బాలామణులం గొలమ్ము ప్రథితి గనంగన్.

తే. ఆనెటిని మహాప్రేమ రామానుజాఖ్యు,
దివ్యలక్ష్మణులక్షితు భవ్యచరితు

లక్ష్మణస్వామి, నామీద లబ్ధవిభవ
నాంజనేయునిఁ గనె నన్వయ మ్మివ్రురన్.

క. తొలికాన్పు వేంకటేశ్వరుఁ

డలఘుధివణుఁ డలత్రిప్రాయమంద గడించెన్
లలిఁ గల సర్వరహస్యం
బులు దా నాంగ్లమున రాజపూజ్యత గదురన్.

ఆ. కోరి యేని నొరుల ప్రేరణమ్మననేని

నెట్టి యెడలఁ గాలువెట్టిగాని
ధర్మ పథము నింత దాఁటఁజూడఁ డెనాఁడు.
సరసవచనుఁ డమలచరితుఁ డతడు.

క. ప్రమదాజనరత్నము ర

త్నమపేరిటివారిజాస్య తన కూర్పు కళ
త్రముగాఁ బాత్ర మ్మయి సౌ
ఖ్య మలేఖ్యమ్మన కతండు గణనీయుండౌ.

క. సంతతసంతుష్టనిజ

స్వాంతుఁ డనంతశ్రవుఁడు సుసంతానుఁ డతం
డింతంతకానితమి న
క్లాంతసుగుణ మాదుకృతికిఁ గాంతుం డయ్యెన్.

తే. సర్వరక్షాసుదీప్తితుఁ డుర్వరాసు

తామనోంబుజభ్రమర మా రామచంద్రుఁ

డెనయుదయ నేతదన్వయ మేలుఁగాత
నాయురారోగ్యవిభవసమన్వితముగ.

కృతికర్తువంశవర్ణనము

శా. శ్రీనారాయణసేవ్యభవ్యపదరాజీవుండు భావాతిగా
నూనప్రాభవుఁ డప్ప)భాకరనృసింహాన్నిద్రభద్రానుసం
ధానస్థితుండు పూతమూర్తి త్రిపురానాథుండు కారుణ్యమ
క్షీణ మొప్పుఁగ నాగభూషణుండు సుశ్రేష్ఠుఁడై నూ
కిచ్చుతే.

సీ. వఱలువెల్నాట శ్రీవత్ససరోత్రాఢ్య
వైదికబ్రాహ్మణాన్వయము తత్ప్ర
భవు లాగమాంతోరుభావవినిర్ణయ
ప్రవణు లందును మహాప్రౌఢిఁ గాంఠ్రు
భూరియశుల్ కూచిభొట్లోపనామకు
లవ్వారిలోనఁ జిదంబరసుధి
ప్రథితి నొందె మహత్ప్రభావవిభవుఁడయి
యాబుధార్చ్యుండు కోటమాంబయంగఁ

గనియెఁ గృష్ణయ, సుబ్బయాఖ్యలఁ డలిర్పు
ననుఁగుగొమరుల నిరువుర. నం దమంద
వాగ్విలాసుండు సుబ్బయ ప్రథమజాయ
త్రిపురసుందరియందుఁ జేరిమి చివుర్ప.

తే. కనె మనీషి నశేషసన్ధానిశేష
భూషణుక్ నాగభూషణుఁ బుత్త్రవరుని;
బెరయుదమి రెండవపడంతి నరసమాంబ
యందుఁ గాంచె శ్రీరాముఁ గలాభిరాము.

తే. నాఁడు నేడును నొకజాడ నాగభూష
ణుండు త్రిపురాంబికాసనాభుండ యవుచు
నలరె నస్మజ్జనకుఁడుగా నట్టిదకద
స్వీయవత్సలత్వమ్మునా వెలయునద్ది.

గీ. మాకొలమ్ముతల్లి మాకుఁ దల్లియ కాక
యెల్లలోకములకుఁ దల్లియై త
నర్చినత్రిపురాంబ నాగభూషణుతోడ
మాకుఁ బూజ్యపాద గాకయున్నె!

క. ఆయూష్యుండు కాంచెన్ సు
శ్రేయోమహిత యుహిత రహిఁ ద్రిపురాంబక్, నా
రాయణునిఁ, బ్రభాకరు, నన
సూయువు లక్షీ స్మరింపఱు, సుబ్రహ్మణ్యక్.

వ. మఱియు

తే. కలితసర్వసులక్షణ కవుఁగిలికృతి
నేత్రి రామసీతాహ్వయపుత్రి, వీర

రాఘవాఖ్యాను, పట్టదరమ్యకుంత
లక్ శకుంతలం గనియెఁ జూల్లాఁగఁ మదిద.

తే. తనరె లక్ష్మీనృసింహుండు దత్తుడైన
కతన ఘట్టుపనామసంకలితుఁ డవుచుఁ.
గూర్పు నేకోదరులము తలిర్చుచితన
మొనర దొరకొంటి మిద్దానిఁ దెనుఁగుసేయ.

మ త్స్య ం త ము లు

క. ఆతతగుణరత్నగణ
స్థీతున కలిశయితధీవిశేషోల్లాసో
పేతున కఖిలకలాని
ష్టాతున కతిమృదువచనరచనచతురునకుఁ.

క. మిత్రమనస్సారసవర
మిత్రున కబలాజనౌఘమీనాంకునకుఁ
శ్రోత్రమహాఃప్రాయసుచా
రిత్రపవిత్రునకు గుణికి శ్రీమహితునకుఁ.

క. సారాచారవిచారవి
శారదునకు శారదాంబుజజ్యోత్యాస్మిన్య
క్కారినదమలయశోవి
స్తారునకుం దాయివంశజలధివిధునకుఁ.

- క. సరసోన్మంతునకుం బ్రస్తు
మరమహితమహస్సునకు రమామహిళామే
మరకరుణాసంపాదిత
గురువిభవనకు వడగండ్రగోత్రభవనకున్.
- వ. అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా మాకడంగిన వైశాఖమాస
మాహాత్మ్యాంధ్రీకరణమున కుపక్రమక్రమ మ్మెట్టిదనిన—

కథాప్రారంభము

- నీ. శ్రీదమా నైమిశక్షేత్రరాజమున
లోకమంగళసమాలోచనప్ర
వణు లగణ్యులు మహామునివరేణ్యులు బహు
వార్షికసత్రనిర్వహణపరతః
బరగుచు నొకనాటియరుణోదయమువేళ
హుతవీతిహోత్రులై యున్నతఱిని
సగుడెచిన సమంచితాత్ముఁ బురాణసు
సంహితావ్యాఖ్యానచాతురీస
మేతు సూతుని నెదురేగి ప్రీతి నర్ప
పాన్యవిధులఁ గొలిచి కొనివచ్చి యున్న
తాసనాసీనుఁ జేసినయవల నిట్లు
లనియె ముని శౌసకాఖ్యుఁ డయ్యనఘమతికి.

తే. మానినత్తమ, మంగళాభ్యాస, ధీస
 మేత, సూత! వచింపుము పూత ముఖ
 ముఖము చైత్రమాసమ్ముసపూర్వమహిమ
 మెల్ల జెల్ల మాదురితము లిపుడ సూకు.

ప. అని వేడిన నమదానందకందభితహృదయూరవిగతం
 డవుచు నమ్మునికలతిలకుండును సయ్యాదినుమోసమోసం
 త్యక్తు సాంతమ్ముగ నెఱిగించిన విని వెండియు శోననము
 నీంద్రుం డిట్లనియె —

తే. సూత, వ్యాసోక్తిసారసున్నాత! తావ
 కీనకరుణానిధానతాక్షపి జపులు
 జెవులకుం గొల్ప వింటిమి భవసనేత్రు
 నతిపవిత్రచరిత్రము లడగె భవమూ.

క. కాదనక మాదుప్రశ్నము
 యాదవవంశాభిసోమునన్మృతచరితన్
 శ్రీదము ప్రతిపద మమృతర
 సోదయముగ నుడివి తనరి తుగుతరకీర్తి!

క. జగదానందకరమ్ములు
 జగదవననిరంతరుండు జలధరరుచిరాం
 గుగుణగణవిభవములు విని
 నెగడంజన రెవ్వ రాప్తనిర్వృతు లవుచున్!

క. సతతశ్రావ్యము భక్తజ

నతాగతిద మయిన నందనందనుకత నీ

గతి నెన్నాళులు వినినం

జతురమతీ! తనివి గనవు స్వాంతము లింతేన్.

క. ఆవేదశిరోవేక్తుని

పావనమహిమమ్ము లింకఁ బట్టు విన మా

భావమ్ములు కౌతుకసం

భావితము లవుచు నెలర్చు వారనికరుణన్.

తే. అయ్యురున్ద్రోమహితుమాహాత్యమును స

విస్తరమ్ముగఁ దెల్పు మోవేనవిగ్ధ

ణాగ్రణీ! వ్రతదానార్హణాదికముల

గరిమ వివరింపవలయు వాగ్గరిమ గడుగ.

తే. ఎవ్వఁ డెవ్వఁ నెవ్వధి నెట్టిచోట

నాచరించిన స్నానదానాద్యనూన

విధివిధానమ్ములకు నెట్టివిధిని నొందు

ఫలిత మది యెల్ల సల్లనఁ జెలుపుమయ్య.

చ. అన విని రౌమహర్షణి ప్రహర్ష మవేలమ యై యెడంద నె

కొన ననె నిట్లు : సార్థకతఁ గూర్చి తలిర్చెను మీగు

ప్రశ్న నాజనికీ, సలభ్యమైన వ్రజసారసనేత్రలపెన్నిధాన

ముం బనిగొని సారెసారెకును వాకొనుభాగ్యము గల్గె

నిమ్మొయిన్.

తే. కృష్ణమృదుపదాసక్తభక్తిసపూర్ణ
మానసులు మానిసులెకద మహిని గృతులు;
మీ రొనర్చిన భువనసంతారకమ్ము
ప్రశ్న మయ్యది సన్నతిభాజనమ్ము.

తే. నందనందనుమహిమ మానందకంద
శితము మనమున వినిపింతు : నతులితమయి
యతిశయిల్లు దత్తిశున మాఖ్యాన మొక్క
డాలకింపుఁ డెలర్ప ననన్యవృత్తి.

నారదు సంబరీషుఁడు వైష్ణవధర్మము లడుగుట

మ. తొలి పద్మోద్భవమానసప్రభవఁ డస్తోత్రప్రభావగుఁడు శ్రీ
లలనాలోలగుణానుగానకలనోల్లాసుండు స్రుష్ట్యర్థుఁడు
తులపాథోధిసుధాకరుండు దివిషత్పూజ్యుఁడు శ్రీనివాసుఁడు
డలరక గ్రుమ్మరు చిమ్మహీశలము లోకానుగ్రహావ్యా
ప్యతి.

తే. పరమభాగవతాగ్రణి వంద్యచరణుఁ
డంబరీషుఁ డేలడ గా మహాప్రశస్తి
మొఱయు మధురాపుర మ్మిచ్చ వఱలఁ బేరి
చనియె నమ్మహిజానిఁ గన్గొనెడుపనికి.

తే. అంత నాజ్ఞేడు సతిభక్తి నమ్మునీంద
చంద్రమసు విష్ణుశ్రవణందమున న

మంచితార్థ్యాదివిధులఁ బూజించి సుప్ర
సన్ను నొనరించి ప్రశ్నించె గ్రన్న నిటులు.

సీ. సురమాని! యెద్దాని శ్రుత్యస్తవేత్తలు
పరము బ్రహ్మమ్మంచుఁ బలుకుచూకు ?
రెవఁడు వ్యక్తావ్యక్తుఁ డెవ్వనికిం జన్మ
మరణాదికమ్ములు పురయ వెపుడు ;
నేదివ్యపూరుషునిచ్చ లోకమ్ము ల
ఖిలములు పుట్టుచు గిట్టుచూడు ;
నేసనాతనుఁడు నిర్మించి యజనకు నొ
సఁగెఁ దనలోనిప్రాజమపుత్రెల్ల ;

నెవఁడు సర్వకారణుఁ డీశుఁ డీశేశూన్యుఁ
డాదిపురుషుఁడు సర్వభూతాంతరస్థుఁ
డతనిఁ జిద్దను దివ్య నారాయణాఖ్యు
భక్తసఖు నెట్లు ధ్యానింపవలయుఁ జెపుచు ?

తే. వఱలి వాఙ్మనోఽగోచరత్వమున యోగి
వరులదృష్టిపథముననేఁ బడఁగఁబోని
వాని నెవ్వధి ధ్యానించి పడయనేర్తు
రీప్సితమ్ములు ఘనులు శమింప భవము ?

గీ. ఉదితమపు దృష్ట గోవిందమృదుపదార
విందనివ్యందమకరందబిందువులను

గ్రోతచవులూర నాల్కుకుఁ గ్రోలలేని
యనద కాంచునె యజ్ఞదానాచిఫలము ?

గీ. కలుషముల పేరిఘోరాంధకారపటలిఁ
దృటిని మఱుమాయ మొనరింప దినకరాభ
జలజలోచనుమృదుపదార్చనముకన్న
సున్న వేతె నిష్కృతి పశుస్తోమమునగు.

గీ. ఏజగత్సర్జనక్రీడ నెసకమెసఁగు
దేవదేవుని భ్రుకుటి వర్తించు సిద్ధు
లెల్ల నాకేశనాశను నేవిధాన
మానవుండు పాసింపఁగ నొను జెపును?

గీ. మాని! భక్తిప్రియుఁడు భగవానుఁడండు
రాతఁ జెట్టిద భక్తి రయంబు సుప్ర
సన్నుడై పొల్పు; నయ్యగుచరిత్రునగు
బాడము నెట్టులు తాదృశాపూర్వభక్తి?

క. అరయం బ్రహ్మవిదగ్రణి
వరిధరునకుఁ గూర్పువాఁడ వలిచతుగుండస్యన్
బరమార్థజ్ఞుడ వౌట న
మరముని! యడిగితిని నిన్ను మానుగ దీనిన్.

గీ. విష్ణులీలానువర్ణ నవిషయకమ్ము
ప్రశ్న మవ్వానిపాదనీరంబుపగిది

నపుడె పావను నొనరించు నడుగువాని
నుడువువానిని నాలింపఁదొడరువాని.

చ. పెరయుట దుర్లభమ్ము పృథివీస్థలి మానుషదేహ; మెట్టులో
పొరసిన రూపముం నృతీని బుద్బుదమ ట్లది; యంతలో
నుదుస్తరము రమాధవప్రియులదర్శనలబ్ధి; క్షణార్థమైన ని
ర్జరముని! లిబ్బి సాధుజనసంగముఁ కూరుచుఁ బూరుషా
ర్థముల్.

తే. వైష్ణవాగ్ర్య! పవిత్రము భవదమోఘ
యాత్ర వారక కూరుచు నఖిలభువన
ములకు సేమ మసీమము పుణ్యమూర్తి
నందనందనుగుణభాషణమ్మువిధము.

వ. కావున

క. ఏవాని నుడివినంతన
తావరమై శ్రుతిజఫలము తగ సేకూరున్
ఆవైష్ణవధర్మమ్ములు
దేవర్షి వరా! రయమ్మ తెలియం జెపుమా.

నారదుఁ డంబదీక్షునకు వైష్ణవధర్మంబులు నుడువుట

క. అన నెనసినముదమున నను
మునివర్కుఁడు నారదుండు : పురుషోత్తమపా

దనవాంభోజద్వయచిం
తనరత! సలిపితి పుమర్థదము ప్రశ్నమ్ము.

క. కమలామహిలాహృదయా
బ్రమిలిందము భక్తపక్షపాతి కృపాఋణ
ఊ మురారిపదార్పన ము
త్తమధర్మము తథ్య మనుచుఁ ద్వద్విదిగమహా !

సీ. ఎవ్వనిఁ గొలిచిన నివ్విత్యవిత్వ మా
రాధితకల్పమై ప్రథితిఁ గాంచు;
నెవ్వఁడు సంతృప్తి నెససిన నీచరా
చరజగమెల్ల నెసంగుఁ దుస్తి;
నెవ్వనినామ మొక్కింత స్మరించిన
యంతమాత్ర శమించు నఘచమమ్ము;
లెవ్వనిపదరజ మ్మీశవాసవముఖ్య
దైవతవ్రాత మాడలస తాల్చు ;

నవ్వనేరుహనేత్రు నన్వహ ముపాస్య
సకలభూతమహేశ్వరు సకరణుడయి
యెవ్వఁ డతిభక్తి మది నుపాసిగపకుండు
నాతఁ డేరితి నమృతత్వ మందనేర్చు ?

క. వినిచిన వినినం జదివిం
చినఁ జదివిన నాదరించి చింతించినఁ దా

సనుమోదించినఁ దత్తణ
మనుపమభాగవతధర్మ మహించు నఘంబుల్.

సీ. కారణకార్యాదికారణకారణ

మృత్యుకారణశూన్య సమరమాన్య
వేద్య సవేద్యస్వవిభవు భవాప్యయా
పేతు వీరవికారు భూతభవ్య
భవదీశు యోగవిత్ప్రవరు జగన్మయ
నిర్గుణు గుణపూర్ణు నిరుపమానుఁ
బురురూపు నురుసత్త్వఁ బరము సణియాంసు
నజు సజజన్మము సజితము మహితము

నహితదుర్జయు జ్యోభరహరణనిరతు
స్వీయమాయాగృహీతసజ్జేయరూప
శతు శతాదిత్యసమలను ససకముఖి
వినుతు వినుతింపఁజను భక్తి మనుజుఁ డెపుడు.

క. అని వివరించెయ యడుగం

బనిబూనితి మఱిల విశ్వభావసముల్ పా
వసములు వైష్ణవధర్మము
లసఘాత్మా! మాత్ర మిపుల నరుసం బెసఁగె.

తే. గ్రుతిరసాయనములు మనస్సుఖకరమ్ము
లాత్మ శాంతిదములు కృష్ణసమృతభరిత

చరితములు ; దేవుఁ డవు భావసాధ్యుఁ; డిదియు
నీవ యెఱుఁగుదు స్వయముగ భూవరేంద్ర !

గీ. అయిన వివరింతు నాయోపనిషత్వట్టు
లిడె జగద్ధితమును గోరి యే సపార
గౌరవము తావకము మనసార గౌర
వించుచు నుదంచితయశ ! యాలింపు మిటులు.

గీ. పరమ మవికల్పము ప్రధానపురుషపరము
బ్రహ్మ మయ్యాదిపురుషుఁడు వాసుదేవ
మూర్తి యందురు బ్రహ్మవిన్ముఖ్య; లలర
నవుఁ దదీయమాయామయమ్మయి యఖిలము.

చ. అకలుషభక్తియుక్తి నెవఁ డర్చనవందనకీర్తనక్షేత్రణా
దికములఁ బ్రీతుఁ జేయుఁ దను దిన్యఁ డనంతఁడు తా
నొసంగు వానికిఁ గృప మేర మీఱ సతి నిర్మల, నాయుపు
భోగ భాగ్యముల్, సకలము లీప్సితార్థములు, స్వర్గమునా
నపవర్గముం దుదిన్.

క. తలఁపన్ మనమునఁ జేతలఁ
బలుకుల ననయమ్ము భక్తపరతత్పరతా
కలనం బొలుచుమహాత్ముల
లలితములు వ్రతములు విను మిలాతలనాథా !

వ. అనియు మానసికకాయికవాచికమ్ములన ముత్తైఱంగులయి
యెసంగు; పండు—

ఆ. హింస తెరువుఁబోమి, ఋజుమార్గమున నాన,
స్తేయవృత్తిపరతఁ జెనయకునికి,
బ్రహ్మచర్యనిష్ఠ వ్రతములు మానసి
కము లనంతతుష్టికరము లధిప!

ఆ. భుక్తి యొక్క-మాటు, నక్తవ్రతాసక్తి,
భవ్యవృత్తిని నుపవాసదీక్ష,
యసువు సనిన నొరుల యాచించు టెఱుంగమి,
కాయికములు వ్రతములై యెలర్చు.

ఆ. వేదమధ్యయనము, విష్ణుసంకీర్తన
పరత, నిత్యసత్యభాషణమ్ము,
సిశునభావ మాత్మఁ జెరచుమి, నాచిక
వ్రతము లతులితములు ప్రథితతేజ!

గీ. అఖిలకల్యాణగుణధామునమలనామ
ములు నిరంతర మెల్లెడఁ బాలుచుభక్తి
గాన మొనరింపనవు. నిగతయేనిఁ జెనయఁ
జన దశౌచము యాపుణ్యసమయమందా.

గీ. తనరి వర్ణాశ్రమాచారతత్పరమతిఁ
బూరుషార్థము లధించు పుణ్యపురుషు

తెపు డుపాసించు రచ్యుతు నితకస్మ
గలదె నిశ్చేయసకర మొకందు తెరుపు.

క. రమణశ్రేయోర్ధిను లా
త్తమనోవాక్కాయసంయమమ్ములు గనురన్
రమణీమణులు గొలుతురు
త్తమములు వ్రతముల రథాంగధరుఁ గనుజాల్గిన్.

ఆ. ఆగమప్రసిద్ధ మైనమార్గమ్మున
నలరుబోంట్లు నాల్వకొలమువారు
నాచరింపనొప్పు నతిభక్తి ద్విజవర
రూపుఁ డాపరాత్పరునిసమర్చు.

తే. వేదవిహితమార్గమ్మున ద్విజుల పేరఁ
బరఁగు పైమూఁడుకొలములవారు; నామ
సంస్మృతిన స్త్రీలు, శూద్రులు జలుపనొని
రతము భవనాధినాథునారాధనమ్ము.

తే. యజనయాజనపూజనాద్యముల, వ్రతము
లం గనం డింత ముదము నచంగుతండ్రి,
భక్తిగమ్యుఁ డగమ్యుఁడు భక్తవత్స
లుండు భక్తిప్రియుం డచ్యుతుం డొకండు.

క. పరమపతివ్రతలపు నురు

చరితలు గరితలకుఁ గూర్చుసామియ నైవ ;
మ్మరుదారఁగఁ బూజ్యం డవు
నిరత మవారలకు హరిమనీష నతండ్.

క. అలరున్ నామస్మృతిఁ బ

న్యలకున్; దేవార్చనమ్ము లొసరింతురు స
ర్వలు శ్రుత్యనువాదమ్మయి
యలరెడు నాగమముమార్గ మాచారముగాన్.

క. పతిహితచింతాసంతత

లతివలకుం గలదు నిక్క మధిక్యతి కమలా
పతిపూజాదికముల నని
శ్రుతి యంచితగతి వచించు ట్తోణీనాథా !

తే. తమకులమ్మున కనువపు ధర్మవర్త

మున స్వవిహితముల్ వ్రతములఁ బూర్ణభక్తి
నాచరింపఁగ నొప్పు; దా నరుస మొలయు
దాన నెమ్మది నమ్మధుదానవారి.

తే. జ్వలన, జల, హృదయాఽర్క-మండలములగమఁ

గొని హవిస్సును, నహ్లానకుసుమకోకిలు
లొసఁగి, ధ్యానించి, జపించి, రొంగి యజిగతు
రారమానాథు నుడుగక సూరివరులు.

- గీ. పొరి నహింసా, వశమ్ములు, భూతదయయు,
 ఊతి, శాంతి, దాంతులు, ధ్యాన, సత్యము, లస
 నలరు నలరు లెన్నిది గొని సలుపుపూజ
 కాజగన్నాథుఁ డప్పుడ హర్షమొందు.
- వ. అవి యివి యననేల, భక్తిసమర్పితమ్ము సుమ మ్రోట్టిద
 యవుంగాక యయ్యది భక్తిప్రియుండు భగవానునకుం
 బ్రమోదకారణంబ యపు నంతియగాక—
- సీ. జలజాతముల్ జలజాతముఖ్యమ్ములు
 వారుణసుమములై వానిఁ గాంచు;
 సౌమ్యముల్ సుమములు సన్నిఁపయోదధు;
 లెసఁగుఁ బ్రాజాపత్యకుసుమములయి
 యన్నాడు; లాగ్నేయ మా ధూపదీపాది
 కమా; ఫలపుష్పముఖ్యమ్ము విటసి
 మయము; పార్థివకుసుమము కుశమాలాద్య
 మా; గంధముఖము వాయవ్యశాను;
 వైష్ణవము శ్రద్ధ; వాద్యమ్ము విష్ణుపదము;
 నలరులక వీనిఁ గొని యర్చ యాచరించు
 సంతమాత్ర సనంతము సంతస మ్ము
 సంతఁ డెనసి యొసంగు స్వీయమ్ము పదము.

శే. అరుణుఁ, డింగలముం, బొఱుఁ, డాలు, వైష్ణ
 ప్రౌత్తముఁడు, మిన్ను, కరువలి, యుదకములును,
 బుడమి, యాత్మ, భూతవ్రాతములు, మురారి
 యర్చకుం గూర్చు నెలవు లభ్యర్చితేశ !

సీ. సవితృనం దినమంత్రజాప్యమ్మనఁ, జాత
 వేదస్సుసంఘ హవిస్సుచేత,
 నొసఁగి యాతిభ్యమ్మ నుర్వీసురునియంఘ,
 నావుల గ్రాసరసాదికముల,
 వైష్ణవోత్తమునందు బంధుసత్కృతి, హృద
 యాంతరమ్మన ఘనధ్యాననిష్ఠ,
 గాలి సుఖ్యమనీషఁ, గీలాలమున నప్పు
 రస్కృత మ్ముత్తమద్రవ్యసమితి,
 స్థండిలమ్మన మంత్రహృత్ప్రఖ్యభోగ
 జాలమున, నాత్మ నాత్మను, సకలభూత
 ముఁలొ టేత్రజ్ఞుని సమత్వబుద్ధి మెఱయఁ
 జిద్దునఁ సర్వమయు సమర్పింపవలయు.

గీ. శంఖచక్రగదాజలజాతరుచిర
 కరచతుష్టయు వనమాలిఁ గనకవసనుఁ
 గొస్తుభాంచితు భావించి గాఢభక్తిఁ
 గొలువనౌ జలజాతు నీనెలవులంఘ.

గీ. పూజితం డవునెడ లెస్స భూమిసురుండు
 పూజితండు కాంగలాండు విభుం డతండు,
 భర్తృతుం డవునెడ నపు భర్తృతుండ
 తాను; నాలకించి తె యిటు మానవేశ !

గీ. సౌరు మీటు నెంతయు యదాధారములయి
 నిగమధర్మశాస్త్రమ్ము లా నిర్వికల్పు
 లవని నిర్జరులన్న సత్యంతపూత
 మైన వెష్టవీమూర్తి యటండ్రు బుధులు.

చ. ధర శుభముల్ సమస్తములు తథ్యముధర్మపక్షైకలభ్యముల్
 పరమముధర్మమయ్యదియు వర్తిలెడన్ నిగమమ్మ దిగ్భ్యుగా,
 శరణము తద్వయమ్మనకు త్రొక్కునురు డొక్కడ కాన
 వానికిం జరిపిన నర్చ శాస్త్రవిధి సర్వమయుండును నచ్చ
 తుండ సూ.

తే. యజ్ఞదానతపోవ్రతధ్యానయోగ
 సేవనాదుల మోదము దేవదేవుఁ
 డెనయఁజనఁ డెనాఁడేని మహీసురేశ
 తోషణమ్మన నె ట్లట్లు పోషితజ్య !

క. బ్రహ్మఖ్యుండు బ్రహ్మజ్ఞుండు
 బ్రహ్మణ్యుండు బ్రహ్మసంప్రవర్తకుండు పర

బ్రహ్మము సంతుష్టిం గను
బ్రాహ్మణసంతోషణమున వసుధాధీశా!

తే. కడుపునం గన్న కొడుకు నిష్కలుషభక్తి
నాచరించెను నెడ నచ్యుతార్చనమ్ము
సరకమున ముగ్ధిన పితరు లిరుతెఱుగుల
వార లపవర్గముం గాంచువార లపుడ.

గీ. అఖిలభూతమయమ్ము దయాపరమ్ము
వాసుదేవాహ్వాయము పరబ్రహ్మమందుఁ
బ్రవణచిత్తత నలరని పశుసమాన
మానవులు ధరాభారాయమాణు లనఘ !

క. ఎన్నఁడు నెవ్వారెఱుంగని
పన్నగవరతల్పుధ్యాసపథము వచింతున్
విన్నంతన దీనన్ బుధ
సన్నత! కైవల్య మెనయు జనుఁ డభవుండై.

వ. మఱియు

చ. పడక మరుస్థలిన్ జలనవర్జితమై బహుదీప్తిమంతమై
యడఁరెడ దీప మేనుగిది నారనిగోరపుచిమ్మచీకటిం
బొడవడఁగించు నాకరణి భూపకులగ్రణి! ధ్యాననిష్ఠ రూ
పడఁచ రయంబ దోషనివహంబు నిరామయుడ నరుం
డంగిన్.

ఉ. ఆస లడంగు, నిశ్చలత యబ్బు, దలిర్పరు మిశ్రోత్రు, లే
దోసము లంటఁబోవు, బరితొపవిషాదభయభ్రమామలుకొ
బాసి చనుకొ, హృషీకములవ్యాపృతి రూపము, ధ్యాన
రూఢిఁ బెన్వాసిని గాంచుజ్ఞానికి; నవాఁ డెప్పు డొప్పును
బ్రహ్మభూతుడై.

తే. శ్వసనహతి లేని దీప మచలత గదుర
జ్వలనకర్మగతారూఢి వర్తికాన
హాయమునఁ దైల మింకించి యవల విడచుఁ
దైలకలుషంబు కొడిచేరు తనర సధిప!

తే. తాఁ గొని క్రమక్రమమ్మునఁ దైలమెల్లఁ
దిర్వలిక నిర్మల మృదుదీప్తి మెఱయు;
నటులె, కర్మస్థితుడయి కర్మాఖ్యమైన
నూనె నింకించుఁ గొంకక జ్ఞానధనుడు.

తే. శ్రోధలోభాదికాఖ్యమరుత్తు లేక
యచలత స్మితి నిర్మలుఁ డన్వచు జ్వాల
చాయ వెలుగుచు విషయకజ్వలము విడిచి
యుజ్జ్వలుడు నిస్పృహుండయి యొప్పు సతఁడు.

వ. ఇదియెల్లఁ గేవలజ్ఞానస్వరూపోద్దిప్తమ్ము. ఇక ధ్యాన
విధాన మ్మామూలాగ్రమ్ము వివరింతు నయ్యదియు సగుణ
నిర్గుణభేదంబుల నిరుతేఱంగుల నెసంగు; సంచు—

- గీ. “సర్వకర్త సర్వజ్ఞః సర్వసాక్షి
సర్వకారణభూతుః సర్వమయుః
పూనుషోత్తము నెఱుంగ విముగ్ధతగ బ
రార్థపరులైన యోగులు నందుచుండ్రు.
- తే. కాలుసేతులు లేకయ కడు రయమ్ము
గమరఁ జను నెల్లెడలకు; జంగమ మజంగ
మము గ్రహించుఁ డైలోక్య; మాస్యము హుళకి
తినును; లేకు నాసమ్ము వాసన లెఱుంగు;
- గీ. లేవు జానుగు లన్ని యాలించు; గాన
రాదు నాల్కు పల్కును సుధాస్వాసతమము
గాఁగ; లేక త్వచమ్ము వీకం గ్రహించు
స్పర్శ మన్నిటియదియు నా సర్వమయుఁడు.
- ఆ. రూపు లేదు, వఱలు రూపసంబంధఁ
పంచవర్గవశము గాంచి మించు;
బ్రాణ మఖిలమునకు; జ్ఞానబలక్రియ
తత్త్వభావసిన్ధ; త్రాత యతఁడు.
- గీ. అమలుఁ డానందమయుఁ డాద్యుఁ డగుణుఁ డజుఁ డ
నాశ్రయుఁ డఖిలాశ్రయుఁ డద్యయుఁ డ
ఖిండుఁ డఖిలాంతరస్థుఁ డా ఘనున కెందు
లేరు పితృపుత్రమిత్రాపత్నైరిజనులు.”

- తే. అని నిరామయు నిర్గుణు వ్యాపిగాఁ ద
లంచి యప్పురాత్మరుని ధ్యానించి మించు
టలరు సూ నిర్గుణధ్యాన మనఁగ, నదియె
క్షిప్రకైవల్యపదలభికిం బథంబు.
- క. “పారి ధర్మక్షతి ధర్మే
తరపథమభివృద్ధి పౌసఁగు తటి నిజమాయా
పరిధృతనానాతనుఁ డయి
ధరఁ బ్రోచును దానవారి దయ దయవారణ్.
- తే. వాసిత మ్మయి బ్రహ్మాండభాండ మఖిల
ముం దదావాసవశమునఁ బాలుపుఁ గాంచు;
నట్లుగావున, వాసుదేవాఖ్య వఱలు
దేవదేవుఁ; డాతఁడు భూతభావనుండు.
- గీ. కలుగు వెలుఁగును జలదానకలన వర్ష
మాణమేఘమునకు యదనూనభాస
జలజమిత్రాదులకుఁ బ్రకాశమ్ము నొసఁగు
స్వప్రకాశుఁడు హరి చతుర్బాహుయుతుండు.
- సీ. దనుజభీదమ్ము సుదర్శనాఖ్యానమ్ము
చక్రమ్ము సవ్యహస్తద్వయమ్ము
నందు నొకంట, రెండవకయిఁ గౌమోద
కీనామకము గద మా నెసంగు;

వరమణిస్థగితమై పాంచజన్యమువేరి
 కంబువు, మోహనగంధబంధు
 గంబు హంపసుజలజగంబు సన్యేతరం
 బులు కరములు రెంటు బాలుచు లలిని;

సంకుండలకటక కేయూరరత్న
 కంకణదులు తత్తవగమ్మలంగు
 దనను శ్రీవత్సకౌస్తుభాద్భాసితాంగు
 డంగభవమోహనుడు కనకాంబరుసకు.

గీ. తలినటాకులు వ్రేళ్ళు, కేందమ్మితమ్మ
 లడగడలు, ముకు సరిపెగ, యలతివగవు
 తెగెన రాతిరి, నానర దొండపండు,
 వల్లె మొగ్గలు పల్లు రమాధవునకు.

శ్లో. చిహ్ను గట్టినకట్టపుట్టమ్మ మిసిమి
 పసిడిక్రొమ్మెలుంగులు గొల్చుభక్తజనుల
 పొలివేలుపుటావు వే వచ్చు మాధ
 పుండు గరుడమూపున నెక్కి ప్రోవ నన్ను."

క. అని కరచరణాద్యవయవు
 వసమాణాంచితు శశాంకవదనునిగా నె
 మ్మనమున భావించి భజిం
 చిన సగుణము ధ్యాన మగుచుఁ తెలఁగు నభీశా!

- ఆ. ఎవఁ డనన్యచింత నీరీతి ధ్యానించి
మించు నాఘనుఁడు భుజించి యీడు
గననిసుఖము తుదిని గాంచు ననంతమ్ము
పరమపదము వీతభవుఁడ యవుచు.
- వ. అంబరీషా! నీయడిగినసరణి హరిధ్యానవిధానంబును నంద్యే
దంబులను వివరించితి నింక నెయ్యది వినవలతు వెల్లింగింపు
మన నారదున కా ధరారమణు డిట్లనియె—
- తే. వేదవిద్వర, నారద! వింటి నీయ
నూన మనుకంప శ్రీహరిధ్యానమార్గ
మే నఘమ్ము శమించె దరించి తీ భ
వమ్ము పేరిటివిషరాశి నాగునట్లు.
- వ. అయిన నింకొక్కఁడు వివరింపం బ్రార్థింతు.
- ఆ. భక్తి యనఁగ నెద్ది, పరఁగు నేతెరువున,
నెవ్వఁ డెట్లు లెచట నెప్పు డాచ
రించి కాంచు ఫలము నేచందమునఁ బెల్లు
మనిన ధాతృసూతి యనియె నిటులు.

భక్తిస్వరూప వివరణము

- ఉ. మానవనాథచంద్రమ ! రమాధవమిత్రుఁడ వీవు కాన లో
కానుజిఘ్నేఁ బూని తిటు లాఘనులీల లె పృచ్ఛనేయ నిం

తే నిజ; మాలకింపుము వచింతు ననంతము భక్తివై భవం
బే; నఘనాశనమ్మయి నేకవిధమ్ముల నొప్పు భక్తియున్.

వ. మఱియు నది మనోవాక్కాయసంభవతఁ ద్రివిధయయి
మఱల లాకిక వైదిక ఆధ్యాత్మికభేదమ్ములఁ ద్రివిధ్య
మొందు.

గీ. ధ్యానధారణారూఢమ యైన బుద్ధి
సంస్కరించుచు వేదవచనములం బ
రాత్పరునియంద మనసుంచి తత్పరమతి
నలరుటే మానసికభక్తి యన నెసంగు.

తే. సంతత మ్మవిశ్రాంతసంచింతనముల
నుచ్చరించుచు మంత్రవేదోక్తు లతుల
జపములారణ్యకమ్ముల శౌరఁ బ్రీతు
నేత వాచికభక్తియై చెలఁగు నధిప !

తే. వశము నొసరిచికొని యక్షపంచకమ్ము
స్వవిహితవ్రతాదృతి యుపవాసదీక్ష
లుం గదుర నిందిరాలింగితాంగుఁ గొలుచు
టలరుఁ గాయికభక్తియై యవనినాథ !

గీ. లలిఁ బదాఱుపచారమ్ము లలర నిర్జ
రార్చ్య నచ్యుతుఁ నర్చిత నాచరించి

సృత్యవాదిత్రగీతాదినిరతి స్తుతులః
బ్రముదితుండేత లౌకికభక్తి సుమ్ము.

గీ. ఋగ్యజుస్సామజాప్యాదికేచ్ఛ, సంహి
తాధ్యయనము వైదికభక్తి యనగ నెసగు
వేదమంత్రహవిర్యజనాదిరూప
మైన క్రియయు వైదికభక్తి యవు నరేంద్ర !

తే. అరయ దర్శము, పార్థమాస్యమ్ము, వ్రేల్చి
ప్రాశసము, దక్షిణాపురోడాశచరువు,
లిప్తి, ధృతి, సోమపానము లివ్వి సాధ
నములు వైదికభక్తికి నమలచరిత !

ఆ. పంచభూతములను భాస్కరశంకరా
దులను నిలిపి మదిని సలుపుకర్మ
మఖిల మలరు భక్తి యాధ్యాత్మిక మ్మయి
సుమ్ము విష్ణుదైవతమ్ము నదియ.

వ. మఱియు సాంఖ్యయోగాదిక భక్తిస్వరూపమ్ము తెలిసిగింతు
నాకర్ణింపుము.

క. లలిని బ్రధానప్రముఖ
మ్ములు సాంఖ్యప్రోక్తతత్త్వములు పరిభోగ్య
మ్ములు చేతనేతరము లయి
యలరారు నిరువదినాలు గవనీపాలా!

- ఆ. భోక్త, చేతనుండు, పూరుషుఁ డిర్వదే
సప్తసతం; డతండు యాదికార
ణము, మహేశ్వరుం, డనామయుఁ, డవ్యక్తుఁ,
డాత్మ, యఖిలకర్త యనంగ నెసంగు.
- ఆ. పొసంగు వానిమూలమునను ముత్తైఱంగుల
నెసంగుసర్గకార్యమెల్ల; సఖిల
మాశ్రయించియుండు నప్రమేయము పంచ
వింశతత్త్వమును నెవేళ నిజము.
- క. అని తుది మొదలుం గొన్నిం
పని నిత్యము శాశ్వతమ్ము పావనము ఘన
మ్మును తుది తత్త్వము బ్రహ్మ
మ్మును మనమున భక్తిభావపూర్ణులు సాంఖ్యుల్
- వ. సేవిండువా రయ్యదియ సాంఖ్యకృత భక్తివిశేషంబు.
పాత్రానామపరాయణుండై బహిరంతరింద్రియవ్యాపారం
బులు దూరంబులు సేసి ధారణారూఢి హృత్పద్మకర్ణికా
సమాసీనుండును, బీతవసనుండును, వ్యాకోచాంబుజదళ
లోచనుండును, బ్రహ్మసూత్రకటీతఃకుండును, గౌరవర్ణం
డును, జతుర్బాహుండును. శంఖచక్రగదాధరుండును,
గృపాశరుండును, వజ్రమాలానివీతాంగుండును, రూపవైభవ
విజితానంగుండును, రమాలింగితవత్సుండును, భక్తపత్నుం

డును, శిక్షితాశేషరక్షోవాతుండును, భువనరక్షోదీప్తి
తుండును, నన్న సప్పండరీకాక్షు వీతవిషయోపభోగులు
నరాగులు నగు యోగులు ధ్యానించి యంచితము పరమ
పదముం జూరగొందు రియ్యది యోగసిద్ధయవు మానస
సిద్ధి యనంబడుచు మహోత్కృష్టంబు భక్తివిధానంబయి
యలరుఁ బూర్వోద్దిష్టంబులు భక్తివిశేషంబుల నెవ్వఁడనన్య
చింత నయ్యనంతు నారాధించు నతండు పరమభక్తాగ్రణి
నాఁ బరంగు.

తే. మఱియు నానాప్రకారమై వఱలు భక్తి
తవిలి సాత్త్వికరాజసతామసాది
భేదములఁ గట్టెలంబోలె బేర్చుచిచ్చు
కాల్చివెచుఁ దత్తణమ యఘంబు లిద్ది.

ఉ. భూరిభవజ్వరాపహ మపూర్వము శ్రీహరిభక్తినా నిష
త్సారము దుఃఖితారము సుధారససారముఁ గ్రోలఁ వీనులం
గోరకయుండుదాఁక నతిఘోరము జన్మజరాంతరూపదు
ర్వార మనేకదేహజ మవాచ్యము దుఃఖము మర్త్యుఁ
డొందెడున్.

ఉ. చింతితుండై సుగీతుండయి నేవితుండై నతుండై నుతుండునై
యంతరనుశ్రుతాత్మమహిమాన్వితుండై కుసుమార్చితా
ఘ్రియై సంతతసిద్ధసాధ్యసురసంస్తవనీయచరితుఁ డిందిరా

కాంతుఁడు పాఱుద్రోలును నఘంబుల గాలి మొయిళ్ళు
జూడ్పునకో.

గీ స్నానదానదేవార్చనజ్వలనతీర్థ
సేవనశ్రుతాచారతపోవిధాన
యాగముల శుద్ధి గనఁజన దంతరాత్మ
హరి హృదంతరగతుఁ డైనయపుడువోలె.

క. వినఁబడు నెచ్చో నచ్చుపు
వనజాయతనేత్రుకీర్తివైభవ, మతిపా
వనము లసంస్మృతినంభా
వనములు ధన్యములు కథలు పరమార్థదముల్.

వ. ఆయానెలవులు సాక్షాన్మోక్షేందిర కిరవులై యతిశయిల్లు.

మ. ధరణీనాథకులూవతంస, యమనాథశ్రావ్యభవ్యశ్రవో
వరపీయూషరసానుపాసనిరతవ్యాపారపారీణ, వే
ణురఘోల్లాసితగోపగోనికరునన్యానమ్ము మాహాత్మ్య మొం
ది రతికా గంటి కుతూహలమ్ము వినఁగా నీ వెంత ధన్యు
డవో!

క. శ్రితమందారు నుదారుఁ బ
తితజనతోద్ధారుఁ దలఁచు తిన్నన లే కా
తతదర్పాహంకారా
వృతజడునకు శ్రేయ మెట్లు పెరయు నరేంద్రా!

క. మాయాజని నిర్మాయుఁడ

మేయుఁడు నారాయణుఁడు మీఱినభక్తుఁ

బో యతిసుఖసాధ్యుఁడవు

మాయువులకు దొఱకువాఁడె మనుజాధీశా!

చ. మురరిపుపుణ్యపాదనవపుల్లపయోరుహచంగుళిక, భూ

వరవర, ధర్మధుర్య, హరిభక్తజనాగ్రణి, వేదసారవి

ద్వర! యెట నీయెటుంగనిగుభంకరతత్త్వమొకండు గాన

ముర్వర; నను బృచ్ఛనేసి తిటు వైష్ణవగౌరవహృదయనివే.

ఆ. పుడమి గానరాదు పుణ్య మశేషసం

తోషపోషకమ్ము భూషణమ్ము

శ్రోత్రములకు జలజపత్రనేత్రుచరిత్ర

కన్న వేఱొకండు గాథ యధిప!

గీ. అయ్యనంతుననంతకళ్యాణగుణవి

శేషభాషణమన్న పీయూషసార

మూర నిచ్చక్రొత్తలు చవు లుడుగ కెపుడుఁ

గ్రోలుచుందురు సాధుచంద్రులు నరేంద్ర!

గీ. పుడమివేల్పులు, వేల్పులమొదవు, నిజము,

శ్రద్ధ, యాగమ్ము, తపము, ప్రాజదువుగములు,

స్మృతివచస్సులు, దీక్ష, కూర్మియు, శమమ్ము,

మాటరూపమ్ములై యొప్పు మాధవునకు.

క. ఇనుడు సుధాంశుడు ధారుణీ
యనల మృనిలమ్మ నుదక మంబరము దిశల్
వనజభవుం డభవుడు నా
ససకాదిస్తుతుండ; వాడు సర్వమయూడౌ,

గీ. విశ్వరూపుడు విష్ణుడు స్వీయమాయ
చే జరాచరరూపమ్ము లీజగమ్ము
లెల్ల నిర్మించి మించె; భుజించుజమ్ము
బ్రాహ్మణాకృతి నన్న మవాడ తేడ !

తే. సకలతీర్థసారమ్ములు క్రౌంచురమ్మను
పదపరాగముల్ త్రిభువనభవికకార
ణమ్ము, లవ్వారి సర్వభూతమ్ముల నతి
భక్తి గొలువుమా హరిబుద్ధి వఱల సీను.

ఉ. పరగు వాడు విష్ణుభక్తముఖ్యుం డయి
స్వస్వవిహితకర్మపరుడ యవుచు
బ్రహ్మవిద్యరేణు బ్రాహ్మణ నెవ్వోడు
కొలుచు విష్ణుబుద్ధి కడలుకొనంగ.

వ. అది యగులుండె మహోత్కృష్టఫలప్రదమ్మను రహస్య
మొక్కడ డొప్పు సయ్యది యెఱింగింతు వినుము.

మాధవ మాసాధిక్య వర్జనము

- తే. ప్రాప్త మీయది మాధవవల్లభమ్ము
మాధవము మాస మత్యుత్తమమ్ము, దీని
తొలిసగమ్ము నేడవునాఁడు దుర్లభ మ్ము
నన్యసామాన్యఫలదానగణ్యా మనఘ !
- గీ. మున్ను జహ్నుమహ్నరి తాఁ బొడమ మనము
నం గనలు ద్రావి సవ్యకర్ణమ్ము మార్గ
మునఁ ద్యజించెఁ గ్రమ్మఱ నాఁడ ఘనతరంగ
భంగమంగళ గంగ నుప్పొంగఁ గరుణ.
- క. ఆనాఁ డేవాఁడు మానస
మానందమునం దలిర్ప నాజహ్నవి సు
స్నాన మ్మొనరిచి యుచితవి
ధానమునం గొలుచు నతఁడు ధన్యతఁ గాంచుకొ.
- క. ఆవాఁకనీట నాటం
గావించిననిర్జరపితృగణతర్పణముల్
పావనము లతులఫలసం
భావితములయి యలరారు; వాఁ డమృతుండౌ.
- క. కన మాధవమాసమ్మున
కెన యవు నెల విష్ణుపదజ క్షేత్ర చను పా

వనధుని లే దేయెడఁ బ్రా.

క్తనసుకృతముకతన నన్వి తగ లభ్యముతా.

తే. శ్రీమనోహరుమృదుపదతామరసము
రసమునం బుట్టి తడుపుచు బ్రహ్మపదము
పుడమి డిగి ముత్తైఱంగుల నడుచు దివ్య
గంగ పూత మొనర్చు జగత్త్రయము.

క. ఘోరతరకలుషకర్దమ
హరిణి సుఖకారిణి భయదాఖిలదుర్గో
తారిణి త్రిమార్గచారిణి
కూరుచుఁ గూరిచినవారికోరుకు లెపుడున్.

గీ. కడఁగి సంజలు మూఁడిట గంగ గంగ
గంగ యని స్మరించెడువానికల్మషము
లెల్ల లాగివేయును గాంత మినుమునట్లు
కలిజనమలప్రళయని గంగాభవాని.

క. మనమునఁ దలఁచిన శతయో
జనదూరగుఁడేని నరుఁడు జహ్నుసుతం ద
త్రణమున బహుజన్మార్జిత
ఘనదురితము లడఁగఁ గాంచుఁ గైవల్యంబున్.

వ. అమ్మహాధునియు వైశాఖశుక్లసప్తమీదివసమ్మనఁ గోటి
గుణితఫలప్రదానంబునం దనరు. నట్లవుటంజేసియ

క. దురితాంభోనిధి మునిగిన
 నరులకుఁ దారకములై తనరు మాడైవాం
 తరములు మాధవమాధవ
 వరయుగలముకన్న సున్న వసుధాధీశా!

సీ. దైవతమ్ముల దేవదేవుఁడు హరియట్లు,
 జపముల గాయత్రిచందమున, స్ర
 వంతులం ద్రిపథగపగిడి, లతాంగుల
 నుమవోలె, వెలుంగులఁ గమలమిత్రుఁ
 డటులు, లాభమ్ముల నారోగ్యలాభమ్ము
 విధము, ద్విపాత్తుల విప్రుసరణి,
 సుకృతమ్ములం బరోపకృతిరకమ్మున,
 విదైలనన్నిట వేదమట్లు,

మంత్రములఁ బ్రణవము, ధ్యానమాన్దసమితి
 నాత్మచింత, శౌచమ్ముల స్థశౌచ,
 మభయ మీవుల, గుణముల లోభశాంతి
 మాది, మాసాలఁ దలకట్టు మాధవమ్ము.

క. ఇమ్మహితము మాసమ్మున
 సమ్మదమొదవం బొనర్చున్నా నానుష్ఠా
 నమ్ములు హోమవ్రతదా
 నమ్ము లసంతఫలములయి నలువారు స్మృతా !

క. లలి వైశాఖాంతమ్ములు

కలుషము, లరుణాంత మంధకాగము, ప్రాంత

మ్ములు నుపకారపిశునతా

కలనన్ సుకృతమ్ము లవనికాంతాగ్రణ్యా!

వ. మఱియు మిహిరుండు తులాస్థితం డవుతఱిఁ గార్తికంబున
నొనరుచున్న నదానాదివిధానంబు లనంతఫలవంతంబు లంత
కంటెఁ గోటిగుణితంబులై యవి రవి మకరాయన
గతుం డవునవసరంబున మాఘంబునఁ దనర్పు; నరుణుండు
మేషప్రవిష్టుం డయియున్న దినంబుల వైశాఖంబున నపా
రమ్ము లర్థమ్ములు చేకూరుచు నని వినిచిన విని ననుచు
నాదృతి నాక్షితిపతి త్రిదశమునిపతి కిట్లనియె.

గీ. మాధవప్రీతికరములు మార్గశీర్ష

ముఖ్యమాసమ్ము లితరముల్ పొలుచుచుండ

నేల మాధవమాస మాలీల సుత్ర

మోత్రమమ్ముగఁ గథితమై యొప్పనయ్యె.

గీ. ఎది తదాచరణీయత నెసకమెసఁగు,

నీయనౌ నీవి యేవిధి నేర్పరింపఁ

బడియె, దప మేదొ, కొలువఁగా వలయు నైవ

మేదొ వివరింపుమయ్య నా కీడ్వపాద !

- గీ. త్వత్పదాంబుజయుగరజఃపావితాత్ము
నను సదుపదేశముప్రసాదమున ననుగ్ర
హింపుమా, ధర్మరూపుడ వీవె తత్త్వ
వేత్తవును హరిప్రియుడవు విధితనూజ !
- గీ. మాని ! నిర్మాత, యుపదేష్ట, మంత, తదను
మంతయుం, బ్రయోజకుడు సమానభాగు
లని వచింతురు శాస్త్రజ్ఞు; లఖిలకర్మ
ఫలము ధర్మోపదేశ సంప్రాప్యను కద !
- గీ. పుణ్యతీర్థావగాహనములు, తపోవ్ర
తాదికమ్ములు, యాగమ్ము లాచరించు
వాని కొదవుఫలమున సాబాలు తత్ప్ర
వర్తయితకుఁ జెందు నటండ్రు భావవిమలు.
- చ. పొనరుచు నెట్లు శ్రేష్ఠుడవు పూరుషుఁ డెయ్యది, నిచ్చ
లద్దియే జనులు తదన్య లెల్ల అటు నల్పంగఁ బాల్పడు
చుండు, రెడ్డి గైకొను నతడుం బ్రమాణముగఁ గొందు
రవారుచు దాని నెట్లు కావునఁ గలధర్మమర్మములు
పొల్పుగఁ దెల్పు మనల్పధీనిధీ !
- క. అన నొలయుగఁ జిఱునగ వా
ననమున నలినప్రసూతినందనుఁ డను న

హృన్మజేశకులాభరణ

మ్మున కిట్టలు గట్టు దాటి పొంగుముదమునకా.

గీ. వినుము, నీయడిగినమహద్వృత్తమెల్లఁ
దెల్లముగ వినుపింతు; నే నుల్ల మలరఁ
దొల్లి యడుగు డిదియ యుల్లసిల్లుకరుణఁ
గమలభవుఁడు నుడివినవిధము నృపాగ్ర్య!

చ. పరఁగు నలభ్యవృత్తి జని భారతవర్షమునందు, నందునుకా
నరతనులబ్ధి, పూరుషత, నందితరీతి స్వధర్మవర్తనా
భిరతి, రమేశభక్తిపదవీపరిరూఢమనఃప్రవృత్తి, యా
స్మరపితృహర్ష కారణముమాధవమాసముసేవ భూవరా!

గీ. అట్టిమాధవమాసమ్మునం దమంద
మా నియతి స్నానదానజపాదు లాచ
రించునంచితధిషణులు కాంచఁబోరు
శమనభటతర్జనోన్మర్జనముల యెపుడు.

ఆ. అవని లేదు మఱొకఁ డైహికాముష్మిక
ఫలదమైన మాధవమ్ముకన్నఁ
బుణ్యమాస మున్నె పుష్కరరాశికి
సాటివచ్చు మేటినీటిపట్టు?

క. కలిమలధ్వంసి మాధవాఖ్యానమాన
తాత్ప్ర్యపక్షారవమ్ము శ్రోత్రములఁ బడక

పాసి చనవు పాపములన్న పాపదొరలు
నరక లేవరమ్ముల పేరినాకువులను.

గీ. అసమమాహాత్మ్యకలితముల్ హరికి మిథుల
హర్ష కరము లిమ్మధుమాసమృత్యుదినము
లయిదు; నేకాదశీతిథి యాదిగఁ గల
యవ్వి శుక్లసప్తమి కెనయయిన వనఘ !

గీ. ఒదవ నకలుషభక్తి నెమ్మడిని నెవ్వఁ
డీదినమ్ములైదిట నాచరించు నుక్త
విధి యథావిధి నాతఁడు పెరయు సర్వ
మాసదీక్షాఫల మ్మసమానవృత్తి.

గీ. బహుళఫలదమ్ము మాధవవల్లభమ్ము
మాధవమ్ము మాసమ్మున మాధవుం డె
వానిచే నర్చితుండవు భక్తితత్ప
రత్వమున, వాని కున్నె దుర్లభ మొకండు ?

గీ. స్నానదానవిహీనులు మానదంభ
పాశవేష్టితు లెల్లఱు పంచవాస
రాత్మకమ్మ యయిన మాధవావగాహ
నమున మాధవులే యయి యమరువారు.

తే. కమలబాంధవుఁ డుదితుఁడు కాకమున్న
సలిపి జాహ్నువీరేవాంబువులఱొ స్నాన

మెవ్వఁ డర్పించు నచ్యుతు నీనెల నతఁ
డనఘ! సర్వసుపర్వగణార్చ్యపరఁడ.

వ. అని వెండియు, నంబరీషా! ఇట్లను దినమ్మును స్నానదాన
జపాదులం దేమటక వ్రతియై యమనియమము లమర
హవిష్యాన్నముం గుడుచుచు నిలఁ బండుచు బ్రహ్మచర్య
వ్రతనిరతుండయి మధుమాసని షేవణ మొనర్చుచు మాన
వుండు తత్పర్ణమాస్యాదివసమ్మున మధువ్రత మ్మాచరింప
వలయు; నానాఁటిపవలిట మధుతిలాదులు దాన మొన
రించి వేదవేత్తలపు బ్రాహ్మణోత్తములకు సువర్ణశృంగలు
రౌప్యఖరలు సుధాగుహలు సవత్సలు నపు నాపులఁ నీవ
లయుఁ బదంపడి యోపినకొలంది సన్నాహల విష్ణుభావం
బున భూతత్వప్తిం గావింపంజను; నిట్లు లవిఘ్నంబుగఁ
బండ్రింజేడులు విధి దృష్టవిధానంబున నాచరించి యుద్యా
పన సేయనపు; నీవిధి నొనరించువాఁ డొందుకథ్యాణంబు
లవర్ణ్యంబుల యనిన విని యబ్బరంపడుచు నంబరీషుం
డిట్లనియె.

తే. అనఘచరిత! యత్యల్పమాయాసమునన
కేవలైతదుషస్సమయావగాహ
నమ్ముకతమున నతిదుర్లభమ్ము ఫలము
కరగత మ్మృతనన్న నబ్బరము వొడము.

వ. అంత నయ్యరవిందభవనందనుం డి ట్లనియె.

ధర్మసూక్ష్మ వివరణము

మ. నరనాథాగ్రణి ! ధర్మసూక్ష్మము లవర్ణ్యప్రాభవాభ్యమ్ము
 లెవ్వరు నవ్వని నెఱుంగనేట రన నబ్రంబే, మహాయోగి
 శేఖరులుం జెందుదు రిందు మాధ్యము గడున్ గాఢేయ
 ముఖ్యుల్ జనిన్ ధరణీపాలురె ధర్మసూక్ష్మగతి నొందం
 బోరె బ్రాహ్మణ్యమున్.

చ. కులజ, సుశీలశాలిని, యకుంతగుణాలయ, జాయఁ బాసి
 దుష్కులజ యొకర్తుకే ల్గొనినక్రూరుఁడు కిల్చివమ్మాన్తిమూ
 నజామిలునకు నంతకాలమున మీఱినప్రేముడి నాత్మనంద
 నున్ బిలిచినయంత్రమాత్రన లభింపదె మోక్ష మనంత
 నాఖ్యతోన్.

గీ. గంగయొడ్డున దాశేశుకన్య సత్య
 వతి పరాశరుకృపఁ గన్న వ్యాసమాని
 వరుఁడు కానీనుఁ డవ్వనిపౌత్రులెల్ల
 భ్రాతృజాయారతుల్ కారొ వా రసఘులు?

వ. ఇంత యేల,

తే. హరునిప్రతికృతి దుర్వాసునంతవాఁడ
 యలిగి సలిలాశనమ్మునఁ దలఁచ నీకు

నెగ్గు చక్రానలజ్వాల భగ్గుమనఁగ
నొడలు పొందఁడో మందుఁడై యిడుమ లెన్నో ?

- క. చిత్రమ్ము భూతభావన,
చిత్రమ్ములు భూతతతులు, చిత్రమ్ములలోఁ
జిత్రమ్ములు కర్మమ్ములు,
చిత్రము లెంతేనిఁ గర్మసిద్ధులు శక్తుల్.
- గీ. ఎఱుఁగఁగారాక తన కింత మఱుగునఁ బడి
యున్నప్రాకృతసుకృత మేపొందుచుండుఁ
బుణ్యకర్మపరంపరఁ; బాసఁగ సమయ
మొసఁగు నెపుడో దుర్లభమయి యెసఁగుఫలము.
- తే. కృతశుభాశుభకర్మ మొకింతయేని
నుపశమింపక నిలువయై యుండి యటులు
జన్మజన్మానుగామియౌ; సమయమున ఫ
లించి యుచితఫలమ్ముల నిచ్చుచుండు.
- వ. అటులయ్యు సమృద్ధింబులు పుణ్యంబులనడుమ సుదారుణం
బయ్యు దురితంబు కరువలినిడిన కష్టరంబురకంబు నెఱయఁ
గ్రమక్రమమ్మున హరించి యగోచరమ్మగు; నిత సల్పా
నల్పాయాససమాలోచన మాచరింతము.
- తే. విధి మహత్తర, మది తుది వెలయఁజేయు
ఫలిత మొకదోమనోరంత; స్వల్పము విధి,

వలనుపడు నొకతృటిఁ బూర్తిసలుపఁ, దత్తు
లమ్ము మేరువు; పాలుచుఁ గర్మమ్ము లిటులు.

వ. సింహాదిమంత్రోచ్చారంబును, పంచగవ్యనిషేవణంబును,
జలాగ్న్యాదిప్రవేశంబును మున్నగుగల బహులాయాస
కరంబులు నియమంబులయుఁ దత్ఫలంబులయు స్వరూపం
బులు గమనింపుము. ఎట్టేతో తునముట్టించినఁ బూర్వో
ద్దిష్టవిధానంబులకుం గలుగునది శాస్త్రప్రోక్తపరిమిత
ఫలంబ. వేయేల

ఆ. అల్పనాశ మధిక మాయాసముం గూర్పఁ
జాలువిధిని; మివుల స్వల్పమున మ
హాత్పణాశమవును; నగ్నికణ మ్మొండు
దూది కొండయంత తుడువదొక్కొ!

గీ. విప్రగోశిశుహత్యలు వేలకొలఁది
గురుకళత్రనిషేవణకోటులున్ మ
హోగ్రపాపశతమ్ములు నుక్కడంగు
నొక్కమాఱు శ్రీహరినామ ముచ్చరింప.

క. కావున శాస్త్రప్రోక్త
మౌవిధి స్వల్పమ్మ యయిన నాచరితమై
వేవేగ పాపనాశము
గావించును సుకృతవృద్ధి త్మానాథాగ్ర్యా !

అ. పాపముల దలిర్చుభావకర్మాధిక్యమున
 ఘలాధికతయు మొనయుజుమ్ము;
 ధర్మగతులు సూక్ష్మతమములు తత్ఫలముల
 నెఱుంగువార పుడమి లేరు.

వ. అటు లవుటంజేసి

క. 'ఓధరణీధవ ! యొసంగున్'
 మాధవనాథ మృసంతమహిమాధ్యమ్మి
 మాధవమాసమ్మున నా
 రాధకులకు మాధవుండు ప్రథితఫలంబుల్.

చ. అరుణుణు మేషరాశిగతుడై యలరారెడునప్పుడోపు నే
 పురుషుడువన్నువేళ హరిపూతపదద్వయి మానసాంబుజాం
 తరమున నుంచి యెంచుచు నొనర్పంగ స్నానజప్రవ్రతాదులం
 బెరియ దవానిపై భవము వీక్షణమేని నెనాడు భూవరా !

క. కావున నుపస్సుస్నాన
 మ్మివై శాఖమున నాచరించి యనూన
 మ్మొవైభవమున విలసిల
 నీవును యతినింపుమయ్య నిర్మలచరితా !

క. అన నాలకించి యప్ప
 వసచరితుం డంబరీషవసుధాపతి నె

మృన మానందరసోత్తే
 కనిర్భరమ్మయి యెలర్న ఘటితాంజలిదై,
 వ. మహాత్మా! యీదృశము లశ్రుతమ్ములు విషయవిశేష
 మ్ముల నెఱింగించి నాపుట్టువును కన్విగ్ధతఁ గూర్పంగిడ
 యని వేడుడు —

ఆ శ్వా సాం త ము

క. శర్వపురోముఖసర్వసు
 పర్వగణారాధ్యపాదపద్మద్వయ ! ని
 ర్గర్వఁడు మాకృతినేతకు
 సర్వాభీష్టమ్ము లొసఁగి సాఁతవె శౌరీ !
 మాలిని. విపులవిమలకీర్తి, వేదవేదాంతవర్తి,
 యపహృతసుజనార్తి, యద్వయానందమూర్తి,
 లపనమృదులశీలా, లబ్ధవర్ణానుకూలా,
 త్పితకలుషజాలా, కంధిజాచిత్తలోలా !
 ఇది శ్రీశ్రీవత్సనగోత్రపవిత్ర, చిదంబరపూత్ర నాగ
 భూషణసుధీవరపుత్ర శ్రీ బాలాశ్రీపురసుందరీగర్భ
 శుక్తిముక్తాఫలాయమాన ప్రభాకర, లక్ష్మీత
 నరసింశాస్త్రిసమాఖ్యానప్రణీతంబైన కాల
 భాగవతముద్వితీయస్కంధమునఁ బ్రథ
 మాశ్వాసము సంపూర్ణము.

*

*

*

మ. పరమార్థప్రదముల్ శుభావహము లవ్యాజములౌ భక్త
 సచ్చరితముల్ విన సావధానమతి నీచాయకలిఖింపక
 సుదుస్తరభాగ్యము లభించె నన్న మన కాశ్చర్యంబె,
 నినోబ్బిలుమేలిరసజ్ఞోత్తమతొడిచెల్మి చన దోలిక వ్యర్థమై
 యెన్నడుకొ.

*

*

*

శ్రీ రామ

కాలభాగవతము—ద్వితీయస్కంధము

వై శా ఖ మా హా త్మ్య ము

ద్వితీయా శ్వాసము

శ్రీవనరుహపత్రాక్షీ

పావనకరుణాకటాక్షపాతాన్వహసం

భావితనిస్తులవైభవ,

శ్రీవేంకటనాయకాఖ్య, శిష్యేషగుగుణా!
టట

దేవశర్మోపాఖ్యానము

వ. అక్కథకగ్రామణి శౌనకాదుల కిట్లనియె నట్లు వేడిన
యంబరీషున కంబురుహాసనతనయుం డీహాలుపునగ బలికె.
నృపకులతిలకా! మాధవమహిమముం దెలియం బలుగు

పురాతనకథానక మొకం డెసకమెసకు నయ్యది వినుపింతు
నవహితమతి నాలింపుము. తొల్లి రేవాతీరమ్మునఁ
బరమపవిత్రమ్మవు నమరకంటక మ్మను తీర్థరాజమ్మునఁ
శాశికనందనుండు దేవశర్మయను ద్విజుం డొకండు వసించు
చుండు నాతండు—

చ. కుడువను గూడు కట్ట నొకగుడ్డయు లేమి భరింపరాని పె
నైడఁదల నొందుచుం దనువు వీడ ననుక్షణముం గడంగునా
తఁడ తనకూర్చు నెచ్చెలి లతాలలితాంగి గొనాలస్రోవు మే
ల్నడవడి ప్రేమ చుట్టి మఱలన్ మఱలన్ గమకించుచుండుఁ
దాన్.

వ. అటులయు

చ. అనయముఁ జూచి చూచి తనివారక కైరవమిత్రు గెల్చి
పొల్చినమెఱుఁ గీసనౌ బుడుతలేనగుమోమును ముద్దుగొం
చుఁ గాంచినచెలితోఁ బ్రతోషమును జెందఁగ నువ్విఠు
లూరు నాతండుం, దనయులు లేనిదీనుల మనస్థితి యిట్టిద
కాదె భూధవా !

వ. ఆతలంపున

చ. ధనము గడిగిప, నింపయి ముదమ్మును గూరుచుసంతతిం
గనం బొసరిచి వేనవేల్బతనముల్ నిహతాశుఁడయై విషణ్ణ
మానసమున నున్న కూరుచుమనఃప్రియు డాసి యవాని

మానిసిమణి సుమనాఖ్య యిట్లను సమంచితవాక్త్రతి నొక్కనాఁ డినా!

చ. అనఘ ! సుఖోరదుఃఖనివహమ్మున మీహృదయమ్ము కార్యముం గొనినటు తోచు, మోహ మొడఁగూర్చిన మూఢత నిట్లు చింతిలం జనునొకొ, తీరిపోవనివిచారమునుం దనుక్తోషణంబ కా కెనయుఫల మ్మొకండు కలదే? హందే కలగుండు బాయఁగక ?

గీ. బసుమ మొనరించు జీవము వాసియున్న
యెండుపుల్లలఁ జిత, చింత గండుమిగిలి
నిండుప్రాణిని లోలోన నిర్దహించుఁ
గోటరమ్మునఁ గల చిచ్చు కుజమునోజ.

వ. కావున నోవల్లభా ! శుభ మభిలషించునంచితఁ డిట్లాని నేరుపున దూర మ్మొనరుపంజను నంతియకాక,

తే. నిత్యసంతోష మదియె పున్నెమ్ము సుఖని
ధాన మవును, దురంతచింతానలప్ర
దహ్యమానత పాపమ్ము తాపకర మ
టంచు భగవానుఁడే వచియించె మున్ను.

వ. మఱియు లోభబీజమ్మును, మోహప్రరోహమూలమ్మును, నసత్యస్కంధమ్మును, దురాశాశాఖాబహులమ్మును, మద

మత్సరకుటిల త్వాదికచ్ఛదమ్మును, కుమనసూసనమ్మును, సస్పతపరీమళమ్మును, నజ్జానఫలబంధురంబును నయి లోభ పాదపంబు డంబుమీఱు; బాపండపండ చోరకూరకూట పాపిస్వరూపంబు లవుపక్షిగణంబు లనయమ్ము నమ్మాని కొమ్మల గుములుగుములుగఁ దిరుగాడుచుండు; సధర్మ రసపూర్ణమ్ములయి తత్ఫలమ్ము లెల్లఱయులమ్ము లల్లన నాకర్షించు; సంతఃకలుషోష్ణమ్మును బహిశ్శీతలమ్మును నవు నమ్మానినీడం జేరి పూరుషుం డొడలు మఱచి నిదు రించి మేల్కొని తృప్త్యాపీడితుండై పండితయాపండ్యం దిని రుచిరమ్మయ్య సురసరణి సప్పటికప్పుడ తలత్రిప్ప డుప్ప తిలంజేయు తత్ఫలరసమ్ముప్రభావమ్మున నిట్టటూగుచు కనులు గానక యొడలియెఱుకయ లేక పతనోన్ముఖుం డయి కలగుండువను నితయు నిక్కువమ్ము. కావున ధన పుత్ర మిత్రకలత్రక్షేత్రసంబద్ధంబులుదురంతచింతాతంతువుల నొకుమ్మడి మానవుం డనూనమ్ము జ్ఞానఖిడ్గమ్మునఁ ద్రెంచి వైచి యఖండసుఖం బెనయంజను నని వెండియు నవ్విచ త్తణ యిట్లనియె.

- ఆ. పడయనేర్తు నెట్లులు కొడుకులఁ గోడండ్ర
నేడ నీడులేక యెసఁగుకలిమి
సనుచు రేయి పవలు నధికచింతాక్రాంతుఁ
డొట మూఢజనులబాట సూవె.

ఆ. జనని, జన్మదాత, తనయులు, తనయలు
 వనిత, పశువు, లిరవు, బంధుజనులు,
 గలుగు బూర్వకర్మకల్పితసంబంధ
 వశమున, మును, వీరు, వారు నేరొ!

క. అన దేవశర్మ యిట్లను
 వనితా! నీయనినయాత్మభవముఖమూల
 మ్మును సంబంధవిధమ్మును
 వినిపింపు మన సుమన యను విశదముగ నిమిల్.

పంచవిధపుత్రప్రశంస

వ. నాథా! సందనసుందరీమందిరప్రముఖంబులు ఋణానుబాధ
 రూపప్రాప్తంబు లందు న్యాసాపహరియు, ఋణసం
 బంధియు, శత్రుండును, లభ్యుండును, నుదాసీనుండును,
 ననఁ దనూభవు లైదు తెఱుగులవా రవ్వారల లక్ష
 ణమ్ములు వివరింతు నవధరింపుడు.

ఆ. ఒరుల కెఱుంగరాక యొకయెడఁ దా దాచి
 యుంచికొన్నసొమ్ము పొంచియుండి
 యపహరించునతని కాత్మజుం డవుచుఁ ద
 త్సాక్షిమి పుట్టు వానిఁ జాల నొంప.

చ. సుమశరసుందరుండయి సుశోభనసద్గుణభూషణుండనై
 యమలవచఃప్రకారుండయి యన్నిట నేర్పరియై కరగ్రహణ

ద్యములును నైనమీద సగమాయువునంద త్యజించు
మేచు శోకమున మునుంగజేసి తను గాంచినవారి ఋణమ్ము
దీరఁగఁ.

గీ. అంత నత్యంతశోకవిహ్వలుల యవుచు
నవని దొరలుచు నాత్మజా! యరిగితే మము
విడచి యిటు లంచు వాపోవుపితరులఁ గని
గాలిరూపుననున్న యాకన్నకొడుకు,

తే. “కనరు సిగ్గు నకొ గడుపారఁ గన్నవారు
వీర కాఁబోలుఁ, గాకేమి యారకమునఁ
బరులవి త్తమ్ము కుత్తుకబంటితినిన”
సనుచుఁ బరిహాస మొనరుచుఁ గనలుకొనును.

తే. “అపహరింపకయున్నఁ బాపాత్ము లవుచు
మీరు నాద్రవ్య, మిట్టులు దోరువాఁడ
నొక్కొ- చన నాయు వైకత్పటి, నొందు డింక.
నిట్టి యిక్కట్టులే” యని తిట్టు నతఁడు.

న. ఇట్టికొమరుండు న్యాసాపహారుండనం బరఁగు నిక ఋణ
సంబంధి యవువానిచంద మ్మెద్ది యనిన,

గీ. ఋణముఁ గొని కొంత యది వెండి రీణమై త
లిర్చకయమున్న దుష్కాలనర్పముఖము

నం బడినవానికిం బుట్టు నందనుడుగ
ముణనుఁ డదియెల్ల రాబట్టుకొ నెనుబుట్టు.

వ. అట్టిడుకొడుకు

గీ. పలుకుఁ బెనులకు ములుకులపగిఁదిఁ దగుల,
మెలఁగుఁ దలలోని నాల్కుఁగా నెలపునంప,
సందు దొఱకిన న్ముచ్చిలి సకల మెందో
పాటు, వారింప నలిగి యవ్వారి మోగు.

గీ. ఆడు ద్యూత మసత్యము, పాడుఁ బాప
కల్లు దాఁ ద్రావి యుదరము చిల్లవడఁగఁ,
ద్రాఁట బిగియించి కుత్తుకఁ నల్లఁ దగ్గడి
దాడ లూడఁగఁ జూచును దాఁచుఁ గాల.

క. గవ్వయును మినులకుండఁగ
నవ్విధి నవ్వానికతన నడఁగి పిభవముల్
నెవ్వగ నంగదలం బడి
యవ్వృద్ధులు పితరు లడలి యనువు దొఱంగన.

వ. శ్రాద్ధాదులం ద్యజించి మించినగరువమ్మున దిగుగుఁచుఁ
దనవచ్చినపని నెఱవేఱినవెనుక మృత్యుగోను నిఁక రిపు
పుత్రప్రకారం బవధరింపుడు.

గీ. ఘోరవైరానుబంధమ్ము కారణముగఁ
బెరయ నొడవినకొమగుఁడు పిన్ననాటఁ
గోలె గాలుసేతులఁ గ్రుమ్ము గోలవెట్టు
నేడ్చుఁ బోఁచెట్టి విసిగించు నూడ్చు బలము.

క. ఆటలపాటలనడుమన
మాటికి మాటికి హతమ్ముమై వచ్చి యమ
రాటోపమ్మునఁ బితరులఁ
బాటింపక యిడిన నేది బాధించుఁజుమా.

క. ఆయదియె పరీపాటిగ
నాయధముఁడు తొంటిపగకు ననుకూలముగా
నాయారీతుల ననయముఁ
బాయక బాధించు వారిఁ బ్రజ సుఖ మిడునే !

వ. నాలవవాఁ డపు లభ్యంశు

తే. ఉదితుఁడైనంతమాత్రన యొప్పునారు
పితరు లానందభరదంతురీహృదంత
రులయి; యలవానిగుణవత్ప్రకలనఁ గొలఁచు
మివుల వాసి వన్నియఁ గాంచు మీఱి పేర్కి.

తే. కనఁడు నైముఖ్యముం బితృజనులయానఁ
జనఁ డధర్మవర్తమున, ననఁ డెనాఁ డ

సమ్యత మ్మనవచనమ్మ, శ్లోఘ వినఁడు,
ఋణము త్రివిధమ్మ రీణ మొయ్యనఁ బొసర్చు.

వ. అలభ్యమ్మ లు త్తమలోకమ్మ లవ్యానియునయమ్మన
లభ్యమ్మలయి యెలర్చుకతన నతఁడు లభ్యం డనఁ దనరు.
నయిదవువాఁ డవు నుదాసీనసూనుండు

క. పలుకఁడు పిలిచిన, వినఁడు,
దిలకింపఁడు, కొనఁ, డిడండు, తినఁబోఁ, డరుస
మైలయఁడు, కినియఁడు, మను ని
చ్చు లుదాసీనత వహించి స్తంభము పోలెన్.

వ. అని వెండియు

గీ. తలఁప దాసదాసీజనమ్ములు పశుగ
ణమ్ము లేనుంగులును వారువమ్ము లాల
మంద నందను లిల్లాలు మనికిపట్టు
కూడు ఋణముసంబంధము తోడుపడఁగ.

ఆ. అట్టులొటఁ దొంటిపుట్టువునం బర
న్యాసహరణముఖ్య మఘచయమ్ము
పగయు నేరితో నెఱుంగ. మని సంతస
మొందఁబోక చింతఁ జెందెదేల ?

- ఆ. బరుల కీక కాసు, నొరులపాలిటియది
ముచ్చిలింప కేటులు వచ్చు భాగ
ధేయ మనఘ ! యిట్టిచెన లేల సుతధన
మ్మల, కవానివలనఁ గలదె సుఖము ?
- ఆ. కలుగ నున్నయది కలుగు నవశ్యము,
కలుగరాని దెప్పుడు గలుగఁబోదు,
కానఁ గాని చింతఁ గాంచుమా సుఖమన్న
ననియె దేవశర్మ యాపె కిటులు—
- క. వనితా! మన ముబలాటము
నెనయగు ధనమును గడింప నెన్నఁడు నాకుం
దనయులఁ గనుటకుఁబలెఁ గా
వున నెవ్విధినేని వలయుఁ బుష్కలఁ బడయన్.
- చ. అన సుమనాఖ్య యిట్టులను : నట్టులయకానెడ నాథ! వంశవ
ర్ధను, గుణరత్న వారినిధి, రమ్యయశోవసఘ్న, సుతుం గనం
జను, నితగుల్ గరాసు లవిచారులు నిర్గుణ లేల; సత్యశౌ
చనియమదానమానితులు సత్పుగుష్ఠుల్ గనునారు
సత్సంఘ్న.
- వ. మణియుఁ ద్రతాస్తి కనన్యసామాన్యంబులు జపతపోవ్ర
తాగు లనేకంబులు విధిదృష్టవిధానంబున ననుష్ఠింపవలయు;
సవియెల్లఁ గాలక్షి లప్రమహనీయులదయ నెఱుంగందగి

యుండుఁ గావున, నిప్పుడ సర్వజ్ఞుండును బ్రహ్మవివర్ధితుం
డును నపువస్థిమహర్షిం డాయం బోయి యావిష్కర
మామూలాగ్రముగ నెఱింగికొని యనువపు సగౌరవిం
బడయు మని నుడువుడు గడుంగడు నాదృశి

ఉ. ఆయవనీసురాగ్రణి రయంబ వసిష్ఠమహర్షి సోమునిం
డాయఁగఁ బోయి భక్తి మినులం బాసరించి నమస్కరి
యాడు లాభ్యేయపదాంబుజదవ్యయన కిట్లను నోపనూ
నీయ! భద్రసంధాయకమైన నీమహితదర్శనలభి శుభం చెఁ
గోరుకుల్.

క. దీనుడఁ శౌశికభూసుర
సూనుడఁ సంతానవిత్తశూన్యుడఁ జింతా
నూనానలభస్మక్రియ
మాణనిజావయవుడను సమంచితకీర్తి!

గీ. రీణమై తలిర్ప ఋణము పైతృకమెల్లఁ
గొడుకు పేరినిధిని బడయు వెరవు
నెఱింగికొనఁగ మీచువలుకూగిమి నిగి
పనుప వచ్చినాడఁ బరుగువాటి.

గీ. లేమిఁ గొడుకులుం గలిమి గోడు గుడువఁగ
నెట్టియథుము దొంటిపుట్టువున నొ

నర్చియుంటి, ధనము నందనులం గాంచు
త్రోవఁ దెలిపి నన్ను బ్రోవుమయ్య.

వ. అని పదంబులం బట్టి విడువకయున్నయవానిం జివ్వసఁ
హత్తుకొను నెనరున లేవ నెత్తి యమ్మహర్షిసత్తముఁ
డి ట్లనియె—

క. విను కౌశికనందన ! ని

ర్థను లెంతే ధన్యతములు, ధనగతముల్ తీ
ఁనియఁగుములు సర్వమ్ములు,
కన నెంతటిసుకృతి వీవు కాంచ వవానికొ.

తే. ఏల సంతాన? మద్దాని మూలమున ను
భి మ్మభిర్వమ్ము గాంచఁగఁ గలిగి రేరు?
పడసి యరువదివేపురు కొడుకుల మును
సగరుఁ డొందినయంగదచాయ వినవొ.

తే. ముక్తిపదసమారోహణాసక్తిని నధి
కారియై యున్నవానికిఁ గన్నవార
లున్న లేకున్న నేమియశా సన్న! శుకున
కాత్మభవు లెందఱో సరణాతిగునకు !

వ. ఇదియెల్లఁ దొల్లి భవత్పల్లవాధరి సుమన సముచితగతి
వివరించె నయ్యది పాటెంపకుంటి వింతకు సంతానోదయ

ప్రరోధకమయి పురాకృతదుష్కృతఫల మొక్కఁ డిట్టిదన
నిను గాఁజీయవెట్టు నది యెయ్యది యంటేని,

చ. వెనుకటిపుట్టువందు ఖిలవృత్తివి సంభవరుండ పుగ్రుగో
పనుడ వధర్మకర్మండవు పాపరతుండవు దానార్థిగనే
వననియమాది శూన్యండ వవాచ్యగుణుండవు నాన్వ
జాతిలో జనిఁ గని తెన్నియో పసుల సాకితి యుట
గర్వకుండవై.

గీ. తొఱుపట్ల దున్నకుఱులఁ, గోడెల,
నాల, వానిపేడ, యమ్మి యమ్మి
యదియ వృత్తిగాఁగ నతిలోభివై సామ్మ
కూడఁబెట్టితీవు కోట్లకొలఁది.

గీ. కన్నవారికేనిఁ గానంత తెలియక
యుండునట్లు దాచి యుంచితీవు
పుడమి దాని, నిటులు గడువ కొన్నేడులు
కాలభుజగవదనకబలమైతి.

గీ. ఈవియన్న నెఱుంగ కేపక్షినామమో
కుటిలవృత్తి లోభగుణము సూప
నేపు విత్తముం గడించినకతమున
ధనము సుతులు లేమి నెనయ నయ్యె.

- గీ. అట్లు కాలధర్మ మంది తీర్థాటన
మాచరించునొక్కయనఘమతికి
నాశ్రయమ్ము నొసంగి యవ్వనిదయమెయి
మాధవాఖ్యమాసమహిమ మెల్ల.
- క. విని తత్సన్న మొనర్చుటఁ
గొనితి వవనిదేవత, ననుకూలవతి కన
గ్గణభూషణ యోషామణి,
గనితే వై శాఖిమాసఘనమహిమమ్మున్.
- వ. అయ్యదియ యియ్యదనున నయితము నీ కఖిలమంగళంబు
లొసంగి యెసంగుం గావున—
- ఉ. మాధవవల్లభమ్మయి సమస్తశుభంకరమై తలిర్చు న
మౌఢవమాసకల్యమున మజ్జనముం బొనరించి మాధవా
రాధన సేయుమా దృఢతరమ్మవునిష్ఠఁ, గొనంగలాఁడ వెం
తే ధనధాన్యవైభవము లీడ్యపదాధ్యులఁ బుత్రిపౌత్రులన్
- వ. తడయక యింకఁ జను మనిన దేవశర్మయు శర్మార్థియ యయి
సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి వసిష్ఠనానతిం
గొని వడివడినడల నిజావాసమ్ము డాసి సుమనాసహిత
మ్ముగ నప్పుడ వెడలి తీర్థంబులు సేవించికొనుచు గంగా
తీర్థస్థమ్మవు సుఖాంతేత్రమ్మునకుం జనునంత మాధవ

కరుణావిశేషమ్మున మాధవమాస మ్మనదెంచుటయు
దనపురాకృతసుకృతమ్ముగాఁ దలంచుచు నంద్యునిచితుండ

క. విధిదృష్టవిధానమ్మున
నధిగతసనియమయమవ్రతాదరుఁ డపుచున్
విధిశర్వాదిసమర్చ్యుని
మధురిపు నర్చించె నిరుపమానచుభక్తిన్.

వ. తత్పైర్మాస్యాదివసంబున

క. తొలుత నిడి నూపు లావల
వలువలు బంగారు వెండి వత్సాఢ్యల్ గో
వుల నవసీదేవుల కిడి
సలిపెన్ మృష్టాన్నకలితసంతర్పణముల్.

గీ. అట్లు మాధవసేవన మాచరించి
యరిగి రాదంపతులు స్వగేహమున కంతఁ
గొంతకాలమ్ము సనినయసంతరంబ
కనియె సుమన సలుపుర నందనుల లలిని.

ఆ. అటులు జాతపుత్రు లాప్తనిస్తులవైభ
వులును నపుచు వారు భూరిసుఖము
లనుభవించి కాంచి రపవర్గముం దుడి
నలఁతియె మధుమాసమతులమహిమ!

చ. సోరిదిఁ బొసంగఁజేసి పొలుచుం బురుషార్థము లిత్థముల్
సముద్ధరణ మొనర్చి పేర్చు భయదంబు భవాంబుధిఁ
గూలి కూలనౌనరులను నాచరింపఁబడున్నాసజపాదిమహా
ద్విధాన మాస్మరపితృమోదవర్ధనము మాధవమాసము
నందు భూధవా!

క. అనిన విని యంబరీషా

వనినాథుం డనియె మాధవస్నాన మొన
ర్చినమాత్రన దుర్లభము న
వనిదేవత్వమ్ము గొనుట పరమాద్భుతమా.

క. ఎటు లల్పాయాసమ్మున

ఘటియించు మహాఫలమ్ము క్రశ్న నుడివి హృ
చ్ఛటులత మానుపు మనఁ బ్ర
స్ఫుటముగ వనజాతసూతిసూతి యిటు లనుకొ.

ఆ. తద్ద సూక్ష్మములయి తనరు ధర్మగతులు;

వాని సూరిజనులునేని నెఱుంగ
నేఱి. రండు మెఱయు నెఱి మాధవస్నాన
దానముఖ్య మప్ర విధానమెల్ల.

క. ఇదియెల్ల మున్న తెలిపితి

మదిఁ బౌయపు సందియమ్ము, మధుమాసమునం

దొడవఁ దమి స్నాన మొనరించి
తుది స్వైరిణి విప్రవనిత దొరసె శుభంబుల్.

వ. ఆవృత్తాంతంబు సాంతంబుగ నెఱిగింతు నవనితమతి
నాకర్ణింపుము.

చి త్రో పా ఖ్యా న ము

ఉ. వాసవసన్నిభుండు నృపవర్యుండు కాంతిపురేశ్వరఁడొ దిన్మో
దాసుఁ డనంతకీర్తి సముదారగుణాఘ్నఁ డనానిపుత్రియు
జ్ఞాననురాణి విద్వల, ననంగునియాటవతూపు రూపుననె,
శ్రీసతి కాటపట్టు లిపురించినయాపెగొనమ్ము లన్నియున్.

క. ఆదుహితృవతంసము ది
వ్యాదేవికిఁ గన్నెప్రాయమందునఁ జేత్రో
మోద మిపుర్వంగఁ బెండ్లి ది
మ్రోదాసుఁ డొనర్చునిచ్చ పూని కడగకన్.

గీ. వెదకి వెదకి వివిధవిషయాలఁ గల రాచ
కోడెగాండె నెల్ల నీడురాఁగ
నోప రనుచుఁ గడకు రూపదేశవిభుండు
చిత్రసేనభూపశేఖరునకు.

వ. తనకూతు నీఁ గృతనిశ్చయుం డయ్యె సంతఁ బుణ్యయాత్ర
సరమ్మన—

- గీ. మాఱుమ్రోయ దెసలు మొలయఁ దూర్యధ్వనుల్
సంతసమ్ము నిండఁ జవికపయిని
నధివసించువాఁడ యట్టై మేను దొఱంగెఁ
జిత్రసేనుఁ డతివిచిత్రగతిని.
- వ. అవానివైతృకక్రియ లన్నియు ముగిసినవెనుక నొకనాఁడు
దివ్రోదాసుండు పండితుల రావించి కూతుం దలంచి
కడుంగడుఁ గుందుచు నిట్లనియె—
- చ. ఎఱుంగదు పాపపుణ్యగతు లీపసికూన సురూప కన్య తాఁ
దఱుంగనివైరవృత్తి మతిదప్పినతాత యనుంగునాయువు
గుఱుచసనేసి, బీటువడె గుండియవేటిగోడ గోడ్డుమై,
నెఱుంగ వచింపుఁ డీతఱిని నే నొనరింపఁగనైన కర్జమున్.
- వ. అనిన నవ్వించుటలు లూరక శోకింపకు మనుచు ని ట్లనిరి.
- ఆ. కనిసఁ బెండ్లివేళఁ గాలధర్మము, సన్న
సింఁచి చనిన, నుపశమింపఁబోని
రోగభీతి విడచియేగిన వరుఁడు క
న్యకకుఁ బెండ్లి మగుడ న్న్యాయహితము.
- ఆ. అపుడు కాదయేని నాకన్నియ రజోవ
తి యవృషిదపనయినఁ దివ్రరఁ బెండ్లి
సలుపు టొప్పు ధర్మశాస్త్రమ్ము లిమ్మొఱు
బలుకుఁ గావ నటలు సలుపు మధిప !

వ. అన దివోదాసుండు నట్ల యొనర్చు తలంపునఁ దన
యనుంగుకొమరితం బుష్పసేనుండను మహిజానికిం గూర్చు
గృహిణిగా నిచ్చు నిశ్చయమ్మున నుండె సంతఁ బెండ్లి
దినమ్మున రెండవునల్లుండును

గీ. ఉన్నవాఁ డున్నయట్టుల కన్ను మూసి
పెద్దనిద్దరవూయె మై మొద్దువాఱ
దోరి రీరితి వరు లాచకోరనేత్ర
నొంద నరుదెంచి యిరువదియొకరు లలిని.

గీ. అంత సంపూర్ణయావన యాత్మసుతకుఁ
జాటఁబంచె స్వయంవరోత్సవముఁ దుడిని
నాదివోదాసుఁ, డరుదెంచి రవనిపతులు
మిత్తి చెయిసాచి పిలువ నమ్మెలఁతపేర.

గీ. విరులదండఁ గొని యొకఁ డుప్పరిగపయిని
రాజలోక మాలోకించురాజవదన
రాజనందనఁ గనుఁగొని రాజులెల్ల
నేను నేనంచు నెగసిరి నీతి దొఱఁగి.

గీ. అదియ పెనుపోరుగా మాఱి యవనిసాలు
తెల్ల అన్యోన్యమర్దన మేపుసూప
నరిగి రొకత్పటి జమునింటి కతిథు లవుచుఁ
గలు చవింగొని మును యాదవులవిధాన.

వ. అట్లు నిండుజవ్వనమ్మున గండుమిగిలి యొకుమ్మడి రా
కొమరులగుండెలబిగి సడలించుచుచువిలుకానిములికి యనఁ
జను దనతనయకుం గరగ్రహణమహోత్సవ మనుకొనిన
దనుకొనినయట్లు కాక చీకాకువడి శోకించుచు దివో
దాసుం డొకనాఁడు జాతూకర్ణుండను దమపురోహితుం
బిలువంబంచి కృతసశిరోవందనుండయి దేవా! దివ్యాదేవి
నేదే! బురాకృతదుష్కృతఫలితమ్ము వెన్నంటియున్నం
గ్రన్ననఁ దెలిసి తన్నివారణోపాయ మ్మనుగ్రహించి
వచింపు డాచరించుకొనువాడ నని వేడిన విని జాతూ
కర్ణుం డిట్లనియె—

క. ఓవసుధాధవ! దివ్యా
దేవీప్రా క్తనచరిత మతివిచిత్రము పా
పావేశపరీత మ్మి
ష్టే వివరించెద విను మవహితమతి వపుచున్.

మ. స్రుధితిం గాంచుఁ గిరాటుఁ డొక్కరుఁడు శ్రీవారాణసీ
క్షేత్రమం దధికమై విభవ మ్మిపుర్వంగ సువీరాఖ్యం;
మహాపాపశేవధి చిత్రాఖ్య యవానిచాన కలహవ్యాపార
దుర్వార నిత్యధవోద్భర్తన సత్యదూర పరిణష్టాచార
దుష్టాత్మకా.

గీ. తవిలి వెలిచవిఁ దను నిరతమ్ము నేచు
కారణమునఁ ద్యజించి సువీరుఁ డాపె

బరిణయమ్మాడె నోర్తుక భవ్యచరిత్ర
సుమతిపేరున నొప్పారునుందరాంగి.

క. సుమతీసహాయుండై సా
ఖ్య మలేఖ్యముఁ గాంచె మించి యంచితఁ డెత్తఁ నుం
త మెఱుంగని సంతసమున;
సుమతిగలారలక కాదె సుఖము లేవేళక.

తే. అట్లు పతిపరిత్యక్తయై యఘచరిత్ర
చిత్ర ముక్తసత్పథభయాపత్రప యయి
జారపూరుషవారమ్ము సాయపడఁగఁ
దిరిగె దేశదేశమ్ము లుద్వృత్తి హత్తి.

గీ. కడకు నాగపూర్వమ్ము నగరమునందుఁ
బడుపువృత్తి నివాస మేర్పఱచుకొనియె
నాపె గడియించినయొడమె యంతు లేక
పెరిగె బిరబిర లుబ్ధునివి త్తమట్లు.

వ. ఒక్కనాటిసాయంతనసమయమ్మున నవనిసురుం డొక
రుండు

గీ. తీర్థసంసేవనాభిరతిం జివ్రుచ్చు
జిత్తమున నెల్లపట్టు లీక్షించి యచటి
మూర్తులం భక్తిఁ గీర్తించి పొలుచుచు నడు
దెంచె నామెగీమునకు యదృచ్ఛతోసి.

క. లో నడు గిడుటె తడవుగ న
 నూనచరిత్రుం డతఁడు కనుంగొని చిత్ర
 సూనశరశరతాహత
 మానసుడై ధృతి దొఱంగె మనుజాధీశా !

తే. పాదసంవాహనస్నానవస్త్రప్రవీజ
 నేష్టమృష్టాన్నభోజనమృష్టపుష్టుఁ
 జలిపి కమ్మనివీడె మొసఁగి విలాస
 గతుల నలరించె జిత్ర యాఘనమనీషి.

చ. కడలుకొనంగ సంగజవికార మవారిగఁ బొఱుఁ డానిశిం
 గడపె మనోజ్ఞరూప, సుమకార్ముకునాటవతూపు చిత్ర
 తోఁ బూడవపు నూఁకృతుల్, ననుచుముద్దులు, హన్దులు
 లేని కౌఁగిలుల్, విడివడుకేళపాశములు, వీడినవల్వులు
 మించు సంచులన్.

క. వటువాత మేల్కని యతం,
 డటిముటిఁ జననున్నవాఁడ యనుఁ జిత్రకు నో
 మెఱుఁగుంబోడి ! నిక్కు-వ
 మెఱుఁగను నీఋణము నీఁగి యేఁగెడుబాడన్.

వ. అయిన ద్వివిధఫలప్రదమ్మయి మును సర్మదాసరిత్రీరంబున
 వేదవిత్తము లవుబ్రాహ్మణోత్తములవలన నాయెఱింగిన
 తెఱుం గొకఁ డెఱింగింతు వినుము.

- శ్రీ. తనరు శర్మదనర్మదాతటమున శివ
దేహ మను పేరఁ బొలుపారుల్గి మొసంగి
డందు దినమణి యజ నున్నయపుడు మునుగు
నాతఁ డభవుడై శివునిదేహమ్మ నొందు.
- వ. మఱియు నందు విధివిధానమ్మున
- క. మాధవవల్లభమై తగు
మాధవమాసమున మునిగి మనుజుఁ డెవఁడ
మాధవు నర్పించును. శ్రీ
యోధికుఁ డవానిఁ దగుల వఘముల యొప్పుడు.
- క. కావున శివదేహమునకు
వేవేగమ యేగువాడఁ, బ్రీతి గొలిపినకొ
భావమ్మునఁ, బయసమ్ములు
భావిని! నీ వరుగుదెమ్మ పాపము లూర్చుకొ.
- క. అన నెనసిన కెలసమ్మున
ఘనకిల్బిషపాత్ర చిత్ర కడలి యపుడఁ యు
య్యనఘుఁడు తోడుగఁ జనె బొ
వన మా శివదేహమునకు భవ ముడచుడమి.
- వ. విధివశమ్మున నమ్మఱునాడ వైశాఖమాస మ్మనటయుఁ
గడుంగడు నరుసమ్మున నుబ్బి తబ్బిబ్బులపు చిత్ర నాథాత్రీ
సురవరుండు,

గీ. అం దపూర్వము దానిమాహాశ్మ్యమెల్లఁ
దెల్లముగ వివరించుచు దినదిన మ్ము
షస్సుచేళలఁ జేయించె స్నాన మఘవి
నాశనప్రవణము దా నొనర్చుచుఁ దమి.

గీ. చివురుదొడిగినయాసక్తి సిద్ధగేయ
మైన శివదేహమున వగాహమ్ముసేత,
దరినిఁ దన్మా సమహిమఁ దత్పరత వినికి
నిత్యకృత్యములయ్యె నా నెలత కపుడు.

గీ. అనువుకానిత్రోవ గడించినదియ యవును
గాక తనదుసామ్మెల్ల నాకలికిమిన్న
పాత్రులుం బవిత్రు లచోటి ధాత్రిసురల
కొసఁగె మాధవార్పణ మని యెసఁగుభక్తి.

గీ. అట్లు మాధవసేవనాయత్తచిత్తు
లై సుదేవాఖ్యుఁ డావిప్రుఁ డాకిరాటు
నితి చిత్రయు నంద వసించి రటులె
గడుపఁ దమయున్న జీవితకాలమెల్ల.

గీ. అటులు సమలు కొన్ని యరిగినయవలఁ జి
త్రాసుదేవు లిర్దురాస దివము
జూరగొనిరి వింటె షోణిశవాగ్ర్య! యా
చిత్ర నీదుకూర్చుపుత్రి యయ్యె.

గీ. పేర్చి శివగేహమున మున్నోనర్చియున్న
 స్నానదానఫలముగ నీచానననలె
 నిష్టమృష్టాన్నభోజనోర్వీశదుహితృ
 తాసురూపతాప్తిని దివ్రాదానభూప !

గీ. వరులనేకులు పరిణయావసరమందు
 బొందఁగానేల పంచత్వ మంబునేమొ,
 జారవృత్తికి గడఁగి దుర్వార యవుచు
 గూల్చు దెందఱు కొంప లీకులుకులాడి!

క. అనినం జకితము మనమున
 ననియె దివోదానభూవరాన్వయచంద్రుం
 డనభూ! తన్నిష్కృతిగా
 నొనరింపఁగవలయు నెయది యొయ్యనఁ జెప్పుమా.

వ. అంత జాతూకర్ణుం డిట్లనియె—

తే. మానవాధీశ! యసమానమహిమ నతిశ
 యిల్లుమాధవమాసమహీనవిధివి
 ధాన మొనరిచి కాదె యీచానమిన్న
 యున్నతస్థితి నొంది యిట్లాప్పుచునికి.

వ. విధివిధానమునఁ గ్రమ్మఱ నయ్యదియ యొనరింపించుము.
 పురాకృత మఘంబు మోఘంబవు నింతియకాక,

తే. ఆసుదేవాఖ్యభూమీసురాన్వవాయ
 కైరవాప్తుఁడు జనియించె వీరసేన
 నామమునఁ బాండ్యదేశాధినాథుఁడవుచు
 వాని కీయమ నొసఁగుమా పడఁతిగాఁగ.

క. అన వలెయని దివోదా
 సనరాధీశుండు నటుల సలిపె బిరాసక్
 గనె దివ్యాదేవియు నె
 మ్మనమున నరుస మెసఁగ నసమానము సుఖమున్.

వ. కావున,

క. గరుడగరుద్వితయరవ
 స్ఫురణ సమీరోదనములపాలుపునఁ బఱచున్
 బిరబిర మాధవమాసా
 చరితము సానమ్మకతన సకలము లభుముల్.

క. అలసులు కలుషపరీతులు
 కలిమర్శ్యులపై నపారకరుణ వొదల మం
 గళదేవీప్రాణప్రియుఁ
 డిల కీ మాధవము మాస మెలమిని బనిచెన్.

క. అధ్రువము దేహము, గృహ
 మ్మధ్రువము, సతీసుతాదు లధ్రువులు, ధన

మృధ్రువము, దృశ్యము జగ
మృధ్రువ, మొనరింప నొప్పు సమ్మాసవిధి౯.

తే. భాస్కరుడు మేషగతుఁ డయి వలలుతఱిగిని
జనుఁడు పొనరుచువిధి యతిస్వల్ప మయ్యు
నదియె కూరుచు మేరువునంతఫలము;
నపుడు మాధవసేవ సర్వార్థదమ్ము.

చ. అన విని యంబరీషవసుధాధిపుఁ డిట్లను పల్లవనూతినిగ
దనునకుఁ ద్వన్ముఖాబ్జగలితమ్మవు మాధవకీర్తిమన్ననీ
యనిచుకరంద మెంత యిటు లానినఁ దృప్తిని గొందఁ
బోదు నామన మెఱిగింపు మింక నసమానము తద్విభ
వమ్ము సత్తమా!

ఉ. ఉల్లము పల్లవింప నగుఁ డొక్కపరిగి దలఁపొయునూత్రనే
యల్లయఘమ్ములం జులుచు నేచుఖలాత్మునిమ్మగు పేరు త
ద్వల్లభమై ప్రశస్తి గను భవ్యము మాధవమాసదీక్షితాఁ
గొల్లగఁ గూర్చి పేర్చుఁ దమకోరినకోరుకు లన్న సబ్రహ్మ!

చ. మరలనిభక్తి సేఘనులు మాధవమాసమునగు మాధవ
స్మరణము తత్పరత్వమున సంతతముగ బొనరించుచును రా
పరమమనీషులే కద సుపర్వమునీంద్ర! కృతార్థు లన్నఁ; జె
చ్చెర వచియింపుమా, సకలసిద్ధికర మ్మృతతచ్ఛ్రిత్రము౯.

మ. అని వేడం గడువేడ్కమై నుబుక దేహ మ్మొక్కమా
తాత్మభూతనయుం డిట్లను నంబరీషధరణీనాథాన్వవా
యోడుకాంతున, కశ్రాంతముకుందసుందరపదానుధ్యాన
సమ్మానితాత్ము నినుం గాంచినయంత నాదుజని తోడ్పాడి
గాంచె ధన్యత్వమున్.

తే. పరమభాగవతాగ్రణి! పారరహిత
మహిమ రహిమీఱుమాధవమాసవరము
గూర్చి నీమ్రోల నీలీల జర్చసేత
సర్మదాస్నాన మఖిలపుణ్యప్రదమ్ము.

గీ. వినుము తన్మాసమాహాత్యపిశున మయిన
చరిత మింకొకడు వచింతు, సరవి గనిరి
ముక్తికశ్మలమ్ము నెడల్చి పురుషు లేవు
రు మును రేవాజలమ్ముల గ్రుంకి భూప!

ప్రే తో పా ఖ్యా స ము

తే. నిత్యసత్యవ్రతుండు నిర్ద్వంద్వయశుండు
శ్రుతిశిరస్సారనిష్ఠాతుం డతిచతురుండు
మాధవమృదుపదాంబుజస్మరణరతుండు
మునిజనహితుండు మునిశర్మ య నెడుఘనుండు.

తే. మహితమాధవమాసోత్తమమున సర్వ
శర్మదము సర్మదాపుణ్యసలిలమందుఁ

గ్రుంకి కిల్బిషపంకము రూపఱించు
నల్లసమ్మన నరుగుచు నొక్కచోట,

గీ. రూపు పైరసిన యత్యుగ్రపాపము లన
నల్లనై మేను లిటు లీనఁ దల్లడిలు
నల్లమఃన నల్లడల్ సూచు చొక్కమల్లె
దరిని దిగులొందుపురుషు లేవురను గాంచి.

వ. అవ్వారివికారమ్ము లాకారవ్యాపారమ్ముల కడఁగవ నుండి
యమ్ము వొడమ వీర లెవ్వారలొకో యని తలఁచి "అహ
గడంగె నంతలోన యమ్మానిను లేవురును బురుగుచును
నరుదెంచి యయ్యించితుచరణసరసిహపామ్ముల్ పై పై పై
లేచి బద్ధాంజలులై యిటులు విన్నవించిరి—

చ. ధరణిసురాగ్రగణ్య, విబుధస్తవనీయచరిత్ర, సూర్య, భీ
స్కరశతతుల్యదీధితి ! నిజమ్ముగ శ్రీహరి వీవు, బోధిముల్
చరణసరోరుహద్వయరజమ్మునఁ బావచముల్ పోషింపి నీ
కరణిఁ జరించుచుంటి పరికల్పిత శైలికవేష మొప్పుగాన.

తే. అనఘ ! భవదీయమృగుపదవనజయుగల
దర్శనము ఘోరములు దురితములపేరి
తూలమునకు స్పర్శన మది చొరయనేర్చు
వారలేకద ధన్యులు వసుధలోన.

తే. ఘోరతరము లెందును బ్రతీకార మెఱుంగ
నేఱనట్టివి దుష్కృతు లెఱిగి యెఱిగి
యొడలితిమురున నొనరిచి యిడుమలఁ బడు
చుంటి మిటు, పూనవే మము నుద్ధరింప.

వ. అని వనరి వనరి యవ్వారలలో నొక్కరుం డిట్లనియె.

గీ. దేవ! పాంచాలపాలుండ, భూవరుండ
వీరవాహనుండను పేర, వేదవేత్త
విప్రవరు నొకరుని శబ్దవేధిపేరి
నిశితశరమునఁ గూల్చితిఁ బశువు నవుచు.

గీ. తత్ఫలమ్ముగ యజ్ఞసూత్రమ్ము శిఖయు
లేక క్రుమ్మరుచుంటి లలిఁ గలపుణ్య
తీర్థములనెల్లఁ బాయదు తీవ్రరూప
మెనసి బ్రహ్మహత్యాదోష మేచు నన్ను.

వ. ద్విస్తీయుం డిట్లనియె,

గీ. చంద్రశర్మాభిధానుండ డ్మోసురుండ
మోహజాలసమావృతమూఢబుద్ధి
నయి వధించితి గురువరు ననద నైతి
వదలివైచిరి నను గూర్చుబందుగుఱును.

- క. అట నటఁ దిరుగుచు నాశా
తటముల నిటఁ జేరినాడ దయ దయపాగిన్
మటుమాయ మొనర్పవె యో
పటుధిషణా! నన్ను బఱచుపాపము నిపుడే.
- వ. తృతీయుం డిట్లనియె,
- క. అనఘా ! రవణపుటన్నుల
కనుసన్నలఁ గీలుబొమ్మగాఁ గ్రోలి సురన్
పొనరిచితిఁ గులము భ్రష్టము
జని నవనీసురుడ దేవశర్మాహ్వయుడన్.
- గీ. ఆనఁ గ్రుంకులిడితి నందంచుఁగల వాని
నలరుపుణ్యతీర్థములలొ చనదు
వీసమంతయేని దోసమ్ము నాచేసి
కొన్నయద్ది యెటులు నన్ను బ్రోతొ !
- వ. తురీయుం డీతీరున నను,
- క. కరుణావరుణాలయ ! వి
ద్వరుడం బేరిటఁ గిరాటవంశజుడన్ బం
ధురమోహవేశమ్మునఁ
గిరాతుడనయి, యలరారఁ గెలస మ్మెంతేన్.
- గీ. తనయనుంగుధవునిఁ దృజియించి యేపున
రూపజీవినియయి రుసుము గూర్చు

కన్నయమ్మఁగూడి గడపితి మూడవు
నెలలు దాన మూడెఁ గలుష మింత.

గీ. తోడుపడుట నిట్టిజాడ నీజాడన
నలుపు రీరుగూడ నిలువరించి
కొనఁగ నేర్చినాడ గుంఠియ యొకయింత
బాపుమయ్య నాఁపాపఫలము.

వ. అయిదవువాఁ డిట్లనియె,

క. ధనలుబ్ధత నాయుధపా
ణిన యయి తెరువరుల మున్న నిష్కరుణముగాఁ
బెనువనటలపా లేసితి
వినిపింపవె నాదునఘము వెడలెడుచొప్పుక.

క. అనునప్పురుషులపలుకులు
విని యను మునిశర్మ యిటులు, విగతముల భవ
ష్ట నదురితమ్ములు, మనమున
ననుతాపము నింత కనఁగనయినకతమునక.

గీ. మున్ను మునిసమాగమమునఁ బూజ్యచరణుఁ
డంగిరసుననుకంపమై నాలకించి
యున్న తెఱఁ గెఱిగించెదఁ గ్రన్నన వినుఁ
డది యమోఘఫలప్రదమై తలిర్పు.

సీ. దామోదరపరమ్ము దైవమ్ము, తృప్తిక
 రమ్మువు నీవి యన్నమ్ముకన్నఁ,
 దండ్రికంటె గురుండు, ధరణిదేవున కెఱ
 యైన పాత్రమ్ము, గాయత్రి) నిగుచు
 మనువును, దనకూర్చువనితతోఁ దులదూగు
 మిత్రము, ద్వాదశి మివులువ్రతము,
 దయకుఁ బెన్నుద్దియై తనరుధర్మము, నిత్య
 సత్యవ్రతోపమాచారకష్ఠి,

హాయి స్వాతంత్ర్యమునకన్న, హర్షసమతః
 జెల్లుసుఖమును, మాధవవల్లభమ్ము
 మాధవాఖ్యానమాసనమానమైన
 మాస మింకొకఁడు హుళక్కి మహితులార !

గీ. అమ్మహో త్తమమాసమునందు నెవఁడు
 నర్మదాజాహ్నవీయమునాజలమ్ము
 లందఁ గ్రుంకి యర్చించు ననంత నతఁడు
 దురితనిర్మూక్తుడై కాంచుఁ బరమపదము.

క. దుర్లభ మగు మగపుట్టువు,
 దుర్లభ మీఖండమున సుదూరితభవమై
 దుర్లభ మివ్వెవ్వేశాఖము
 దుర్లభములు త్రిపథగాదిధునుల మునుఁకలుల్.

చ. పరమపవిత్రమై భువనవల్లభవల్లభమై యలభ్యమై
పరఁగుద్వితీయమాసమున వారక శర్మదనర్మదాసరి
ద్వరమునఁ గ్రుంకువారు కనువారు విదారితఘోరపాపులై
సురమునియోగిదుర్లభము శుద్ధ మనంత మనంతధామమున్.

క. చనుచున్నవాడ నే నా
పనిబూనియ యిపుడ, సుంత వారక మీరల్
చనుడె డిదె దరిసెం దటి
చన మీయఘము లనుచు మునిశర్మ కడంకన్.

వ. అవ్వారి నేవురం దనవెంటం గొని నానావిధకూరజంతు
సంతాన నిరంతరసంచారభరితంబును, దుర్దాంతంబును,
దురంతంబును, దుర్గమమ్మును నపు నొకభయంకరకాంతా
రాంతరమ్ముననుండి చనుచు నొకయెడ,

గీ. నగుచు నెకసక్కెమాడుచు నర్తనమ్ము
సేయు చటచుచు నెమ్ములు చేతఁబూని
ప్రాణములు వోవఁ జఱచెడువారిపగిది
నెమరుగా వచ్చు ప్రేతల నెనిమిదిగుర

గీ. కదుర నెఱ పెంతయే మదిఁ గాంచి మోడ్చి
చేయిదోయి 'నమోస్తు నారాయణాయ
రక్ష రక్ష మా' మనుచు కరము స్వరమ్ము
నున్నతమ్ముగ ననియె నయ్యురుగుణుండు.

- తే. ఆలకించినమాత్ర నారాయణాఖ్య
గరుడమంత్రసంస్మృతిఁజేసి గాలిమేత
రులరక మొప్ప వ్రాలించి తలలు మ్రోల
వినయమున నున్నఁ గన్గొని ప్రేతములకు,
- క. అనియె మునిశర్మ యిమ్మెయి
వినిపించుడు మీ రెవారో పెరసిరి దొనఁగుల్
పొనరిచి యెట్టివ యిట్టివి
తనువుల్ వనట లన నని రతని కాప్రేతల్.
- గీ. పుణ్యదర్శన ! యొడలెల్ల బూతినేయ
క్షుత్పిపాసలపేరిచిచ్చులు, కెలంకు
లెఱుఁగ కిచ్చమై దిరుగుచు నెల్లవారిఁ
బాలియ నడఁచెడుకలుషవృత్తులము మేము.
- తే. ప్రౌద్ధపాడువునఁ జీకటుల్ పొడవడంగి
కెలఁకు లట్టులు మీపదజలజదర్శ
నమున రూపతి పాపముల్ నలుప్రమీల
నేర్చితిమి నిర్మలత మహానియతికతన.
- క. తివిరి భవదాస్యనిర్గత
మవునారాయణరవమ్ము నాలించినమా
త్ర విరాజిలె మాహృదయము
ధివాకరునుదయమును గని దినముఖమట్టుల్.

క. అనఘమతివి భాగవతా

గ్రణి వీడ్చుండవు త్రికాలగతివేత్తవు పా
వనము భవద్దర్శన మెన
సినమా కున్నె యిక్కఁ బ్రేతచేష్ట మహాత్మా !

వ. పర్యుషిత, సూచక, శీఘ్రగ, రోధక, లేఖక, వాగ్దత్త,
విదైవత, యాచనలకు లను నామంబుల నవాప్తపిశాచ
త్వంబున నలుగెలంకులం గలయఁదిరుగుచు మును పాన
రించిన దొసఁ గిసుమంతయు శమింపక వచింప నలవియ
కానిమనస్తాపమ్మునఁ గుండుమమ్ము దయవార సుదుస్తార
మీఘోరవిపదకూపారమ్ముననుండి యుద్ధరింపు మని
వేడిన విని మునిశర్మ యిట్లనియె—

ఆ. సలిపి నుష్కృతులు పిశాచరూపును గన్న

వారి కెనయఁబోవు పేరు లెందు
నట్టియెడలఁ జోద్యమయ్యె సనాముల
యాట మీర లన్న నాసుకృతికి

వ. పర్యుషితుం డిట్లనియె,

గీ. ఇష్టమృష్టాన్నముం దిని యే నిజోద
రంభరణపరాయణత దుర్గంధబంధు
రమ్ము పర్యుషిత మ్మోగిరమ్ము నొడ్డ
కిడితి నద్దానఁ బర్యుషితుఁడన యయితి.

- గీ. వృత్తిగాఁ దన కది యెట్లు వెతకి వెతకి
పరులమర్మము, లవియెల్లఁ బలువగమికిఁ
బ్రాద్దుపూకకు సూచించుమూఁడుఁ డిందఁడు
సూచకాభిఖ్యఁ దనరె సంశుద్ధచరిత్ర!
- గీ. వేదవేత్తయె యవ్రహ్మగాక విప్రవరుఁడు
క్షుభితుడై తను గోరవచ్చు నెడ నురగ
దృష్టాడట్లులు వడిఁ గూలుదుష్టుఁ డవుట
నితఁడు శీఘ్రగుఁ డనుపేర నెనఁగె ననఘ!
- గీ. ఒడ్ల కొకయింత యిడక తా నొక్కరుండు
యంగద యనంగ రేకెత్తునింగలముసఁ
బొలియుచున్నవారలఁ గని కులుకుచుఁ దిను
ననద యాతఁడు రోధకాహ్వయము నొనఁచె.
- గీ. కారణము లేక యూరక కాలివ్రేల
నేల రాయుచునుండు నెవ్వఁ బలుకఁ
డొకటియును మూగి యటు మాస మూనియుండు
నాత్మదైన్యఁడు లేఖకాఖ్యానుఁ డితఁడు.
- గీ. అనును గానిది యశానంచు, నైసబానిఁ
గా దటంచును నెదిరించు; ఖలుని సాధు
మరునిగా, సాధువును వట్టిపలువగాఁగ
నెంచు; నటులొట వాగుష్టుఁ డీతఁ డయ్యె.

- గీ. ప్రబలి నాస్తికభావము వాదులాడు
 లేడు దేవుఁ డనుచు వీడ్చి వీడి పితృది
 సమ్ములన్ మాన్చు నవ్వారి నమ్మబోక;
 పండితుండ నే నను విదైవతుఁ డితండు.
- గీ. కల్లబొల్లిప్రలాపమ్ము లల్లి కొన్ని
 మోసపుచ్చు జనమ్ముల, ముల్లె కొల్ల
 గా గడించుఁ బాపముభీతిఁ గాంచబోడు
 యాచనకుఁ డెన్న నీతఁడు నట్టివాఁడ.
- గీ. ఫలముగా నిట్టిదుర్భరకలుషములకుఁ
 గుడిచి ప్రేతనాథునివీట నిడుమ లెన్న
 సమలు వేలకొలందిగ జనన మెనసి
 తిమి పిశాచత నిపు డుపశమితపాప !
- క. అమలాత్మ ! పురీషశ్లే
 మృణ్మాత్రవనితాజనాంగమలపూర్ణత శౌ
 చమురూ పెఱుంగని యుదవసి
 తము లోరెముమేము కుడుచుతావులు సూవే.
- క. రమణీనిర్జితములు, శమ
 దమక్షమాపేతములు, వదాన్యగుణత్వ
 క్తము, లాచారపరిభ్ర
 ష్టములును, శ్రీజనముచేత సందగ్ధంబుల్.

గీ. తగవు, లేడ్పులు, బొబ్బలు, మగని మొగముఁ
జూడ మండెడి కులటలతోడ నిండి
మాధవారాధనము లేక మలివధు క్తి
నొప్పనట్టులు మాబోంట్ల రునికిపట్టె.

గీ. అట్లు మాకాశ్రయ మ్మిడునట్టి భ్రష్ట
మతులు జనియించువారు మామాది ప్రసాద
పతుల యయి తుని విదితప్రభావ ! కలుగ
వలదు మాపాపఫల మింత పగట కీని.

గీ. పరమకరుణారసమ్ము జూల్వార ఘోర
మస్త్రదుల్బణిల్పిషమన్న చిచ్చుఁ
జెచ్చెర శమింపఁగాఁజేసి స్థిరయశమ్ము
గొను మటంచు వేడిన, నను ఘనుఁ డెల్లఁడని.

క. దేవాతిథి పూజాగురు
సేవాదుల శ్రీశపాదచింతనపగతక
రేవాదిక తీర్థాభిని
పేవణమునఁ బ్రేతరూపు చెనక బెనాఁడని.

గీ. నిత్యసత్యవ్రతనిరూఢి నెఱయ విహిత
ధర్మవర్తమునఁ జరించు ధన్యమతుల
కులములందునఁ బ్రేతతఁ గొనఁ డెవాఁడనిఁ
బదితరమ్ము అ దనుక నిర్వంకలంస.

చ. ఎనసినభక్తి గోవుల, మహీసురవద్యుల, బర్హతమ్ములన్,
 ధునుల, బవిత్రతీర్థముల, దోయధులన్, రస, రావిచెట్ల,
 దోఁప నతివిసితవృత్తు లభివందన మాచరియించు నెవ్వఁ,
 డాఘనునికులమ్మువా రెపుడుఁ గాంచరు కశ్మల మిట్టి
 రూపునన్.

తే. త్రిపథగాముఖ్యముల్ పుణ్యతీర్థములలొ
 లలిఁ దదర్శనముం బ్రీతి గొలుపఁ జలుపు
 వానిపున్నెమ్మ పేర్కొన వశమె? వాని
 దర్శనము మాత్రమునన ప్రేతత్వ మడఁగు.

వ. అది యటులండె,

గీ. ఉర్వి నూర్జస్వలమ్ము దామోదరేష్ట
 తమము నూర్జముకన్న మాధవధవమ్ము
 తపముమాసముకన్న నుత్తమతమ మ్ము
 సమము మధురిపుష్పియము వైశాఖ మండ్రు.

వ. అట్లుగావున,

తే. సకలఫలదమ్ము మాధవునకుఁ బ్రియమ్ము
 నైనమాధమాసమ్మునమలమహిమ
 మహిత మాదరమున వినుమాత్రఁ బ్రేత
 రూపు రూపఱుఁ బ్రాపింప నోపు ముక్తి.

తే. వేదవిద్యర్థనమున గోవిందనామ

మును స్మరించిన దా విన్న బుణ్యతీర్థ
ముల బొనర్చిన స్నానము బొలుచునిష్ఠ
బూరుషుడు పాపపంకనిర్మల డవును.

క. ణొలిరాశి నున్నయప్పుడు

జలజాప్తుడు కైరవాప్తజలములలో
సలుప నవగాహ మొదనెడు
ఫలిత మనంతమ్ము సర్వపాపహరమ్మా.

క. కావున నుద్వృత్తుల నీ

యేవర గొని రేవరేవు నెలమిం జేరక
బోవుచునుంటి సచోటం
గావెతు భవద్విముక్తికరములు వరవుల్.

వ. మీ రియ్యెడన యభీకులై యుండుడు, మీకశ్యలం బసాస్త
కల్పంబ యని వారల వీడ్కొని ణొలిటివురుషపంచకమ్ము
వెంటనంటి రా వడివడినడల సుకృతగేహమ్ము గెవదేహ
మ్మున కరిగి యందు విధివిధానమ్మున స్నాన మొనర్చుచు
దర్శనిర్మితులవు సప్రేతలసయితమ్ము సరోవశారాయ
త్తమ్ము చిత్తమ్మున మునిగించినయంత సన్వారును
ఘోరమ్ము పురాకృతదుష్కృతమ్ము రూపాశి తామున్న
వనమ్ముననుండియ యపవర్గము నెనసి రయ్యేవురును

దత్సాగ్రమాత్రమ్మనన తక్కుంగలఁజైర్థికనికరంబులుకనుం
గొనుచుండ స్వర్ణవర్ణశరీరులును బితాంబరధారులును
హారకటకకేయూరాద్యలంకృతులు నయి పరమపదంబున
కరిగి రట్టిపట్టున,

తే. “తమయెడంద ముకుందసుందరపదార
విందయుగళిఁ దలఁచుచు నమందభక్తి
మాధవమ్ముమాసమున సర్మద మునింగి
కాంచి రీయేవురు నపవర్గమ్ముసుఖము.

గీ. ప్రేతముక్తిదమైన యివ్వమలతీర్థ
రాజమున భక్తి నీనెలఁ బ్రత్యుపస్సు
గ్రుంకులిడుకన్నఁ గలదొకొ ఘోరమరిత
నికరమునకుఁ బ్రతీకార మొకఁడు వేతె.”

క. అని ప్రస్ఫుటముగ వినవ
చ్చిహయాక సమునుడువులకుఁ జెనయుచు నబ్ర
మ్మును బైర్థికులెల్లఱుఁ గడు
మునిశర్మక ధునిని మాసమును బొగడి రొగిన్.

క. కావున భూవర ! యేవా
రీనైశాఖమ్మునంగు నెంతయుభక్తిన్
రేవాసున్నాతుల యయి
యావలఁ బాపప్రళమన మను స్తోత్రమ్మున్.

గీ. పతనపాతనశ్రవణతత్పరతః బరఃగు
 వారు, వారలు దురిత మేఘక్కి- నడచు
 నదియ యైన దూర మొనర్చి యవ్యయమ్ము
 పదము గాంతురు వైష్ణవప్రవరు లపుచు.

వ. ఆస్తోత్ర మెయ్యది యంటేని,

క. ఘను నినబింబాంతర్వా
 సి నిగమగోచరు ననంతః జిన్మయు లో కే
 శు ననాది నాద్యపూరుషు
 ననుకంపాపూర్ణ విష్ణు నాత్మః చలంతుః.

క. స్థావరజంగమరూప
 మ్మావిశ్వము పొడము నెగడు నడఁగు యదీయ
 మ్మావాంఛ నెవానికి స్వా
 భావికము క్రియాదిక మ్మవాని భజింతున్.

క. తలఁచిన మాత్రన యేవిభు
 సలలితములు మృదుపదాంబుజాతము లఘుముల్
 తొలఁగి పుమర్థంబులు విల
 సిలు కరగతము లయి వాని శ్రీగుఁ డెలంతుఁ.

క. వారక మోహూర్మిసుదు
 స్తారభవాంభోధిమగ్నతారక మేలో

కారాధ్యుపదస్మృతి యా
శ్రీరమణీరమణు భక్తిః జింతింతు మదిన్.

క. సర్వేశ సర్వకారణ
సర్వాంతర్వాస సర్వజగదాధారా
సర్వమయ సర్వభావన
శర్వాదిసుపర్వవినుత సాఁకవె నన్నున్.

గీ. భవముపేరిటి మఱలఱంఘముచే వి
దారితమ్మయి నీమాయపేరి పెనుపి
సాసి నిర్దయ మర్దింపఁ జాల నొచ్చి
యున్నలోకము నేలు ప్రపన్నపాల !

గీ. బ్రహ్మణప్రియ బ్రహ్మగమ్య
విపులవైభవ భవహర వేదపురుష
తాపతతితూలవాతూల ! పాపు మయ్య
వాఙ్మనఃకాయకృతములు పాపములను.

గీ. పారి హృషీ కేశ కేశవ పుండరీక
నయన యను పుణ్యతమములు నామము లివి
మూఁ డెవాఁడు నిరంతరమును జపించు
నతని కిడుగు కైవల్యమ యనఘ ! నీవు.

క. ఈయఘశమనస్తోత్రముఁ
బాయక యెవ్వారుఁ భక్తిఁ బఠియింతురు సు

శ్రేయోయుతులై కమలా
నాయకుననుకంపఁ గాంఠ్రు నరపాలమణి!

క. తెలిపితి మాధవమాసము
కలమహిమము నీకు మున్ను కంజజవలనకా
దెలిసినపాలుపునఁ, దద్విధి
జలిపి సమావృత్తిఁ బడయుము సౌఖ్య మ్రొంఢేక.

గీ. చనుచునున్న దీపుణ్యమాసమ్ముపైత
మింక రేవాజలమ్ములఁ గ్రుంకి యింకి
పోవఁ గలుషకర్దమమెల్లఁ బారయవలయు
జనికి సార్థక్య మబ్జలోచనునికరుణ.

వ. ఇదె పోయివత్తు నని ప్రయాణోన్ముఖుం డయిన భాగవత
ధర్మసూక్ష్మవినిర్ణయవిశారదు నారఁగు వారిది యుంచితొ
దృతిఁ గరకమలమ్ములు ముకుళించి నుతించుచు సంబరీషం
డిట్లనియె—

తే. మహిత! మాధవమాసముమహిమమెల్ల
వింటి, శ్రుతిలాభఫల మందఁగంటి, నుంటి
గలుషనికరమ్ము దూరమ్ము నలుప భవద
పారకరుణావిశేషమ్ము కారణముగ.

తే. ఇంక నమ్మాసమున నాచరింప నొప్పు
విధివిధానమ్ము జపతపోవిధులుఁ గేశ

నార్చనప్రకారమ్ము, స్నానాదికముల
తీరు, ఫలితము, సర్వము, దెలియఁజేసి,

వ. నన్నుగ్రహింపు మని ప్రార్థించిన నప్పార్థివోత్తమున
కమరముని యిట్లనియె —

ఆ. ప్రముద మొదవె మది భవత్కృతప్రశ్నమ్ము
వలన నిట్టికతలు తెలియఁ గోరు
వాఁడు, తెలుపువాఁడుఁ గూడ రొక్కడ నెట్లు;
సంఘటిల్లె నిట్టిచాయ మనకు.

వ. ఇయ్యదియ నా కవశ్యమాచరణీయమ్ము రేవాస్నానమ్మవు
నింక,

వై శాఖ స్నాన విధి

చ. వినుము రమాధిని భునకుఁ బ్రీతికరమ్మయి మాధవాఖ్యమై
తనరుద్వితీయమాసమునఁ బామరసాప్తుఁడు పొల్చిన ప్లజా
యనమున మానవుండు ధునినైన సరస్సునఁ దీర్థమందునే
ననువపువున్, రాకరమునం దవగాహ మొనర్పఁగాఁదగున్

తే. వదలి భుక్తి యమ్మాసముపదునొకండు,
పదునయిదపుదిఁమ్ములఁ బావనమ్ము
తీర్థమునఁ గ్రుంకి పోవరుప దేవదేవు
సర్ప సర్వమాసఫలాప్తి నలరు నరుండు.

తే. సనియమముగ వై ధౌళిమాసమ్మున్నైన
మాచరించెద సంతకాయములు బ్రహ్మగ
నీక సాక్షిగదయ్య నాభీక్షనయన !
యని హరి స్మరించుచు మునుంగుజనును భుజిని.

గీ. తొలుతఁ గొని కేల దర్భ లాజలమునాశే
యమ్ము 'నోం సమో నారాయణ'యన యన్న
మూలమనుసంస్మృతిం దీర్ఘమును బొనర్చి
విధివదాచాంతుడై మ్రొక్కి- విమలవృత్తి,

వ. చతుర్హస్తపరిమితమ్మయి చతురస్రమ్మపు జలప్రదీపమ్ము
నన విహితమంత్రమ్ము బఠించుచు గంగావాహనమొన
రించి,

గీ. పృథ్వి, శాంతిదాయిని, శాంతి, విశ్వనాథ,
నలిని, విద్యాధరీ, దేవి, నందినీ, వి
హగ, శివప్రియ, శివద, జాహ్నువి! బిరాసఁ
బూనుమా వెన రని జహ్నువుత్ప్రీతి దలంచి,

క. కొని యశ్వక్రాంతే యను
మనువున మృత్తికఁ దనశిరమున జలసమ్మా
ర్చన మొనరిచికొను చఘనా
జన మవగాహమ్ము నరుండు సలుపఁగవలయున్.

గీ. అవలఁ బ్రనుత్తుఁడై యాత్మభూహరిశివప్ర
జాపతిసుపర్వయక్షరక్షఃపిశాచ
ఖచరభూచరులకు నిలఁ గల సమస్త
జీవుల కిడనౌఁ దర్పణశీవసములు.

వ. పదఁపడి బ్రహ్మపుత్రులకును సనకసనందనసనాతనకపిలా
సురిప్రభృతులకును, మరీచ్యత్ర్యంగిరఃపులహక్రతుప్రచేతన
వసిష్ఠభృగునారదప్రభృతిదేవబ్రహ్మన్దులకును, అగ్నిష్వాత్త
సౌమ్యహవిష్మదుష్కపకన్యాచలబర్హిషదాజ్యపులు పితరుల
కును, యమవృకోదరాచులకును, స్వకులప్రసూతమృత
పితృవర్గమ్మునకును, నవ్వారిప్రీతిం గోరి తర్పణమ్ము
లొసంగవలయుఁ బిదప,

గీ. కంజ మొక్కఁడు లిఖించి కర్మసాక్షిఁ
బ్రక్షపితలోకకల్కము ద్భారశాత్ము
నర్ఘ్యపాద్యాదివిధుల నత్యంతభక్తిఁ
గొలిచి నెలవున కరుగఁగావలయు నచట

గీ. స్వసుతమిత్రబాంధవజనసహితుఁ డవుచు
వలయు నాచరింప రమాధవవ్రతమ్ము
తరణి మేషరాశిస్థితిఁ దనరుతటి ని
దియ యొసఁగఁజాలు ఫల మద్వితీయ మధిప!

- గీ. స్నానసంధ్యాజపమ్ములు, సత్యనాశ్య
పరత, బ్రహ్మచర్యవ్రతనితి, నక్ష
భుక్తి, యోగుల యాచింసమి, పుష్కరిం బహక,
తద్వ్యవస్థలనియమముల్ ధరణినాథ!
- గీ. అట్లు లావ్రత మొనరుచునట్టిఁగునుని
వేట పొగడఁగానేల యవ్వపులచుగుని
గాథ వచియించునంచితఁ గాంచినుగఁ
బాపముల్ ఘోరతరముల రూపుమాఁయు.
- గీ. సంజవేళలు నూఁడిటఁ గంజపత్ర
నేత్రు నర్చించి యమ్మెయిఁ బాత్రులైన
భూనిలింపుల కీయనా ధేనుకనక
ముఖ్యదానమ్ము లీప్సితపూర్తికొఱకు.
- గీ. విను మనంతుననంతపూజనవిధాన
మును వచించెద సొత్తీప్తముగ, నది నెఱి
మెఱయు దైవికతాంత్రికమిశ్రభేద
ములఁ ద్రివిధమయి. యంగఁ దొలిది, తుదిది,
- గీ. ధరణిసురముఖవిహితముల్; తాంత్రికమ్ము
నియమితమ్ము వైష్ణవశూద్రనికరమునగు.
ద్విజవరానలజలరసాదిత్యులందు
నాచరింపనవుఁ దదర్చ హరిమనీష.

వ. తదర్చనపరుండు

క. ఒనరిచి స్నాన మ్మఘమ

ర్షణముం బూర్వోక్తరీతి సాధ్యాదికముల్

దినకృత్యములు దీర్చిన

వెనుక ససంకల్ప మగ్న విధిఁ జలుపఁ దగున్.

వ. శిలాకల్పితయు దారువికారయు లోహాక్ష్మప్తయు లేప్యయు

లేఖ్యయు సికతామయయు మనోమయయు మణినిర్మితయు

సన నసంతప్రతిమ యెనిమిది తెఱంగుల నెసంగు.

క. పొలుచుఁ జలాచలభేద

మ్ముల హరిని బ్రతిష్ఠ సేయుభూమి ద్వివిధయై,

చల కుఱ్ఱాసావాహన

ములు గల వచల కవి రెండు పౌరయపుసూవే.

క. అనలు హవిస్సుం ెగైకొని,

దినకరు నభ్యర్థణమున, స్థిర సంబువులన్

దనరఁ బదాఱుపచారము

లనిమిషనిక రార్చ్య శ్రీశు నర్చింపఁ దగున్.

క. పొరిఁ గూర్చొని దర్భకృతా

స్తరణమునన్ సరుండు ప్రాగుదగ్విత్తుండై,

సరనిఁ గరాంగన్యాసా

చరణపరుండై మొదలిడఁజను విభునర్పన్.

- వ. పాద్యాధ్యాయచమనీయమ్ముల కనువపు పాత్రత్రితమమ్ముల
గూర్చవలయు. నవల,
- గీ. సంభృతమ్మువు ప్రతిమఁ గేశవు రమాస
నాథు నవ్యానియరిగదానలిశశంఖ
ముసలకొస్తుభశ్రీవత్సముఖ్యములను
లలిని నావాహనముసేయవలయుఁజుమ్ము.
- గీ. చందనోశీరకర్పూరసారసురభి
శౌంబువుల సామకనకఘర్మానువాక
పురుషసూక్తవంత్రిపరనాభిరతి భక్త
వరదు సున్నాతుఁ బొసరింపవలయు నంత,
- గీ. కనకవననోపవీతకంకణవరాంగు
శీయకాంగదహారావళిని నలంక
రించి పాద్య మాచమనీయ మంచితకుసు
మమ్ము లర్పింపవలయు నమ్మధురిపునకు.
- గీ. పాయసాపూపమోదకభవ్యశేషు-
లీదధిక్షీరసర్పిఃప్రకప్తమైన
దివ్యనైవేద్య మాదేవదేవునకు స
మర్పణముసేయవలయు నత్యంతభక్తి.
- వ. పిదప విధివిహిత మ్మువు కుండమ్మున ననలుఁ బ్రతిష్ఠించి
విధివిధానమ్మున నిధ్మాదులం గొని హరి ప్రీతికరమ్ముగ

హోమ మ్మొనరించి పీఠావాసితులపు తత్పార్షదులకు
బలు లిడవలయుఁ దదనంతరంబ సమాహితమతి సనన్య
చింత సత్కథాశ్రవణపరత్వమునం దనరి నృత్యగానపురా
ణాదులఁ బరాత్పరుఁ బ్రీతుం జేయవలయు. మఱియు,

సీ. ప్రాఁబల్కువీదిలోఁ బర్వలెత్తెడువాని,
యోగిహృత్కుహరాల డాగువానిఁ,
దపసిడెందపుటిండ్లఁ దనర నిల్చెడువానిఁ,
బదమువట్టినవారిపాలివానిఁ,
గ్రామ్మానికమ్ములకులుకుసొమ్ములవానిఁ,
బసిడిమెఱుంగుచువ్వలువవానిఁ,
గూర్మిపేరితిసుధఁ గుఱియుకన్నులవాని,
రమ కిరవైనయరమ్మువాని,

నిఖిలలోకములలో నిండియుండెడువాని,
నెఱుకకలుగువారి నెఱుంగవచ్చు
వాని, నాదిబీజ మైనరమాజాని
భక్తిమై స్తుతింపవలయు భూప!

గీ. తా నొనర్చి ప్రదక్షిణత్రయము తుది వ
చింపఁజనుఁ దదుద్వాసన మిట్టు లనుస
మమ్ము వైశాఖమునఁ జేయుమనుజుఁ డొందుఁ
దిరిగిరాకయె లేనియప్పరమపదము.

గీ. సర్వకారణకారణ సర్వభూత
హితనిరంతరు నిందిరాపతిని నిలబాలు
భక్తిభావమ్మనం గొల్పువాడపో భ
రాతలమున ధన్యుండు నా ప్రభులిం గాంచు.

వ. వేయేల నోయిలాధవా,

మ. హరిపాదప్రణిపాతధూలిధవలమ్మా సంగి మంగమ్మా, శ్రీ
కరరమ్యాపఘనేక్షణప్రవణమ్మా సేన్ద్రేయ, సేన్ద్రేయ భా
సురముల్ మాధవలీలలోలి వినసే శ్రోత్రంబు శ్రోత్రంబు, ని
ర్జరసందోహసమచ్ఛ్యసర్వసను నో షష్టమ్మా షష్టమ్మానూ.

గీ. చేయగనొప్పు నిద్దాని స్త్రీలు శూద్ర
జనములును మూలమంత్రమ్మానన; గురుగండ
నుడువునట్టు లితరవైష్ణవుండు. శుభమ్మా
పెరయు మీ వీద్యశేవ్రతాచరణపరత.

వ. అని నుడివిన

క. విని యబ్బురంపడుచు ని
ట్లను సమ్మనుజేంద్రచంద్రుఁ డభిలక్షా! పా
వన మిమ్మాసమహత్త్వ
మ్మును వినఁ గల్గితిని నీదుపాలుచునయమెయికో.

ఉ. సంతతమాధవస్మరణసక్తమనస్కుండనై, నిగంతవి
శ్రాంతినితాంతకీర్తనయి, సాధుజనప్రియవృత్తినై, భం

కాంతకులాభిరత్నమయి, త్రావలయ మృఖిలమ్ము నేలు చే
సంతసమొందుచుంటినిటు చాలినయింతి వరాలదొంతిత్తో

తే. ఎన్న నేతెన్నునం బొల్చుపున్నెముం బొ
నర్చి మున్నెనసితి నీయనశ్వరమ్ము
విభవముం, గూర్చునెచ్చెలి, వేవచింపు
మయ్య, కనము నీయెఱుంగనియంశ మొకడు.

అంబరీషుని పూర్వపుత్రాంతము

క. అనఁ బ్రేమరసాంచితలో
చనవనదద్వయుఁడు జలజజనిసూనుం డి
ట్లను భూవర ! యడిగితి నీ
కనువపుప్రశ్నము వచింతు నాలింపు మొగి.

వ. మున్ను త్రేతాయుగమ్మున

చ. నలువుచెలంగు రూపవతినాఁ దగువేరిటి రూపజీవినీ
తిలక మొకర్తు నాడిమొన తేలినపూవులవింటివానిక్రొ
మ్ములికి సురూప నాపెఁ గని ముగ్ధులయై యటమూత
కంట నాల్కలు కొఱుకంగఁబోవక నిలంగలబాణలఁ గాన
మేయెడన్.

తే. పుట్టుపడుపువైదలి యయ్యుఁ బోక కులము
వర్తనముజూడ విప్రదైవతములెడల

మివుల భక్తివిశ్వాసముల్ మెలఁగుచుండఁ
బున్నెపుంబనిసేతల బుద్ధి నిలిపి.

వ. ఒకనాఁ డయ్యారం గల దేవాయతసమ్మున

గీ. పూని మాధవమాసమ్మున్నానఫలము
నాలకించి రహించినయాదృతి నటు
లనుదిన మ్మొనర్పఁ గడంగెఁ దనగుబొజ్జఁగు
దేవదాసాఖ్యుఁ డగసాలితో వరేణ్య !

గీ. నిర్మలము భక్తిభావమ్ము నెఱయ నొసఁగె
రూపజీవిని యాపె పాత్రులు మహీను
రాగ్రణులకు గోధనకసకాంబరాది
కములు మాధవప్రీతికరములు గాఁగ.

వ. ఒక్కసమ ససమమ్మును నడుయఫలప్రసమ్మును సప్ర నడు
తృతీయాదినమ్మాగమ మ్మొకంగి యమ్మొఁగుబోడి దేవ
దాసున కిట్లనియె—

ఆ. ఆదర మ్మిపుర్ప నపరంజచే హరి
విగ్రహ మ్మొకండు వేగఁ జేసి
యిమ్ము విధివిధాన మెసఁగఁ బూజించి స
త్పాత్రుడైన విప్రవరున కది

తే. తివిరి దుర్లభమక్షతృతీయనాటి
ప్రొద్దుపొడుపున నొసఁగుదు; రూపఁజించు

భవము వైశాఖమాసమ్ము ప్రథమపక్ష
మునఁ దృతీయనాఁ డీదృశ మనిరి బుధులు.

మ. అనినఁ నెచ్చెలి దేవదాసుఁడు ప్రమోదాయ త్తచిత్త
మ్మునఁ గొనబా మేలిపసిండి శ్రీసహితునిం గోవిందు
నిర్మించి యిచ్చిన నయ్యింతి సదక్షిణాకముగఁ జేసెన్
దానమున్ బ్రహ్మవిజ్ఞనమాన్యుఁడు మహీసురోత్తమున
కబ్జాతాక్షుఁ జింతించుచున్.

ఆ. సమలు కొన్ని యటులు సనినయావల వార
లిరువు రసువు దొఱఁగి యెనసిరి తరు
వాతిజన్మ వినితె వైశాఖమహిమమ్ము
నీవు నీదుకూర్పు నెలఁత గాఁగ.

వ. కావున

క. వెనుకటిపుట్టువునం జే
సినచేతలవాసన లతిచిత్రమ్ముల యై
తనరు, నవాని నెఱింగెడు
ఘను లేలోకమునఁ గలరు క్షానాథాగ్రా?

గీ. సాధుసంగతిశూన్య లసంయతాత్ము
లాశ్రమాచారదూరు లనాద్యవిద్య
పేరిదయ్యముపాలైనవారు లేరు
మాధవాఖ్యానమాసధర్మమ్ము లొండ.

గీ. వరద గోవింద మాధవ వాసుదేవ

కేశవ ముకుంద మధునైరి కృష్ణ విష్ణు
యనుటె నోట నెఱుంగని యలఁతు లొందఁ
గలరె వై శాఖమాసముం గొలుచునియాని?

చ. తతభవభీహరమ్ములు సుధామధుగమ్ములు తాపతూలనూ
రుతములు మోహతామసవిరోచనరోచులు శ్రోత్రభూషల
చ్యుతచరితమ్ములకొ విసంగ నోపని పాపుల కట్టు గల్గు వి
స్తృతము ద్వితీయమాసపరిసేవసదీక్ష భవమ్ముఁ బొయుటల్.

గీ. అనుచు వచియించి నిర్జరముని చనియె నె
సకఁగఁ ద్రిపథగాసానకౌతుకము; విధివి
ధానమున మాధవస్నానదానముల నొ
నరై నంబరీషుఁడు రమానాథుఁ బ్రీతు.

ఆ శ్వా సాం త ము

క. స్థావరజంగమరూప

మీఱవీశ్వము విశ్వమెల్ల నేవెలితియు లే
కేవేళం బ్రోచెడు ల
క్షీవల్లభుఁ డేలు మాచుకృతిపతిని గృహక.

భుజంగప్రయాతగర్భస్వణి—

పద్మపత్రేక్షణా, పావనాంధ్రీ, రమా
సద్మవక్షోవిరాజత్సుహరోత్తమా,
పద్మమిత్రాయుతభ్రాజమానా, నమ
త్సద్మవాసా, కనచ్ఛక్రధారీ! నమః.

ఇది శ్రీశ్రీవత్ససగోత్రపవిత్ర, చిదంబరపౌత్ర నాగ
భూషణసుధీవరపుత్ర శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీగర్భ
శుక్తిముక్తాఫలాయమాన ప్రభాకర, లక్ష్మీ
నరసింశాస్త్రిసమాఖ్యానప్రణీతంబైన కాల
భాగవతముద్వితీయస్కంధమున ద్వితీ
యాశ్వాసము సంపూర్ణము.

*

*

*

మ. క్రమమైమాదగునూరికి ద్విగుణమాగన్యూతిమాత్రమ్ము
 దూరమునక దొల్లిట నున్నయట్లు మిము నేత్రమ్మారంగ
 ఘనఘనముఁ గన్గొంట నెసంగి పొంగినప్రహర్షమ్ము
 బొసంగించుఁగాత మనస్సన్నిధిఁ గూర్చనై మనకుఁ బొత్త
 మ్మిది ముప్రప్రద్దులక.

*

*

*

శ్రీరామ

కాలభాగవతము—ద్వితీయస్కంధము

వై శా ఖ మా హా త్త్య ము

తృ తీ యా శ్వా స ము

(శ్రీ)మానినీశమృదుపద

తామరసద్వంద్వసంతతధ్యానవిధో

ద్దామా అభిరామగుణ

స్తోమా శ్రీవేంకటేశ సుజనలలామా!

వ. విను మివ్విధమ్మున

క. నెనరునఁ దెలిపిన యఘమో

చన మజతనుజాంబరీషసంవాదమ్మున్

విని యనఘులు శౌనకముఖ

మునిచంద్రము లనిరి సూతమునివరున కిటుల్—

తే. వరమునిస్తోత్రపాత్ర! భవన్ముఖాజ్ఞ
నిర్గతపురాణసారమ్ము నిర్మలమ్ము
శ్రోత్రపాత్రమ్ములం గ్రోలి సుత తనివి
సనవు రసపిపాసువులు మామనసులెల్ల.

౪. ఘనవైశాఖమహాత్మ్య
మ్ము నిక వినిపింపుమయ్య భూరికృపావా
రినిధివ యయి ము న్నెన్నడు
విని యెఱుంగము నిక్క మిట్టివిమలములు కథల్.

౫. అని వినయమ్మునం బ్రార్థించిన బ్రహ్మ భరాలసమాసముం
డయి రోమహర్షణ సూనుండు శౌనకాదిమునీంద్రుల
కిట్లనియె —

అ నం తా నం త సం వా ద ము

౬. తను నిల్పిం దగి యాదిసగ్గమన నాధారమ్ము లే కితయే
వనధిం బ్రుంగువసుంధరం గిటివరూప మ్మొంది నిస్సంఖ్య
యోజనవిస్తారము వామదంష్ట్ర బహువర్షమ్ముల్ నిలంబెట్టె
జీవనజాతాక్షుండు; నాడు పృథ్వీ నతయై ప్రశ్నించె ని
ట్లవ్విభుక్.

౭. పదియుక్ రెం డయి మాసముల్ ప్రతిసమక్ భాసిల్లి
మున్నుఁజునర్వదియకానాశ్శుఁ దలిర్చు; నందును బవి

త్రమ్మల్ కడున్, వాంఛితప్రదముల్ కొన్ని తపోము
ఖమ్ము; లట్లులే రాజిల్లు నేఘస్రముల్ ముదముం
గూర్పుగ నేర్చి చెచ్చెరఁ గృపాంభోరాసికి శౌరికి?

క. లలి యుగముల యుగముదయ

మ్ముల యుగమంతములఁ గల్పముల నన్నింటిన్

గెలిచి మహోత్కృష్టఫల

మ్ముల నిమ్ములఁ గూర్చు ఘస్రములఁ దెలుపఁగదే.

వ. అన నయ్యాదివరాహమూర్తి యిట్లనియె—

గీ. విధి నెఱింగి యెఱుంగ కెవ్విధమున నవుఁ

గాక యజియింతు రేరు నిష్కలుషభక్తి

పరత వైశాఖమాసప్రవరమునందు

న న్నవార కూరుచువారు నాకు మివుల.

గీ. అవని! మాధవమాసమ్మునంద మునుపు

పసిడికనులాఁడు, మధువునా బలియురు తొలి

పొలసుమేతరు లిరువురఁ బొలియనేసి

యధ్ధరించితిఁ బెనుకోట నూని నిన్ను.

గీ. జ్ఞానవర్ణవృక్షస్థితి, సకలనిగమ

ధర్మమార్గప్రవృత్తియుఁ దనరెఁ ద్రేత

పేరియుగమున నాకెంతొ ప్రీతిఁ గూర్చి

పేర్పు వైశాఖమాస బుధార్చితాంఘ్రి!

- గీ. ప్రథిత మాయుగమ్మప్రారంభ మయ్యై వై
 శాఖమాసములొలిసగమునందు
 మూడవృది నమునన. పొలుచు నక్షత్రిశ్రీమ
 పేర నది యొసగుచు భూలిఫలము.
- క. అమ్మాసమ్మన సమ్మో
 దమ్మన నొనరించున్నానబానప్రతము
 ఖ్యమ్మల కే నొసగుదు ని
 కమ్మగఁ దులలేనిఫలము కాశ్యపి! వింటి.
- క. ఈదృశవైశాఖన్నా
 నాదరపరులైన పుణ్య లడఁగి యగుమ్మల్
 పోదురు సస్వజనమ్మగ
 నాదివ్యపదమ్మ పేర సందితమతులై.
- క. సమధువులు తిలల్, తగుఁ
 త్రము, వీవన, కాలిజోడు, రమ్యమ్మలు వ
 త్రములు, ఫలమ్మల నొసఁగెడు
 సుమతులపున్నెమ్మ లెన్న సురలకుఁ దరమే!
- చ. మతి సెడి మాధవప్రియము మాధవమాసమునందు మా
 ధవవ్రతము పొనర్పఁబోక యితరవ్రతనిర్వహదత్తుచిత్తుఁడొ
 నతఁడు కరంగతమ్మవు మహర్షము రన్నముఁ బార్శవైది
 వే వెతకెడువాడ పాడయినవీధిలో రాగిడిమంటిబెడ్డలకా.

వ. కావున ననంతా,

క. అమలము వైశాఖము మా

సము సూ సర్వోత్తమమ్మ సంసేవ్యము ని

త్యము, మత్ప్రీతికర మ్మని

కమలాపతి నుడివెఁ బుడమికలికికిఁ దొలుతకా.

వ. అది యటులుండె నేతన్మాసమాహాత్మ్యప్రకారవివరణ

మ్మయి యమబ్రాహ్మణసంవాదరూపమ్మునఁ దనరుపురా

తనచరిత మ్మొక్కఁడు వివరింతు నవహితమతి నాలింపుఁడు

య మ బ్రా హ్మ ణ స ం వా ద ము

క. ఎసఁగుం గంగాశమన

స్వసలనడుమ మధ్యదేశసంఖ్యాతమై

యెసకము విషయవర, మ్మం

దు సమస్తశ్రుతివిదులు సుదూరితదురితుల్,

క. శమదమసంపన్నులు భూ

సుమనసులనివాసకలన శోభనమై చె

న్నమరు మహాగ్రామము నా

నమలతర మ్మగ్రహార మమరపురియటుల్.

వ. ఒకదినమున శమనుండు

గీ. ఉఱిమిన న్నిప్పు లుఱిలించు నెఱుపుకనులు,

కనిన గుండియ లగలింపఁగలుగుకోఱ

జంట, మునుమున్న తనకన్నఁ జనెడుసొట్టి,
ముక్కు గల యూర్ధ్వరోముని నొక్క భోజుని

వ. చేరంజీరి

గీ. కడుగ నరిగి రయము మహాగ్రామమునకు
ఘను వసిష్ఠగోత్రభవు నాగమణిరోగ్ధ
విదుని యజ్ఞదత్తాహ్వయు విప్రవరుని
దెమ్ము మనపురి; కమ్మాన్యు సమ్మదమున

గీ. కొలిచి పాద్యాదికమ్ముల నెలయవలయు
నేను ఫలము పుట్టువునకుఁ; గాని తదను
వాద మనఁ జనుపొరుగింటివానిఁ దుల్య
శీలనామునిఁ గొనిరాఁగఁ బోలను నును.

వ. పొమ్ము పదిలమ్ముగ నిప్పని సాధించికొని రమ్ముగఁచున్
యని ముదల యిడి యనిపిన వాఁడును వల్లె యని మహా
గ్రామమ్మునకుం జని యజ్ఞేశ్వరకల్పుల యజ్ఞదత్తుల నిరు
వురం గని తనయేలిక తెలిపిననానిగ గుఱుతింపనేఱుని
ద్వితీయుం గొనివచ్చినఁ జెచ్చెర నచ్చతురాస్యగుఁగోత్త
సుం గనుంగొని ధర్ముండు

క. ఎదురేగి, యొసఁగి యనువవు
నది పీఠము, భక్తియుక్తి నర్చించి శుభా

స్పదములు తత్పదములు పలి
కె దనభటుల కిట్టు, లీసుకీర్తిసమేతుకొ,

క. క్రమ్మఱఁ గొనిపోండు పవి
త్రమ్ము మహాగ్రామమునకుఁ దడయక యవ్వా
క్యమ్మునగమ్మున నిట్లను
నమ్మనుజకులావతంస మాధర్మనితోకొ.

గీ. దేవ! ననుఁ గొనిరానేల, తృటి గడచెనొ
లేదొ, మఱలఁ గాదనుటేల? వాచు లేల
మఱలిపో నుత్సహింపదు మర్త్యలోక
మతిభయంకరమునకు నాయాత్మ సుంత.

వ. పాయక మీయర్చావిధి ధన్యత్వమ్ము గడించుచు నియ్యెడన
యుండువాడ ననిన విని సమవర్తి యిట్లనియె—

చ. అనఘచరిత్ర! మర్త్యులు గతాయువులీయెడ కేగుదెంచుచుం
ద్రనయముఁ దత్ప్రేతమ్ములు శుభాశుభకర్మములెల్ల రోసి
యే నెనయవు మంచిచెడ్డలు విధించుచునుండు నపక్షపాతబు
ద్ధిన యయి; ధర్మఁ డండ్రు నను దివ్యులు; పుణ్యము లోక
మిద్ది సూ.

గీ. తులువలై యుగ్రకర్మముల్ జలుపుకూళ
జనులపాలిటఁ గాలుడ, మనుజతతికి

నిరయ మతిఘోర మిడువాడ, నిన్నుఁబోలు
పుణ్యజనములయెడ ధర్మమూర్తి నవును.

క. సమ లొకపది యాయుర్భా
గ్యము నీ కింకర గల దటులుగానఁ జనుము స్వీ
యము నిలయమ్మన కావల
నమలము నీదర్శనమ్ము నవు నా కొసఁగక.

క. అన యజ్ఞదత్తుఁ డనియె య
మునాసహోదర ! యలభ్యము త్వదంతికమున్
గొన నేటిచి యూరక యిటు
చనుపాటిఁడు వెట్టి యున్నె జగముల నెగనున్ !

వ. నే మఱలి నెలపుసేరుటయ కర్జ మ్మపునెడ,

క. పొనరిచి యేయేకర్మము
లెనయుదురు నిరయదివమ్ము లెల్లఱు జీవుల్
నెనరునఁ దెలుపుము ధన్యత
జనికిం గనువాడ ననిన శమనుఁడు నుడువున్ .

క. పలుకులఁ జేతల మనమున
విలసితసద్ధర్మవర్తవిముఖిత గదరన్
గలనేని రమాపతిపద
ములఁ గొలువనిజడులు నిరయభోక్తలు సూపే.

పారి ననభిజ్ఞత్వావృతి
హరిహరులం ద్రుఘ్నునం చ నదుక విభేద
స్ఫురణము హరివిద్యలయెడ
విరక్తులు గుడుతురు నరకపీడ లెవేళన్.

నిజకులదేశోచితకృతిఁ
ద్యజియించి విధర్మసంశ్రయాదరమునఁ దా
యజన మెఱుంగక యజియిం
చుజనున్ దూరునతఁ డెనయు సూ నారకముల్.

అలరుచు సమృద్ధవైభవ
కలనం బితృదేవబంధుగణములకున్ బా
ఱుల కిడకయ ధ్వాంక్షముచొ
ప్పెలయఁ గుడువఁ దొడరునాతఁ డెనయు నిరయమున్.

పొసరిచి పాకవిభేద
మ్ము నదనున నవైశ్వదేవమును సాదమ్మున్
దినునట్టిడు సన్యాయ
మ్మున ధనము గడించునతఁడు పొంచు నరకముల్.

ధనికులు దంభపరీతులు
ననీశమానులును లుబ్ధు లసహిష్ణువు లం
గన నిర్దుష్టఁ ద్యజించెడు
ప్రణష్టులు కుటిలులు నరకభాజనులు సుమా.

క. ఈయక తా నొక గవ్వయు

నీయం బొల్పడువదాన్యు నీనీయనిగో

మాంయుప్రతిములఁగూర్చియ

వేయేలా, కూర్పబడియె వివిధసరికముల్.

క. ధర్మ మధర్మ, మధర్మము

ధర్మము నుమ్మని వివాదతత్పరఁగుఁచుకా

కర్మభ్రష్టులు గాతురు

శర్మవరా! దుర్గతి యుగసాహస్రముల్.

క. ఒక్కఁడు పలుకులఁ, జేతల

నొక్కఁడు, మదిలోన నొక్కఁ, ఊక్కఁడు సడఁ

నుక్కి పుల్లె చనుకూళలు

పెక్కేడులు కుడుతు రెత్తో వెత దుర్గతులన్.

క. ఘనమోహంధతమమ్మనఁ

గనుఁగవ గనరాక యన్యకాంతలఁ దమి న

క్కునఁ గ్రక్కున నొక్కేడుచా

పి నిరంతర మొందువాఁడు వెత లిచ్చోటన్.

క. నిలిచి తులामకరాజ్ఞా

నల నలరెడుతఱిసి దరణి తొడరి ప్రపథగా

దిలసత్తరంగిణుల సఖు

ములు పౌ మునుఁగనిచెనంటి మొసయు నిరయమున్

క. తివిరి తులువతనమున శం

కువులం బెనుతాల శూలగుమ్మినులం దా
రువులం దెరువుల మూయు ప
లువలు గుడుతురు సరకమ్ములు సమలు వేవేల్.

చ. పరముఁ బురాణపూరుషు నపారకృపారసపూరవారిధిం
దరణిశశాంకలోచను విదారితదారుణదేవవైరి శ్రీ
కరు భువనావనప్రవణుఁ గారణకారణ నిర్గుణుఁ గుణిన్
హరిని భజింపఁబోనిచునుజాధము లొందెడువారు
దుర్గతుల్.

క. తొలుతం గొని నియమము లా

వల నింద్రియములకుఁ జిక్కి వడి విడనాడం
దలఁపడుజడుఁడును వైష్ణవ
కులమవమంతయు నుడుగక కుడుచు సరకమ్ముల్.

క. లలిఁ బొలములఁ దలముల నెల

వుల వృత్తుల నాసలఁ గనఁబో కెట్టిఫల
మ్ములు నుచ్చేదన మొనరుచు
ఖిలవృత్తులు నిక్కము సరకమునకు నతిథుల్.

వ. ఇక న్వర్గాపవర్గానాప్తికిం గడుంగడు నర్హులవు మహర్ష
చరితులతెఱం గెఱింగింతు వినుము.

తే. విష్ణుఁ బ్రభవిష్ణుఁ జిష్ణు రోచిష్ణుఁ గృష్ణు
 సర్వకారణ సర్వేశు సర్వమయుని
 నాద్యు ససవద్యు నాగమవేద్య హరిని
 సతము భజించువాడనో స్వర్గగామి.

గీ. విత్తసముపార్జనమ్ము ద్వివిధఫలప్ర
 సాధనమ్మును నిజకులాచారధర్మ
 తత్పరత మంగళమ్మును ధన్యతి జని
 కఖిల మచ్యుతపదసగోజార్చనంబ.

క. తెఱనోటిమెక మ్మఱచిన
 వెఱచఱచి రయమ్మ పఱచువృకములకణిశీకా
 కటివేల్పునఱగుదమ్ముల
 కెఱగినత్రోడన తొలంగు నెల్లదొసంగుల్.

గీ. నిగమపఠసపాఠసవిధినిరతి గదురఁ
 గలుషములపేరికటికచీకటుల కరుణ
 కిరణరుచి యచ్యుతార్చ భక్తిని నొసర్చు
 వార కాక స్వర్గము సేరువార తేరు!

గీ. వాసుదేవపరబ్రహ్మభవ్యనామ
 జపము నేమఱక పొనర్చువిపులమతుల
 డాయ వెఱతురు ప్రేతరాక్షసులు సర్వ
 పాపనిష్కృతి విష్ణుసేవన మొకండు.

క. యాచకు లెవానిఁగూరిచి

చాచి చెయి కనంగలారు సంతస, మేఘ

జ్ఞాచతురులు దానఫలా

లోచనదూరగు లవారలుం ద్రిదివాహ్నుల్.

క. యమనియమప్రవణులు వే

దమార్గనిస్థితులు తుల్యదర్శితృషునుల్

కమలాధవార్పితాత్ములు

సమనిందాస్తుతులు యతులు స్వగ్దాములు సూ.

క. తివిరి మనోవాక్కాయక

మవృధర్మువునందు శ్రద్ధ యతిశయితముగా

స్వనిహితము విధిని బొయక

ప్రవర్తిలులలితగుణుడు సువర్గము నొందున్.

క. తనరన్ నేరు పెవారలు

మనమునఁ గడువున నుపస్థ మాటలలో నె

క్కొనుచాపల్యముతీవ్ర

మ్ము నడంతురు వారు స్వర్గముం గాంతురు సూ.

క. అరుసము గొనముల, నిగమా

దరము నుడువులందు విలసితమై సతముం

బరమార్థచింతఁ జిత్తముఁ

బరఁగు నెవారల కవారు స్వర్వాసులు సూ.

- గీ. మత్సరామర్షమానాపమానోభ
కామములనుండి సిరి, వ్రతగణము, పిద్య,
మతి, మనమ్ము గాపాడికోరి జతురులయిన
వారు సురలయాతిథ్యము వశయువారు.
- గీ. తులువ లప్రవారికూటమి సలిగి పులుగు
మాయఁ బోనిధర్మపునఁ బ్రమాదవశేతఁ
జెడనియాత్మ నాసక్తులు శిష్టజనులు
వఱలువారు సురాలయావాసకలన.
- క. సితమర్ధమునఁ బహునొకఁ డ
పుతిథిం బ్రతిమాసమంగుఁ బొనరించి విధిచో
దితగతి నుపవాసము శ్రీ
పతిపదములు గొలుచునతఁడు స్వగ్ధామి చుగున్.
- ఆ. ఎల్లయర్భకులకుఁ దల్లిసోలిక, దివ్య
మాషధమ్మువిధము సామయులకు,
నిటులు కూర్పఁబడియె నేకాదశీతిథి
యఖిలలోకరక్ష కజునిచేత.
- తే. అట్టియేకాదశీతిథి నధికనిష్ఠ
నుపవసించి ముకుందార్చ నొప్పవిపుల
కీర్తి యేకాదశేంద్రియకృతము లఘుము
లెడలి పరఫద మొందు మహీసురాగ్ర్య !

వ. మహాదానాదిదానమ్ము లఖిలమ్ములు నొకహరివాసర
మ్మున కెంచును సరిరావని స్మృతు లుద్ఘోషించు. మఱియు
మున్ను సత్యలోకమ్మున

క. పరమేష్ఠి యిదియ తెలియఁగ
హరిదినయజ్ఞాదిభవము లవుధర్మమ్ముల్
చెఱియొకదేస నిడి తూచిన
బరువయ్యెం దొలిద త్రిదశవర్గము కనఁగాఁ.

వ. విధివిధానమ్మున నుభయపక్షైకాదశీదినమ్ముల నుపవసించి
మఱునాఁడు ద్వాదశిలోనన పారణ మ్మొనరింపవలయు;
జయయు, విజయయు, జయంతియు, ద్రిస్పృశయు, వంజు
లయు, బక్షుసంవర్ధనియు, దిలదుగ్ధయు, నఖండయు,
మనోరథయు, భీమపూర్వయు, నన ద్వాదశి యనేక
ప్రకారమ్ముల నిమ్మవు; నాయాసమయమ్ములఁ గల విధి
భేద మ్మొటింగి యనంగజనకు నారాధించు టొప్పు; ని
ప్పుఁగిది నేకాదశీవ్రతరతులు సయితమ్ము సురపురవరమ
సేర నేఱుచువారు.

గీ. తగినవిధి మహాత్కృష్టమా తటి నెఱింగి
శర్మదము నర్మదాసరిత్సలిలమందుఁ
గలుషసమ్మర్షణ మ్మృవగాహన మ్మొ
నర్చువారును జనువారు నాకమునకు.

గీ. ప్రథితగంగాదితీర్థవరమ్ములందుఁ
బుష్కరమునఁ బ్రహూగాది పుణ్యపదము
లందు సహ్యాత్మజాజలమందు న్నాన
తర్పణప్రవణులు స్వ మందంగలారు.

గీ. భూరిభాగ్యైకరాశి శ్రీవారణాసిఁ
బాలుచుమణికర్ణికాతీర్థమునఁ గృతావ
గాహులై విశ్వనాథాంఘ్రికంజములు న
లంచునంచిత్రుల్ నిర్జరాలయమ కాంత్తు.

గీ. నిత్యసత్యవతాచారనియతమతులు
నిత్యతృప్తులు నిర్మముల్ నిర్వికృతులు
సిద్ధ్యసిద్ధులు నొకరూప చెలఁగువా ర
వారి స్వర్గాపవర్గా ప్తి వలులువారు.

దా న ప్ర శం స

వ. అని వెండియు,

క. ఇలఁ బుణ్యపాపభేద
మ్ముల నిరుతేఱఁగులయి కర్మములు పొసఁగించున్
ఫలముల ననుకూలమ్ములఁ;
దొలిది యజన్మము, నితరము దుగ్ధతి నొసఁగున్.

చ. బల మనివార్యశౌర్య మతిపారము ధీరత నైభవమ్ము ని
స్తుల మవుఁగాక కూలుఁ గృతదోషబలమ్మున నవ్వి యెల్లఁ

గన్నులఁ గనుచుండుటోనన యనూనము లున్నతముల్ మహీ
రుహమ్ములు గిరివర్గసంస్థములు మ్రోయు చిలం బడఁపౌ
మరుద్ధతిఁ.

క. దానదయాధర్మాదిక

హీనులు నరకమ్ము లన్న నిఁకఁ దత్పరులౌ

మానవు లెనయుదురు స్వ మని

యే నుడువఁగవలెనె వేతె యీడ్యపదాధ్యా !

చ. అన విని యజ్ఞద త్తవసుధామరసోముఁడు భక్తియుక్తి ని
ట్లను సమవర్తికిన్ గృతశుభాశుభకరమ్ము కారణమ్ముగా
నెనయుట నాకనారకము లెల్ల జెఱింగినతీర, కూరిమిన్
వినిచి యనుగ్రహింపఁగదె నే నడుగం దొఱఁకొన్న
యర్థముల్.

చ. అరయ ద్యులోకసాధనము లధ్వరముఖ్యము లిత్తవైభవుల్
నరపతులట్టివారల పొనర్పఁగ నోపినయవ్వి, ఘోరసం
సరణమహాబ్ధిముగ్ధి యనిశేమ్ముఁ గుటుంబముపోషణార్థ మా
తురులయి గోడు గాంచునలఁతుల్ నరు లీయఁగలారె
దానముల్ ?

ఉ. హాసనముల్ వెవేలు తిని యాకల ముగ్రవనాంతరమ్ము
లం గాయము కార్మ్యముం గొన నికామము ఘోరము
తొతపమ్ము లేచాయలఁ జేయనేరుతురు చంచలచిత్తులు

పాపు లుద్ధతుల్ మాయికు ల్లులై న కలిమగ్నులు
సేరంగ నాకలోకమున్.

గీ. స్నానసంధ్యాజపములు జ్వలనుసంగు
వ్రేల్చి పఠనపాఠనములు విప్రదేవ
తార్చసమ్మ లెఱుంగనియల్పమతుల
కెట్లు లభియించు సురపద మిసభనూజ !

వ. కావున,

గీ. సర్వసామాన్యమై లేక సామ్య మొందుఁ
దత్తీణమ సమృద్ధము ఫలితమ్ము నొసఁగు
వెర వొకండు వచిపుమా ధరణి నెల్ల
అశ్రమమ్మునఁ బొసరుప నపువిధాన.

గీ. సలిపినంతన యెద్దాని సర్వమయుఁడు
సుప్రసన్నుఁడౌ, స్వర్గాదిసుఖము లక్ష
యతఁ దనరు, దాన తీర్థసేవాదికమ్ము
ఫలము కరగతమ్మపు, నద్ది తెలుపుమయ్య !

గీ. సర్వపాపప్రశమనదక్ష మసమ మ్మ
పారసంసారసాగరోత్తారకమ్ము
తనరునెడ వడి నుడుపుమా ధర్మసూక్ష్మ
మమలతరము కలిజనకశ్యాణకరము.

వ. అని తన కెంతయుం బ్రయంబులు స్తుతివాక్యంబుల స్తుతించి
ప్రాధ్నించిన విని క్రంచుకొన నమంద మ్మానందమ్ము డెం
దమ్మున నిఖిలధర్మమర్మజ్ఞుండవు ధర్ముఁ డమ్మహీసుర
వరున కిట్లనియె —

గీ. అనుగుణమ్ముగ సందర్భమునకు దైవ
తాంతరములఁ బురాణాగమాదులు విధి
పేర్కొనుఁ బ్రధానములుగాఁగ; విశ్వమయుఁడు
విష్ణుఁ డొకరుఁడ మూలమై వెలయువాఁడు.

గీ. లలిని నగ్నివర్తిస్తేహములును మూఁడుఁ
గలిసి దీపపురూపునఁ బాలుచునటులు
హరిహరద్రుఘణత్రితయమ్ము తనరు
నొక్కరుఁడు విష్ణుఁ డయి. స్వయంజ్యోతి యతఁడు.

క. అనుపమము భక్తిభావ
మ్మున ననయముఁ బూరుపోత్తముం గొలుచునతం
డెనయఁగ నేఱని దొకరుఁడు
వినఁ గన రా దెపు విశ్వవిశ్వమునందుఁ.

వ. అది యటు లుండె,

క. పొనరుపజను ననుదినమును
దనుధారి హితమ్ము గోరి దాన మేదేఁ బా

త్రున కనుచును వాకొను యా
స్త్రనికర, మదియె సుకృతము సుహృత్తును ము.

గీ. గణ్య! నిత్యము నైమిత్తికము ఈమ్య
మభ్యుదయమయము పరమ ముగి సవన
నేనురీతులఁ దసరారు దాస; మది వి
సవక పొనరుచునతడ కా సుకృతి మునగ.

గీ. ఎఱిగి తమకొలంపు లీయనా మువ్వే
లందు ననుదినము నాత్మహితము
గోరువా; రొనర్పఁగారాను యోగ్య ము
కండయేనినాడు యోగురాగ్య!

క. ఇడఁబో కొరులకుఁ గాకము
వడువున నొకరుండ కుడువఁ బొల్పుననుననికొ
దొడరినకినుకన్ మగ్గతి
నిడుమలు కుడువఁగ నడంతు నేడులు పేవేల్.

వ. మఱియు నట్టికుక్షింభరుల సత్త్వరోగమున నెండించుట
కాక,

గీ. నిర్ఘృణము కుండముపై నునిచి యెవ్వ
ద్రవ్యముల్ వోసి పసులచర్మము చర్మ
కారుడ ట్లుపవాసాదికములఁ గ్రుంగఁ
గాయ మనయము శోధింతుఁ గరుణఁ గనక.

గీ. కడఁగి యుష్ణోదకమ్ములఁ గటుకముల్ క
పాయముల నొపధీవిశేషప్రయోగ
భేదముల వస్త్రీకర్మల వెంటఁదవిలి
పీడ నొందింతు వైద్యునిజాడ నేన.

వ. తాఁ గనుంగొనుచుండ మనోగతంబులు భోగంబులు
భోగించువారలం గని యేపుసూపినసంతానమ్మునఁ దప్య
మానుండవుచు నాసీచుఁడు దాచికొన్న పెన్నిధానంబుల
యనఁజనుదానమ్ములు ము న్నొసరుపకునికి కెంతయుఁ
జింతిలి కాలమ్ము గడుపుచుఁ దుదిఁ గాలసర్పమ్మువాతం
బఁ. నమ్మెయి దినదినమ్ముచు నియమమ్ము నతిక్రమింపక
మువ్వేళల దీయమానమ్మున దానమ్ము నిత్యమ్ము నాఁబడు.

క. అమరస్తుత్య! మహాప
ర్వములం దీర్థమ్ములగు వైశాఖామ్య
త్తమమాసమ్ముల నరద
త్తము చను నైమిత్తికమ్ము దాన మనంగఁ.

క. వ్రతసమయమ్ముల, మానస
గతములు వాంఛలు ఫలించుకాక్ష, శమింపం
దతభేటోదధి, మానవ
తతి యొసఁగెడునద్ది కామ్యదానము వింక్షే.

గీ. దేవమందిరధ్వజసంప్రతిష్ఠలందు

జాతకర్మానులా బెండ్లినమయమగుదు
నభ్యుదయ మర్థి సర్థించి యాచరిండు
దాన మభ్యుదయాభిఖ్యు దసరు నాము !

గీ. అడఁగి కలలావు చేవ, స్తు ముడుతలు వడ

మిత్తి యెప్పుడొ చెప్పక మ్రింగునున్న
సన్న గ్రన్న నెఱింగి యీశ్వరసమర్ప
ణమ్ముగా నీవి సరమదానమ్ము సుమ్ము.

చ. కొడుకులు కూతులుకొ మినులఁ గూరుచుకోమని మిత్తి
నాత నేఁ బడునెడలక భరింపఁగలనాను శరీరము తెల్లు;
జీవముల్ వడయఁగ నైనఁ జూపునెడి, భాగ్యము భోగ్యము
చూపుమాయ నీపుడుకులతోన నెల్లు సుఖముల్ గన
నేరుతు లేమిఁ గ్రుంగుచుకొ.

గీ. అనుచు నాసలన్న పెనుత్రాళ్ళచే గట్టు

వడి యొకింత యొదియు నిడఁగనేఱ
కసువుదొఱఁగు లుబ్ధుఁ డార్జితవిత్తమ్ము
దలఁచి తలఁచి మదిని గలత హెచ్చి.

గీ. ప్రేతత్వప్రికారణములు విహితదాన

తర్పణస్నానములును శ్రాద్ధములు వదలి

వైతు రవానినూనులు పంచికొనుచుఁ
గల తలమ్ము పొలమ్ములు గలహములతో.

గీ. అట్టిలుబ్ధగణము నాఁకలి దప్పిక
యతిశయించి యంగలార్చుచున్నఁ
గరుణఁ గొనక ఘోరనరకకుండమ్ములఁ
గూలఁద్రోతు సమలు కోట్లకొలఁది.

క. కావున శ్రేయోధులు ధృత
జీవులయై యున్నయపుడ చేయందగు నా
నావిధములు దాసమ్ములు
దేవపదావాసలబ్ధి తిర మద్దానన్.

వ. అంతియగాక భాగీరథియు సరస్వతియు నర్మదయు యము
నయుఁ దాపియుఁ జర్మణ్యతియు సరయువును వేణియుఁ
బూర్ణయుఁ గపిలయు విశల్యయు గోదావరియుఁ దుంగ
భద్రయు గండకియు భీమరథియు బాహుదయు విపాశయు
మున్నుగాఁ గలపుణ్యనదీమతల్లులు పవిత్రతీర్థరాజమ్ములు
ననంతఫలప్రదమ్ములు నయి యులరు.

క. తీర్థపతి తీర్థరూపుఁడు
తీర్థఫలప్రదుఁడు విష్ణుదేవుఁడ యవుటన్
దీర్థమ్ములఁ దత్సంస్మృతి
నర్థి నొనర్చుచు మునుంగ నపు శ్రేయోధుల్.

- క. జలధులు మానసముఖ్య
మృదులు సరసులు కుల్య రుద్రములు పల్వలముల్
ఇలఁ గన్పడునవి యన్నియుఁ
బాలుచు హరిస్మృతి సుతీర్థములమై విప్రా !
- క. ఏత తీర్థసుసేనా
ధూతమహాపాతకుల యదూరస్థులు వి
ఖ్యాతము నాకనివాసము
సేత; కచో, దాసపరులు స్వీయులు హరికిఁ.
- క. మును సత్త్వరజస్తమములు
గొని గొనములు మూడూ, గదురఁ గోరికి నారా
యణుఁ డవికల్పించు సనా
తనుఁడు త్రివిధరూపుఁ డవుచుఁ ననరె సుగేహ్య !
- వ. అందుఁ గేవలసత్త్వప్రధానుడయి భువనపాలకుండగుఁ
దా నలువారె; సత్త్వానుప్రాణిశరణుకలితుండయి నాభి
కమలమ్మున జగత్సర్వనకృతికిఁ జతుర్ముఖు నిగ్నిచె; గణ
స్పృష్టతమోధికత్వమ్మున జగత్సంగహరకార్యమ్మునడియి
త్రిణేత్రు రుద్రు జనియిగపంజేసె. స్థలకావున —
- ఆ. కలిగి సత్త్వగుణము కార్యప్రవృత్తుఁడౌ
నాఁడు గాంచు ముక్తిపదము పరము;

రాజసుండు శ్రవస్సు, రాజ్యవైభవములు;
తామసుం డథఃపతనమ విప్ర !

తే. జగదుదయపాలసప్రణాశనవిధాన
కారణ మనాది పూరుషుఁ గమలనయనుఁ
బ్రీతుఁ జేయ నేర్చునతండు త్రిదివసుఖము
శాశ్వతము నొందు సమయ సంసరణసరణి.

వ. మఱియు

తే. మాధవముపేరిమాస మామాధవునకు
నెంతయుం బ్రీయ; మం దొనరించున్నాన
దానజపముల కశ్వమేధమ్ముఫలము
గలుగు నిక్కువ మండ్రు విజ్ఞులు వరేణ్య !

క. ఇమ్మాసమ్మున విధివిహి
తమ్ముగ ననుదిన ముషస్సుతటిఁ దీర్థన్నా
న మ్మొనరిచి నియమమ్మున
నమ్మాధవుఁ గొలుచునాతఁ డమరుఁడ సుమ్మా.

తే. దారుణులు నానువరవులఁ దరిమి తరిమి,
తొడరి చిత్రగుప్తుని వ్రాయిఁ చుడిచి తుడిచి,
పుణ్యతీర్థరసమ్ముల మునిఁగి మునిఁగి
పూర్వపూర్వసముద్భుతిఁ బొనరుపఁజను.

వ. త్రిపథగా నర్మదా యమునా సరస్వతీ విహారానిమహా-
 నదీమతల్లులు వింధ్యాచలము త్తరభాగమ్మునను, గోదావరీ
 భీమరథీ తుంగభద్రా దేవికా తాపీ పయోష్ణీప్రముఖ
 పుణ్యప్రదానీవతంసమ్ములు తద్దక్షిణమ్మునను, బ్రవహి-
 చుచు మంగళతరంగమ్ముల భువనమ్ములు పావనమ్ము
 లొసర్చుచుండు. మాధవప్రియ మిహ్మాధిపహాసమ్మున
 సనియయమ్ముగ ననుదినమ్మమ్మహానాదలు నవగాహా మ్రోలు
 రించి యచ్యుతు నర్పించునంచితమతు లెనయుఫలిత
 మింతింతయని వచింప నానాలుగు మొగమ్ములవాడును
 నోడు నని వినిచిన విని వినయావనతుండయి యమ్మహి-
 సురుండు మహాత్మా! అట్లు లవునెడఁ దన్మానాచరణీ
 యమ్మ మాధనార్చావిభాసమ్ము సమగ్రమ్ముగ నెల్లఁ
 గింపవె యని వేడిన వేడుక దళుకొత్త సమవర్తి యిట్లుని
 నుడువందొడంగె.

మాధవ పూజా పుష్పాదివర్జనము

క. దలముల నన్నిటఁ దులసి

దల మెంతయుఁ బ్రియతమమ్ము దనుజారికీ; ని

చ్చలు నేతద్దలసంస్థితఁ

బాలుచుకొ దైవములు తీర్థములు సర్వమ్ముల్.

- అ. మాలతీసుమమ్ముమాట పాటింపక
సరసిరుహవిచారసరణిఁ దప్పి
తొడరి సంజవేళఁ దులసిదలమ్మల
విష్ణుఁ గొలుచువాఁడు విష్ణుసముఁడు.
- వ. పత్రపుష్పాదికపరికరంబులు దొఱుకనితటి ననంత నన్నా
దులం గొని, కాదేని శాలితండులగోధూమయవప్రభృతుల
నయిన నర్చించు టొప్పు. నట్టిఁడు పూరుషుండు కేవల
పురుషోత్తముఁడ యవు.
- క. హరిభావకప్తి నెవ్వఁడు
పురుషుం డశ్వత్థమూలమున నీ రోఛ్యున్
దిరుగుఁ బ్రదక్షిణపరుఁడయి
కరగతమ పరమ్మపదము క్రన్న నతనికిన్.
- క. అరుదార నుదార మ్మా
దర మెద నిమురుచు మెయి మరదలు నై నులికొ
బ్బరి పచ్చిక యావుల కిడు
పురుషుఁడు గోలోకవాసముం బొందుఁ జుమా.
- తే. వరుసఁ బదుమూఁడు పదునాల్గు పదియునయిచు
నవుదినమ్ముల వై శాఖిమాదిపక్ష
మున నెవాఁ డు క్తరీతిని బుణ్యనదుల
సలుపు స్నాన, మాతనిపేర్మిఁ దెలియఁగలమె!

వ. అట్టు లమ్మాండునాండులు నిలచుమమ్మున స్నానాదు
లొనరించి తుదిద యపు పూర్ణిమనాండు

క. తిలదాన మ్మొనరిచి వి
ప్రలు పండ్రెండుగుర రుచిరభోజనసంతృ
ప్తులఁ జలిపెడునాననిపిత
రు లనశ్వరసుఖము గొంతురు సురపదమునన్.

క. సలలిత మివ్వైశాఖము
తొలిపక్షముతుదిదనాండు దొరసినభక్తీ
జలధేనుపటోపాన
తృలతాంబూలప్రదాత భవము తరించున్.

క. కలిమలశమనార్థము ని
స్తుల యివ్వైశాఖ సనిచె క్షోణిక హరి యి
మ్ములఁ దద్దతతిలోదక
ఫలితమ్ముగ బ్రహ్మహత్య పాపదు పోపునన్.

వ. ఉదాహరణమ్ముగఁ బురాతనగాథ యొకం జెడికింగింతు
వినుము.

ధనశర్మ పాఖ్యానము

గీ. మును మధ్యదేశమున బ్రా
హ్మణుఁ డొకరుండు ధనశర్మ యనఁగఁ దనర్చున్

ఘనుఁ డాతఁ డొకదినమ్మనఁ
గొనితేఁ జని యింధనములు కుశలు నడవికిఁ,

వ. ఒక్కచోట

గీ. పిక్కటిల దిక్కు లొక్కమా రెబ్బలులట
బొబ్బలిడుచు దంష్ట్రాభీలముల్ వికృతము
లాననము లొప్పుఁ గబళింపఁ బూనువార
పోలఁ దెఱచి వక్త్రవివరముల్ రయంబ.

వ. అభిముఖులై పయి కుఱుకఁ బఱతెంచుభూతంబులం గని
గదిరిన వెఱుపునం బొఱుచు వారును వెనువెంటంబడి
విడువక యార్చుచుఁ బేర్చువికటాట్టహాసంబులఁ ద్రాసం
బినుమడింపంజేయుచుఁ బఱతెంచుటయు నప్పొరుండు
పొఱువాఁడ కొండొకవడి కొకయెడ గడగడ వడఁకిపో
నొడలొకమాడ్రి నిలువరమ్మన నిలువంబడి దైన్యంబు
దోఁప నప్రేతంబుల కిట్లనియె—

గీ. కరుణఁ బూసరయ్య కరము భీతిలి మీదు
దరిసెనమ్మకతన దెరు వెఱుగక
కుందుచున్న వాఁడ గోవిందమృదుపదా
ర్చనపరుండ లేని బ్రాహ్మణుడ.

జే. ప్రథిత మెవ్వనినామమంత్రమ్మస్మరణ
మాత్రమునన రూపఱు దుర్దమములు కిల్చి

షములు నారాయణుఁ డనాఁ డొసఁగు పనిద్ర
భద్రముల్ మీరు నను నీడి పనునరయ్య.

గీ. బ్రాహ్మణప్రియుండు బ్రహ్మణ్యుఁ డౌపన్న
పక్షరక్షకుండు కృపాపరుండు
ప్రేతమోక్షదాత విష్ణువు బ్రాహ్మణ
ప్రియము నేయువారిపెన్నిధినుమ.

క. అనుచుం దత్కృతనారా
యణసంస్మరణశ్రవణమహాభాగ్యమునన్
జన నౌద్ధత్యము ప్రేతము
లను నాధనశర్మ కిట్లు లలివిసయమునన్.

తే. పరమభాగవతోత్తమ ! భవ్యముల్ భ
వత్పదాంభోజముల్ గాంచుపాటినియటి
కూర్చె జనికి సార్థక్యము, ఘోరకిట్టి
షము లెడలె హరినామసంస్మరణకలస.

తే. దూర మొనరించు ఘోరముల్ దుగితములు, పొ
సంగఁజేయు శ్రేయము లెందు సమత లేక,
యసము నెసఁగించు, సంస్మృతి యంతరించు
సరణి బోధించు వైష్ణవసంగమంబు.

తే. ఏపుసూపినతాపముల్ రూపఱింపఁ
జాలు చల్లని మధురరసాయనమ్ము

వైష్ణవామృతజ్యోత్స్న యెవారి కొసంగ
దహరహము నూత్న మాహ్లాద మమలచరిత !

గీ. అనఘ ! వినితె యాతఁడు కృతఘ్నాఖ్యుఁ డుగ్ర
పాపపంకప్రలిప్తుఁడు, ప్రతనజన్మ
మున సుదేవాఖ్యశూద్రుఁడు కొనియె నిట్టి
ఘోరరూపము కర్మానుకూలవృత్తి.

గీ. బ్రహ్మహత్యాదిపాపాతిపాపనికర
మునకు, గురుకలత్రాభిగమనమునకును,
దానరోధమ్మునకు నొప్పుఁగాని యెందుఁ
గానరాదు నిష్క్రమి కృతఘ్నతకు సంధ్రు.

క. వినితే వీఁడు విచైవతుఁ
డను నుల్బణకిల్బిషుండు హరివీరాఖ్యా
నన్యపోత్తంసుఁడు ప్రాక్తన
జని ననుపమధైర్యవీర్యశౌర్యఘనుండౌ.

క. దిగి నా స్తికవాదమ్మున
భగవత్పూజాదికమ్మువైముఖ్య మొక్క
ప్పు గతప్రీడత యుద్వృ
త్తి గదురంగ మెలంగె నికామదృప్తుడ యవుచున్.

వ. అట్లు లయజ్ఞపరుండును యజ్ఞధ్వంసకరుండును విప్రజన
దూషకుండును నయి ప్రవర్తించి యిత్తఱి దత్ఫలిత

ముగ నన్వర్థము నామచ్చున భూతం బయ్యె. నిగవ మల
పంకిలమ్మపు మన్వృత్త మృవధరింపుము.

క. ఆతతగురుశుశ్రూషా

ధీతాగమచయుడ మధ్యదేశమువాడన్

గౌతమగోత్రప్రభవుడ

గౌతముఁ డనుపేరఁ బరఁగు డ్మాసుగవసుఁడన్.

గీ. పూని కేవలశైతమాగ్రానుగమన

మఖిలకళ్యాణకారణ మనుదురూపా

మాధవధవమ్ము మాధవమాసమందు

స్నానదానాదికమ్ములు సలువనైతి.

గీ. పాదుకాఛత్రఫలతిలవ్యజన వసన

ముల నొసంగనైతిఁ బ్రమాదముననయ్యెనిఁ,

బెరసి వైశాఖపూర్ణిమ పితృజనులకుఁ

దర్పణాదులఁ దృప్తిని గూర్పకుంటి.

వ. ఎఱిఁగి యెఱిఁగి దురహంకార పూర్వకమ్ముగఁ జూపించిన

యియ్యఘంటు కారణంబుగా నవైశాఖాభిషిక్తి నీగితిఁ బ్రజ్ఞా

రూపుం గంటిఁ; గంటఁ దడివెట్టును పడంగనియంగదయు,

దూపయుఁ జుట్టుముట్ట నీరిగూడి యంగదలు గుహమ

చుంటి. నట్లుగావునఁ దద్దయుఁ గూరిమి నస్మహద్దేశమ్ముగ

గీ, విమలగంగాదిపుణ్యతీర్థములయందు

మునిగి తిలదానతర్పణమ్ముల నొసంగు
మయ్య వైశాఖనాడు, చయ్యనఁ గనంగ
లార మద్దాన ముక్తి కల్కష మెడల్చి.

వ. ఇదియెల్లఁ దలనిడుకొని నే శ్రమంపడ నేల యని సంకో
చింతువయేని, రయమ్మ పురమ్మున కరిగి

క. ధనశర్మాఖ్యుఁడు నానం

దనున కెఱింగింపుము దయ దయవారఁగ ని
వ్వనమున మాకనువనటలు
పొనరుచు మాముక్త్యుపాయమును వాడ వడికె.

వ. అని నుడివినయంతన

క. లలి సంభ్రమభయదుఃఖ

మ్ములు మేనివడంకుతోడ ముప్పిరిగొన వ్యా
కులచిత్తుండయి యిట్టులు
వలికె ధనశర్మ కనుల బాష్పము లుఱలకె.

చ. జనక! యనూనదుఃఖమనుసంధ్రమునం బడఁద్రోసి నిన్ను
పెన్వనటలపాలు సేసిన యభాగ్యుఁడ యశా ధనశర్మపేరినీ
తనయుఁడు నేన నేఱమిని ధర్మముసూక్ష్మ మెఱుంగఁ
గన్నతండ్రిని వగ నుద్ధరింపఁగలరీతినిఁ బోక యలంతి
నైతి సూ.

గీ. కడఁగి ధర్మసూక్ష్మ మ్మతిగహన మెఱుంగ
నేచి స్వపితృనారకోత్తాపకుండు
కానిపుత్తుఁడు కలిగియు బాసహీనుఁ
డైనమానిసిమాదిరి వ్యభుండ కద !

క. అరయం దలి తండ్రియు నిరు
వురు గురువులు పూజ్యతములు పురుషున కంబుకొ
దొరయుం బ్రాధాన్యము పిత
తిరముగ బీజప్రదత్వదృష్టిని దండ్రీ!

ప. ధర్మపు నెఱుంగక యజ్ఞానమ్మున నీ కిట్టియిష్కృతులం
గూర్చితి కి బేర్చినకూర్మి మదాచరణీయామ్ము భవన్ముగ్ధు
పాయ మ్ముపదేశింపు మప్పుగిది ననుసరించుచుండ ని
వేడిన గౌతమప్రేతమ్ము తనపూర్వకృత సారతస్వరూప
మ్మును ప్రేతత్వప్రాప్తియుఁ బడపనిహమణును గలయాత్మలు
మహాదరమ్మున నుడివి తుది నిట్లనియె—

గీ. తనయ ! కల్మషేంధనకనద్దావపావ
కార్చి, సంసరణద్రుమహాకుతార
ధార వైశాఖపూర్ణిమ భూరితరఫ
లదము పితృత్వప్రీతకరము దుర్లభతరమ్ము.

క. పితరులఁగూరించి యాతఱి
సుతు లొసఁగుఫలాన్న దానశుద్ధోదకవ

శ్రుతిలవ్యజనోపాన

త్తతి కూరుప నేరుచు ఫలిత మ్మృత్యుముఖ్.

తే. సలిపి శర్మదనర్మదాజలముల నఘ

మర్షణస్నానమును ధరామరులు పమగు

.. ర రుచిరాన్నతృప్తులఁ బొనర్పంగడంగు

వానివెతరులు నిరయమ పడయఁ జనరు.

వ. కావునఁ దనూభవా ! రానున్నవైశాఖమున

క. లలిఁ దొలియటతుదిమూణ్ణా

ళులు గ్రుంకిడి పుణ్యనదులలోఁ దిలదానా

దు లొనర్చి విధివిధాన

మృలరఁ, దదీయమ్ము ఫలమ్ము సంతయు మాకున్,

వ. అప్పటికప్పుడ యర్పణం బొనర్పు మద్దాన మూపురము

మేము ప్రేతకశ్మలముక్తులమ కానోపువార మనిన వల్లె

యని ధనశర్మయుఁ బురమ్మునకు మఱి చని డైవప్రాప్త

మృపుమాధవమాసమ్మున,

క. తనజనకుఁడు నుడివినవడు

పునఁ బొనరిచి ఫలము ధారవోసిన యామా

త్రన యామూపురు దివ్యము

తనువున సురపురి కరిగిరి ధన్యుల మనుచున్.

వ. ధనశర్మయు సపారంబులు సపూర్వములు మనోగతమ్ములు
భోగమ్ములు గుడిచి తుడి నెవవగ్గమ్ము సమారంగొనియె
గావున నోవసుంధరామరనరా !

తే. మాధవప్రియమాధవమాసమందు
న్నానదాసతత్పరతఁ గేశవునిఁ గొలుచు
వారిసుకృతమ్ము లెన్నఁగలార లేరు,
ధన్యులన వార కద ధరాతలమునందు !

తే. తివిరి మాధవసేవనదీక్షితుఁడు ప్రా
లోకపూజ్యుఁ డొకరుఁడును లేకయున్నఁ
బుడమి యొక్క పెట్టున ముద్దిసోకయున్న
పాపముల పేరిమహదకూపారమందు.

క. గర్జిలు మించి తపస్యల,
గర్జిలు యోగమ్ముతలను గాలిడి, మిస్రలం
గర్జిలు సర్వోత్తమమయి,
గర్జిలి తర్జించు నిద్రి కాలునిభటులకా.

తే. అనఘ ! యొక్కటి సేసి మహాధ్వరాభి
ఫలము, సర్వతీర్థానుసేవననిరూఢి
నెలయు సుకృతమ్ముఁ, గనుఁగొన, నీడురావు
నిజము పాలితవైశాఖనియమమునకు.

వ. అని వెండియు దండధరుడు నిండిన నెనరున నవ్విప్రప్రవరున
కిట్లనియె.

మ హీ ర థో పా ఖ్యా న ము

చ. కలఁడు మహీరథ్వాహయుఁడు ఘోరధవవర్షఁడవార్యవీర్య
సంకలితుఁడు శౌర్యధుర్యుఁ, డవికంఠ్యుఁడు పోర సుధీరుఁ
డయ్య నయ్యలఘుఁ డమాత్యులం దిడి యనల్పము
రాజ్యభరమ్ము పూవుటమ్ములదొరవాడితూపు లనఁ
బొల్చుననుంగుమెఱుంగుబోంట్లతోడ.

గీ. కేవలప్రసవాయుధకేలికావి
లోల మవుమనమ్మున నిశలుం బవళ్ళు
నెఱుంగ నేఱక సుంత భోగించె నంచి
తము లనన్యసామాన్యభోగము లభిజ్ఞ !

గీ. తలఁపఁ డరులయుద్ధతి, పుమర్థములజాడఁ
బోఁడు, రాజ్యవిస్తృతిచింతఁ బూనఁ, డింత
సరకుగొనఁ డరాజక మెంత జరిగినను మె
లంగుఁ దనకు నంతిపురికి లంకె వైచి.

వ. అట్లు కొంతకాలము సనినయనంతరంబ

గీ. ఒప్పు నుద్ధతి ధర్మపుచొప్పుఁ దప్పి
తిరుగుపతి లెస్సబోధించి త్రిపు నొప్పుఁ

దత్పురోధ, సేయ కటు లాతంగు నొగయు
దత్పులము, శిశుకృతము, పితరులునోలె.

తే. వినఁడయే నంతకుం దాన విభుఁడ యున్న సు
భాశుభఫలభాజన మని యాత్మ నెంచి
కశ్యపాఖ్యానకలితుఁ డాగమవిదీఁడ్యుఁ
డమ్మహీరథునిపురోధ యనియె నిట్లు—

ఆ. ఓనరేశ్వర! విను మొక్కఁడు వచియింతుఁ
గోరి నీదుహితము, గురునినుడువు
లరయుమయ్య లెస్స, గురునానసేతయే
పరమధర్మ మర్థభాజనంబు.

క. బల మాయువు తేజము ని
స్తులమా సామ్రాజ్యలక్ష్మి సుక వశ్యగజా
దులు గుర్వాజ్ఞాపాలన
బలసంప్రాప్యముల సుమ్మ వసుధేశులకున్.

మ. ఘనకామగ్రహసంగృహీతుఁడవ యై యైదేవతీగ్ధానుసే
వసముల్ మానితి, దానవాసన జవాసాస్తంబయయ్యెన్,
మహాజ్ఞనసాంగత్య మెఱుంగ వెన్నఁడును గంబ తాత్పర్య
ద్వయార్చనవై ముఖ్యమునోవు నీవు భవనారాశిం దరింతో
యెటుల్ !

తే. స్మరునివిజయధ్వజమ్ములు చకితహరిణ
నయన లెవ్వారలకుఁ గారు ప్రియలు మివుల?
గంధవహ వేల్లితోల్లోలక దలికాద
లమ్ములట్టులు చంచలల్ సుమ్ము వారు.

తే. భంగతరలతరములు, భూభంగభంగు
రమ్ములు, ముహూర్త పేయముల్, రమ్యము లను
భవములకై యశావనమ్ములవలనఁ దృష్టిఁ
గనరు మనుజులు పతనోన్ముఖత్వయుక్తి.

ఆ. తెలివి, కలిమి, బలిమి, తేజమోజమ్ములు
విదై, జపము, తపము, వితరణమ్ము,
కులము, నంగనాజిత లవ్వునలంతుల
కున్న నేమి, సమసి చన్న నేమి ?

ఆ. వెంటఁదవిలి యరుగు విధివదాచరితమ్ము
ధర్మ పుకరుడ మెయిత్తుతోడఁ,
బులుఁగు దొఱఁగి తక్కుగలయశులమ్మును
సమయు మేనితోన సత్య మింత.

ఆ. పుట్టయట్టు చెదలపురువులు మెలమెల్లఁ
జనును నరుడు ధర్మసంగ్రహమ్ము
సేయ; ధర్మనౌక చేదోడుగా సుమ
స్తరము తమము నెల్ల దాటవచ్చు.

తే. వాసవ్రోహమ ! మారుతోల్లాసితములు
సాగరోల్లోలకల్లోలజాలములవి
ధానఁ జంచలతమము లెంతేని మనుజు
జీవితస్ఫురణము లని శిష్టసరణి.

తే. రత్నమకుటమ్ము వినయము, నూత్నకుండ
లములు బాంకమి ధర్మపు, లలితకంఠ
ణద్వయ మ్మివిగాఁ గల నంద్యయశుల
కేల సొమ్ములు జడములు వేలకొలది?

ఆ. కాలగతిఁ బొరసినకాష్ఠలోష్టసమమ్ము
తనువు విడచి మఱి చనెడువార
బంధుమిత్రపుత్రవనితాదు లెల్లఁ
దవిలి చనును వెంట ధర్మ వొకడ.

గీ. చుట్టి కఫవాతముల్, చెవుల్ చూడ్కి నాయి
కాలుసేతులు తమగతిఁ దూలి జీవి
తము విలుప్తమ కానున్నతఱిని లేచి
కొనుచుఁ జనియెదో యిదియెల్లఁ గుడువ నాహ.

తే. షీతిపసోమ ! కుటుంబము, కేలుగొన్న
యన్నమిన్న, తనూభవు, లర్థసంచ
యమ్ము, మెయి, యెల్ల బరకీయ మస్థిగమ్ము
స్వీయముల్ కృతసుకృతదుష్కృతము మీరు.

గీ. ఎదియు నొనరింప నేటిమి వదలి సర్వ
మవశతం బెద్దనిద్దుర నంపు టడఁప
రానియెడ ననర్థకృతాదరమున నేల
విహితధర్మ మనుష్యించువేడ్కఁ గనవు ?

గీ. దేశనిర్దేశశూన్య, మదిగ్విచార
మన్నపానీయఖిలము, గతావలంబ
మైననిరయాటవీపద్య నరుగ నేర్తు
వెట్టు లొంటిగ విరతి యొకింత లేక ?

గీ. అట్లు లొకరుఁడ వరిగెడునవసరమున
నిన్ను ననుగమించెడు వాఁడ కన్ను వొడిచి
కొన్నఁ గానరాఁ డొనరిచికొన్నపుణ్య
పాపయుగశంభకాక రసాపతిలక !

వ. కావున

క. సతము శ్రుతిస్మృతినంచో
దితము విహితమ్ము స్వకులదేశోచిత మ
క్షత మెట్లు సదాచారము
నతంద్రితత నాశ్రయింపు మవసీజానీ !

ఆ. విడుచు టొప్పిదమ్ము వడిగఁధర్మపుచొప్పుఁ
గడచి చనినయర్థకామయుగళి;

నబ్బు ధర్మపునస యర్థకామాదిక
సంభవమ్ము సుఖము త్కౌతలేశ !

ఆ. యోగధారణమ్ము, లోగొంట యింద్రియ
గణము నుడుగఁబోనికర్జ మఖిల
మానవులకు, ధర్మమార్గమ్మునకొ నిల్పఁ
బ్రజ జితేంద్రియుండ వలఁచి జేడ !

తే. చకితహరిణేక్షణేక్షణచంచలములు
వైభవమ్ములు ధర్మతత్పరత మెఱయు
వినయవశముఖ్యసుగుణభూషణుల యయిన
పాద్మిపులయెడ నిలుచు శాశ్వతము లపుచు.

గీ. కామరోగవశంగతుల్ ఖలులు దర్ప
భీకరవ్రణాకిణపరిపీడితావ
యవులు సువిచారదూరులౌ సవనిధవుల
సిరులు తత్ప్రాణములతోడ సరగ నరుగు.

గీ. పెరయఁబోరు వికారమ్ము సిరులు పెరిగి
నం దొఱంగిన ధీరు లెడంసలందు,
వచ్చిచనుధునులతరంగభంగతతిని
గాంచునే హెచ్చుతగ్గులు కడలి సుంత !

గీ. వ్యసననిధనద్వయమ్మున వ్యసన మౌర్వ
రానికష్ట మటందురు ధీనిధాను;

తెనయు లోక మధస్తన మేపు దొఱంగి
వ్యసని, స్వైరౌపవర్గ మవ్యసని సూవె.

వ. అందును

గీ. ఎంతయేని దురంతముల్ హేయకామ
సంభవవ్యసనమ్ము; లసాధుసమ్మ
తమ్ము పతనమూలమ్ము దూరమ్ము ధర్మ
గతికి విడనాడుమయ్య దుష్కామ మధిప!

గీ. అసురసన్నిభు లవివేకు లల్పమతుల
భాగ్యభోగ్యముల్ రాజ్యవైభవము లెల్లఁ
జెల్లు నొకమాట తమచెడునేతవలనఁ
జిచ్చు ముట్టినకట్టెలమచ్చున నృప !

గీ. కుడుచుతఱిఁ ద్రావువేళల నడచునపుడు
కనులు మూసినవేళ మేల్కొనియ యున్న
సమయమందును సదసద్విచారదూర
మైన మనసువాఁ డుసులులు లేనివాడ.

గీ. తివిరి శ్రుతవంతులకు నుపదేశ మొసఁగు
వేదవిద్వరుఁడు గురుండు నాఁ దలిర్పు;
లోమకల్పము లతనిపల్కుల యధఃప
తనమునకు నున్ముఖి మృపుచెనఁటిగమికి.

గీ. విషయరోగమ్ము విముఖతపేరియకామ
 ధమున మానిచి స్వస్థచిత్త మ్మిప్పుర్ని
 నేర్పుమెయి వ్యవహృతులంగి నగహయుల్ల
 బ్రాజ్ఞజనుఁ డర్థసాధనప్రవణుఁ డున్నను.

గీ. ఎఱిగి తఱి మఱలించుచో హేతుశక్తుల
 నుండి శుభ మల్లు, శుభముననుండి యశుభ
 మెనయుచుండు శిశువుచందమున నెడంద,
 కాన లోఁగొననౌ బల్మిశలిమి చూసి.

గీ. ధర్మ వెఱిగినవృద్ధులశర్మచమ్ము
 బోధనము విని చెడుత్తోవఁ బోవు మనుసు
 పేరివార్వము వారించి పెరయు లగ్గు
 విషయవాసనాదూరుండు విపులకీర్తి!

గీ. ధనము ధాన్యము మిత్రబాంధవగణంబు
 హస్తపాదసంచలనమ్ము నన్యదేశ
 గమనతీర్థానుసేవనకాయశోష
 ణాదు లీపు సౌఖ్యమ్ము విషయాత్మమలిక.

వ. కావున

గీ. కాని తెరువునఁ జనుతురగమ్ము చాతు
 రీతిఁ జిత్తము లోగొన శ్రేయ మభిల

పించునాతడు జతనమ్ముసేత లెస్స
వినుము తొలిమెట్టు దానికి విజ్ఞబోధ.

తే. మోహభూతగృహీతుడై పోడిమి సెడు
వాడు వేడిన విజ్ఞులు పరంగుకరుణ
దెలుపువారలు ధర్మపుతీరు నట్లు
నడత లెస్స శ్రేయోర్ధికి నుడుగఁబోక.

వ. ఎట్టులేని సేమమ్మున కడ్డువడుగామక్రోధమ్ముల సేమమ్ము
గోరుపూరుషుడు కడుంగడుఁ బ్రోడతనమ్మున నడంచి
కొనంజను.

తే. కాయమను పేరిఘోరాంధకారబంధు
రమ్ము కందరమునఁ గాపురమ్ముసేయు
వైరి సూ కామ, నువ్వానిపాలఁ బడిన
జడుఁడు బ్రదుక నేర్పునె యొకక్షణమయేని.

తే. కనలు కడ లంట మున్న ముక్కంటి కంటి
కడిదిమంటలొ బసుమమ్ముగా నొనర్చి
పేర్చె దంటరి యాతుంటవింటివాని
నయ్యె నాతఁ డనంగుడ యంతనుండి.

తే. నలిపి గిలివెట్టి యలయింపఁ దలఁచునెడలఁ
బాలఁతికిం బూరుషాకృతిఁ, బూరుషునకు

పెంటయై తొంటిరూపము విడుచునటులె
తద్రసోపపుష్టమ యవుతనువుగూడ

తే. తఱిని విడనాడి తొల్లిటితనదురూపు
బహుళదుష్కృమిదుర్గంధబంధురమ్ము
దుర్భరము గర్భనరకమందున మునింగి
కుక్కయో పిల్లియో యయి చక్క బుట్టు.

తే. కృమిమయమ్మును గృమిసంభవమును నవుట
నొక్కచోఁ గూడి చెడుకృము లొడలిపైనిఁ
బొటమరించు స్ఫోట మొకండు, పొడమి యడఁగఁ
బోనిదురద లంతటఁ గ్రాచు మేని నెల్ల.

తే. వాయ వాఱిన దోకుడుపాటలట్టి
గోళ్ళగోకుడుతోఁ దీరి కుమటవడును,
గామకండాతి రేకెత్తి కాముకులకుఁ
గడఁగి నిభువనమ్మున శాంతిఁ గాంచు నటులె.

వ. సురతావసరమ్మున నచోటియనలమ్ము ప్రకోపించి యపాన
మ్మున మలముం బడద్రోయుఁ, దత్సారభూతమ్ము రస
ముద్రి క్తమై వర్తించు.

తే. అల సమానసమాకృష్ట మవుచు సరగఁ
బ్రహ్మపదమున కరుగు నిర్మలము శుద్ధ

- గీ. విషయరోగమ్ము విముఖతసేరియకావ
 ధమున మానిచి స్వస్థచిత్త విన్నిపుర్వ
 నేర్పుమెయి వ్యవహృతులగున నెగడము
 బ్రాజ్ఞజనుఁ డర్థసాధనప్రవరుఁ డెపును.
- గీ. ఎఱిగి తఱి మఱలించుచో హేయకృతుల
 నుండి శుభ మట్లు, శుభముననుండి యశుభ
 మెనయుచుండు శిశువుచందమున నెడలద,
 కాన లోగొననా బల్మికలిమి చూసి.
- గీ. ధర్మ వెఱిగినవృద్ధులశర్మనమ్ము
 బోధనము విని చెడుత్రోవఁ బోవు మనుసు
 పేరివార్షము వారించి పెరయు లగ్గు
 విషయవాసనాదూరుండు విపులకీర్తి!
- గీ. ధనము ధాన్యము మిత్రబాంధవగణము
 హస్తపాదసంచలనమ్ము నన్యదేశ
 గమనతీర్థానుసేవనకాయశోష
 ణాదు లేవు సౌఖ్యమ్ము విషయాత్తమటెడి.
- వ. కావున
- గీ. కాని తెరువునఁ జనుతురగమ్ము చాతు
 రీతిఁ జిత్తము లోగొన శ్రేయ మభిల

పించునాతడు జతనమ్మునేత లెస్స
వినుము తొలిమెట్టు దానికి విజ్ఞబోధ.

తే. మోహభూతగృహీతుడై పోడిమి సెడు
వాడు వేడిన విజ్ఞులు పరంగుకరుణఁ
దెలుపువారలు ధర్మపుతీరు నట్లు
నడత లెస్స శ్రేయోర్ధికి నుడుగఁబోక.

వ. ఎట్టులేని సేమమ్మున కడ్డువడుగామక్రోధమ్ముల సేమమ్ము
గోరుపూరుషుడు కడుంగడుఁ బ్రోడతనమ్మున నడంచి
కొనంజను.

తే. కాయమను పేరిఘోరాంధకారబంధు
రమ్ము కందరమునఁ గాఁపురమ్ముసేయు
వైరి సూ కామ, మవ్యానిపాలఁ బడిన
జడుఁడు బ్రదుక నేర్చునె యొకక్షణమయేని.

తే. కనలు కడ లంట మున్ను ముక్కంటి కంటి
కడిదిమంటలొ బసుమమ్ముగా నొనర్చి
పేర్చె దుంటరి యాతుంటవింటివాని
నయ్యె నాతఁ డనంగుడ యంతనుండి.

తే. నలిపి గిలివెట్టి యలయింపఁ దలఁచునెడలఁ
బొలఁతికిం బూరుషాకృతిఁ, బూరుషునకు

నివృరుబోడిపోడిమి నాశ్రయించి చెచ్చె
రన కనబడు నీ కనరాని పెనుసిసాసి.

తే. అంత నన్యోన్యరూపగుణాదిసంస్క
రణమునం గొని వెంగలితనము సంగ
దల మునుంగుదురు తరుణి తరుణుడు, నిల
స్మరుఁ డటన్న పే రతనికి స్మరణమునన.

ఆ. తనువు లేనివాఁడ తనువు దాల్చినమ గ్వ
కోటి నిటులు గోడు గుడువ నడచు
చుండఁ దనువు గొన్న నొక్కపెట్టిన మన్ను
మిన్ను గ్రుచ్చియెత్తకున్నె వాఁడు !

ఆ. ఎలయు మలినభావ మేవానిసంపర్క
మునన యతిపవిత్రము లవుపంచ
గవ్యములు హవిస్సు కనుమూయు సంకల్పో
గలఁడె వానికన్న మలినుఁ డొకఁడు ?

ఆ. తాఁ ద్యజించుమలము దనకనుదోయిఁ గ
న్గొనుచు దానికంపు తనదుముక్కు
సోకక బడుచు మివులఁ జీకాకు లోక మీ
యది విరక్తిఁ బూరయ చాత్మ సుంత.

తే. సురుచిరాన్న పానీయముల్ సొటిసయంత
నుదరమునఁ గుల్చి పురువుల కునికిపట్టు

పెంటయై తొంటిరూపము విడుచునటులె
తద్రసోపపుష్టమ యపుతనువుగూడ

తే. తటిని విడనాడి తొల్లిటితనదురూపు
బహుళదుష్కృమిదుర్గంధబంధురమ్ము
దుర్భరము గర్భనరకమందున మునింగి
కుక్కయో పిల్లియో యయి చక్కఁ బుట్టు.

తే. కృమిమయమ్మును గృమిసంభవమును నవుట
నొక్కచోఁ గూడి చెడుకృము లొడల్పివైనఁ
బాటమరించు సోఢట మొకండు, పొడమి యడఁగఁ
బోనిదురద లంతటఁ గ్రాచు మేనినెల్ల.

తే. వాయ వాతిన దోకుడుపాటలట్టి
గోళ్ళగోకుడుతోఁ దీరి కుచుటవడును,
గామకంఠూతి రేకెత్తి కాముకులకుఁ
గడఁగి నిధువనమ్మున శాంతిఁ గాంచు నటులె.

వ. సురతావసరమ్మున నచోటియనలమ్ము ప్రకోపించి యపాన
మ్మున మలముం బడద్రోయుఁ, దత్సారభూతమ్ము రస
ముద్రక్తమై వర్తించు.

తే. అల సమానసమాకృష్ట మవుచు సరగ,
బ్రహ్మపదమున కరుగు నిర్మలము శుద్ధ

వీర్య; మర్యుది యెందును బెరయకునికి
నునికి తగుపాటి దటు నిటు జనుచునుండు.

వ. అంతియగాక

ఆ. ప్రథిత! పురువు లేను ప్రాటికోటులగపా
లమ్ములందుఁ గలవు డాగి; యందు
నుండుఁ జెవుల మొదల రెండు, గనుగివ
నాశ్రయించి రెండు సనవరతము.

క. తొలిరెం డలరుఁ గనిషాం
గులిపరిమాణమునఁ దోఁకకొన లెలుపుల మై,
నలనవుదోకలు వెన్నతొ
దులదూగుమెఱుంగెసంగఁ దుదిరెం డొప్పున్.

క. పింగలి శృంగలి నాఁగ నె
సంగుం జుము కర్ణమూలసంస్థములు కృముల్,
శృంగలి జంగలి నాఁగఁగ
నుంగవఁ గలయవ్వి వొలుచు నుత్తబలాభ్యా!

క. కల వట్టివియే వందల
కొలఁది లలాటమ్మునందు గుములు గుములుగా
నలనావాలకు నన్నిటఁ
దులయపు పురువులు వినితె పృథుశ్రవ! యిమ్మై.

క. తనరుం బ్రాజాపత్య

మ్మను కృమి యొక్కండు బియ్యమట్టిద రూప
మ్మన సంతియ పొడవున; మో
మున దానికిఁ గలవు రెండు పొడ వయిననెఱుల్.

క. తనయున్నయునికిఁ బాయక

తనమొగమున రసమురూపు తగఁ బడువీర్య
మ్మను జాలఁ గ్రోలి మత్తిలి
ఘన మాక్రీమి కూరుచున్ వికారము లెన్నెన్.

తే. తెఱచి దాడలు రెండును దిరుగఁ దొడరు

నప్పు డియ్యది యయ్యెడ నొప్పు మూఁడు
నాడు లిడ పింగలాసుఘమ్మలు జలించి
కలుగుఁ గామకంఠాతి ప్రాణులకు మివుల.

వ. అంత

తే. తిమురు తలకెత్త గిలి హత్తి స్త్రీపురుషుల

మఱుగుచోటు లుబిసిపడు, మత్తులె మొ
దలిడువారు మారునిపోరితమును నపుడ
యొఱసికొని మేను లొండొంటి నొదవ హాయి.

వ. అట్లు క్షణమాత్రసుఖ మ్మనుభవించి

తే. మఱలఁ గంఠాతి, సురతమ్ము, మఱలఁ దొలిద,

మఱల నవలిప్రక్రియ గాఁగ మర్త్యకృము ల

తులకుటుంబజంబాలమందస బెడంగ
లొండుచుండును మునింగి లే కొట్టునీర.

వ. అట్లు కావున

క. ఓపార్థివ ! యివ్వినయ
వ్యాపారపరత్వమునకుఁ బరికింప నొకం
డే పరిపాకము విరస,
మూపద్ధతిఁ జననియతఁడ యంచితమతి.

తే. కానఁ గామమ్మునకు నెడ గలిగి మనిక,
దరిసినను మిత్తి ధర్మపు నప్పఁబోమి,
వఱల వినయమ్ము విజ్ఞులపలుకు వినికీ,
మహితకీర్తీందీరకుఁ గూర్పుమందరములు.

వ. అది యటులుండె

తే. ట్టాప ! కామోపభోగమ్మునతనఁ గామ
ముపశమింపఁగఁబోవ బే పొందుచుండు
జాతవేదసుమాదిరిఁ జమురుపోత;
దాని నడఁచనేర్చునవాడ ధన్యతముఁడు.

క. రవరవఁ బుంశ్చల్యపహృత
మపుచిత్తముఁ గ్రమ్మఁజింప నపునేర్పరి యీ

భువిఁ గలఁ డెవ్వఁడు రమా
ధవుఁడు నుమాధవుఁడ కాక ధరణీరమణా !

క. కావున వీటంబుచ్చితి
కేవలకామోపభోగక ప్తమనమునన్
జీవితమంతయు; వినిసిం
తే వినుము పురోధ నవుట హిత ముత్తమమున్.

తే. సర్వపాపాపనోదనక్షమము మాధ
వప్రియమ్ము మాధవమాసవరము, వఱి
స్నానదానజప్రవ్రతాచరణపరత
హరిని సర్పించువా రపు డస్తభవుల.

క. ఎఱుఁగకయ యవుం గా క
త్తఱి నరు లొనరించుస్నానదానాదివిధుల్
అఱుచు నఘంబు లహర్పతి
యిఱులతెఱంగునన, దీని కెనగా వెవియున్.

మ. అవఘాతమ్మునఁ దండులమ్ము తుష యెట్లట్ల తొఱంగున్
సహోద్భవ మా జీవమలంబు సర్వముఁ గనద్వైశాఖి
మాసోత్తమోక్తవిధానాశ్రయణమ్ముకల్మీఁ, గృతతీర్థస్నాన
పూతుండవై యవనీనాథ! రమాధవుం గొలువు ముద్య
ద్భక్తిమై నానెలన్.

- అ. హస్తనిహితరత్న మను చానఁ బురుషార్థ
సిద్ధి; బాట నేర్చి చెలఁగెదీపు
విషయకశ్మలము, విను మిగుల నిగ్గువ
మన్నఁ బూర్వకృతముపున్న మునన,
- వ. పురోధోవచనములపయి నాచరచ్చు మేమగుచ్చుగ సలమి
కొన విసయవిసమితో త్తమాంగుం డెప్పుడు మహారథమహీ
ధవుం డప్పడ యప్పరోధనున పట్టనియె —
- చ. అనఘవచః ప్రకార ! కలఁగంగుభిదీర్ఘలఘోడబుట్టువుల్
ఘనములు సాంద్రచంద్రికలకన్న సుఖిగరముల్ సువేట్టచం
దనమిహికాతిశీతలగుణములు నీవచనామృతములన్
జనవునఁ గ్రోలఁజాలి తిల సందరణామయశాంతి సేకురెన్.
- చ. అవనధిసంభవచ్చు వ్యసనోపధ ముల్బుణాకల్పిషాంబుసం
భవభవతాపశాంతినము త్కృత్రద శానుది నాన్యమానమున్
నవము భవాదృగీడ్యులనగద్యపదాంబుజసంగమచ్చు నాఁ
బ్రపమలమౌ సుధారస మవారిగఁ గూరుదు సర్వసిద్ధులన్.
- తే. మంగళప్రదములు సాధుసంగమాఖ్య
నమరు గంగాతరంగభంగముల మునుక
ఘోరసంసారసాగరోత్తారణక్రి
యానిరంతరదృఢ నౌక యనఘతిలక !

తే. సమసెఁగామైకసుఖలాలసమ్ము మదిని
మున్ను గలభావ, మజ్జత విన్నయాల
మాత్ర తేనియకన్న సుమధురములు భ
వద్వచనములు, ధన్యత వఱలి తివుడు.

తే. దేహభస్తి బిబ్బోకవతీకటాక్ష
కామమార్గణగణహతి గంటువడియె
నెంతలెంతలు కూర్పబోఁ దేచి ప్రసవ
సాయకక్రియాసుఖలాలసత మహాశ్మ !

క. నీవినిపింపం బూనిన
పావనవైశాఖమాసభవ్యవిధాన
మ్మోవిజ్ఞ ! తెలిపి వేగమ
ప్రోవఁగదె విపన్ను నన్ను బొరసినకరుణఁ.

వ. అని వేడుడుఁ గడుంగడు నలరుచుఁ గశ్యపుఁ డయ్యెడ
యని కిట్లనియె—

తే. తెలిసియుండియుఁ దా మపాత్రులకుఁ దనయ
శిష్యులకు నేరికేని వచింపనొప్ప
దపగఁబడక ధర్మము సూక్ష్మ మడుగకున్న
వలయు శ్రద్ధాభువులకుఁ దెల్పఁగ నటండ్రు.

వ. పురాకృతసుకృతపరిపాకమ్ముననీ విత్తఱిఁ బరిశుద్ధస్వాతుం
డవు శ్రద్ధావంతుండవు నయి మేఘరమ్మాదరమ్మున వినఁ

గోరితి వంతియగాక పాపానస్థమ్మును, ధర్మానస్థమ్మును,
 నతీంద్రియమ్మును నన దేహమ్ము త్రివిధమ్ము. అందు
 నుత్పథగమనప్రవణమ్ము పాపానస్థమ్మును, ధర్మప్రవణపరత
 వ్రతాద్యనుష్ఠానకుసూహలమ్ము ధర్మానస్థమ్మును, గేవల
 మపవర్గోన్ముఖి మ్మతీంద్రియమ్మును నా నేనంగుం. బ్రహ్మ
 తమ్మున

తే. పాసి దుష్పాపపంకిలావస్థ నీదు
 దేహ మాశ్రయించుట నను, దేటపడంగ
 నిపుడ మద్గీతధర్మ మాలించి మించ
 నవుటఁ గాంచె ధర్మావస్థ. నటులు సేసి,

క. తా దొరయుట నాదృతి సొ
 పాదింప సుకృతఫలమ్ము, నైశాఖిసాని
 నాదు లొనర్పించెద నీ
 చేఁ దగుతీర్థమ్ములందుఁ జెనకినతమియై.

తే. అనుచు నుడివి తన్మాసమాహాత్మ్యమెల్ల
 నాచరింపించి మించెఁ గశ్యపుఁ డవాని
 చేత నామని నాతఁడు జన్మరుదొడుగు
 నియతి రేవాజలముల మునింగి కల్య,

నీ. వాసితాఖిలలోక దాసపోషణ శ్రీని
 వాస! నీ కిదె కొను మాసనమ్ము,
 హృద్యవైదికవచోవేద్యమాహాత్మ్యవై
 శద్య! కైకొను మిదె పాద్యజలము,
 ధ్యాననిశ్చలమానిమానసగోచరా
 ఖ్యాన! పంచామృతస్నాన మిదియె,
 మోహంధకారప్రరోహఃపరీశ, దు
 రూహ! శుద్ధోదవగాహ మిదిగొ,

భావినీసూనశర! కొను వసనయుగము,
 స్వజనచందన! చందనచర్ప యిదిగొ,
 మేలిరతనాలసౌమ్మలజాలు లివిగొ,
 కొనుము విరితమ్మిపూలపూజనము దేవ!

తే. అనుచు నర్చించి విధివిధానాంచితముగ
 నంచితం డాతఁ డర్పించె నానృహరికి
 కమ్రఘమఘమవాసనాకలితభక్త్య
 చోవ్యమఘరనైవేద్యమ్ము శుద్ధవృత్తి.

తే. త్రిదశమండలమస్తకిరీటకోటి
 ఘటితనూతనమణిమాలికామరీచి
 నికరనీరాజితచరణనీరజనకు
 నెమ్మి నానందనీరాజనమ్ము నొసఁగె.

- తే. పదపడి యతఁడు ప్రోత్రహ్నాన్వితఁడై న్న
తప్రదక్షిణత్రయం పయం విప్రంబు నీడ
వేనవే ల్మోదవులు పుణ్యోపాసనాది
కములు రతనాలు జాభినా గ్రాంబ ముగిలు.
- వ. ఇయ్యదియ విధానమ్ముగ నమానమ్ము భక్తిభావమ్మున
నమ్మానవనాథగ్రామణి పైరయన యగతఁగాఁబుమ్ము పగు
సన వత్సరమ్ము లనేకమ్ము లొసర్చి పల్లెల్లెడ నుడువ గాల
కటాక్షలక్షితుండయి యనువు దొఱంగి
- తే. కనుల నిప్పక లుఱల భీకరుల యువుడ
గాలకింకరు లలుకమై గాలఁ బాఁచి
కట్టి పెనుత్రాఁట సిగ వట్టి కొట్టుడం గొని
పోవునవసరమ్మున దనపూర్వకృతము,
- గీ. తలఁచి తలఁచి గుండె లడల వాదోపుడు
బ్రోవ రాఁచె యేరుఁ బొరయఁ గనుణ
యనుచుఁ గెలఁతులెల్లఁ గనుఁగొనునంతఁడో
విమలదీప్తి నినులు నిష్ఠుభులులు,
- వ. పరువుపరువున బుఱతెంచి న్రూపుతా బ్రహ్మ ద్విజుడు సువ్యక్తి
జివ్వన వారిచి మహారథమహీధరుఁ దమకొనివచ్చి
విమానమ్మునఁ గూర్చుండ నునిచి మోచికొని మాగన
స్నానవిధానాచరణమ్ము దక్క మఱొక్కఁడు పున్నె

మెఱుంగక యుత్పథానుగమనపరతం బ్రవర్తిలుట నిరయ
పదపథమ్మున కనతిదూరమ్ముగఁ గొని చనునవసరమ్మున

ఆ. ఆత్మ వగులఁజేయునాక్రందనధ్వన
మతికరుణము నొడయఁ డాలకించి
తెలుపరయ్య దానికలరూపుఁ గతమును
ననుచు వేడ దూత లనిరి పెలుచు.

మ. తమమర్యాద త్యజించివైచి గతమందాక్షుఁ దురాచారస
క్తము చిత్తమ్మున నెన్నియే దురితముల్ కావించి కాలోర
గేంద్రమునోటం గబళంబు లైనయనదల్ దా రొందుచు
న్నారు ఘోరము తాదుర్గతు లీడ, నేడుపులయారావమ్ము
సు మ్మిద్దియుఁ.

చ. అకట ! సుఘోరనారకము లట్టై తలంచినమాత్ర గుండి
యల్ పికిలి వడంకు వృట్టఁ దనువిస్మృతి సంఘటిలున్,
దొంగు సంబకయుగలంబుడంబు, కొని పాశిభటుల్ చని
పాఱివైవ నట్లకలఁగఁ గాగునూనెలఁ దలల్ పశుజాతికిఁ
బ్రేలు మ్రోతలఁ.

చ. తలవరు లొక్కచిత్తరువు త్రాఁట బిగించి తుపాకిగుండ్ల
తోఁబలె గుఱిసేసి చిచ్చుమియుబాణములఁ సముఖాన
నిల్పి కట్టలుక శరీరమెల్ల నున్మలంతలు సేయఁ బరేతరా

డబ్బిటుల్ తలపడువార లీయెడ సుహృదులమూర్తుల మై
యఘాత్ములకా.

మ. కశలకా మోదుచుఁ బాశికింకరవరుల్ హస్తేసులం బట్టి
కట్టి శిర మ్మట్టై విభిన్నమై చెదరుసట్ల కొట్టుచుం దిట్టుచుం
బశుసంఘంబుల నీడ్చి తెచ్చి కృతముం బొపమ్ము వల్లెట్టు
చీడ శరీరమ్ములు కోయువారు తునుకల్ గా నుక్కు
అంపమ్ములకా.

మ. శితభల్లంబుల గ్రుచ్చి చిచ్చుపయి సంసిక్తంబుగా నూనె
చే, వెత లార్పుల్ పెనుబొబ్బ లేడుపులు తా ట్విన్నించు
కోఁబోక పాపితనూత్రాతము పచ్చిమాంస మెలుకుల్
పెన్గంటెలంబోలె నుద్ధతి నట్టిట్టులు త్రిప్పి క్కాల్లు రిచటన్
దాక్షిణ్యదూరాత్తులె.

మ. తనచే ము న్గొని గాసి గానితనుఁచూత్రాపూర్ణ బిట్టానిఁ
గాంచ నిచోఁ జేరినభూతముల్ తమపగల్ స్వాంతమ్ము
నం దెంచి మించినకిన్నం గొఱుకం దొఱుకొనుడు నిశ్శేష
మ్ముగాఁ దా మయాతనుభాగమ్ములఁ గ్రందమాను లవు
భూతద్రోహులం జూచితే.

మ. శిలపై సమ్మెటపోటులన్ బలిమిమై శీర్షమ్ములకా నుగ్గు
గాఁ జలుపం బోయెడువార వార లితరస్వ మ్మాస మి

న్నట్ట ముచ్చిలుటన్ శోణితమాంసకీకసయకృత్స్వేదప్ర
దుష్టంబు నిస్తులమకా నారకమందుఁ బాతితులు గాఁ దో
నేగువా రీరు నూ.

చ. వలపు తలిర్చి పేర్చఁ బరభావినులన్ గురుజాయఁ గూర్చు
నెచ్చెలులెలనాగలం గదియఁ జేరిచి యక్కున నొక్కి-
నిక్కునఖిలుల సుతప్తమకా నినుపకంబమునన్ బిగి
యించి కట్టి త్రాఁడులఁ గొఱుడాలఁ గాలునిభటుల్ మెయి
వాయఁగఁ గొట్టుచుం ద్రిచోన్.

వ. అనుచు నీచందమ్మున నందందుం గల ఘోర నారకకుండ
మ్ములను, నందలివిశేషమ్ములను, గుడుచుజడులను, దెలి
యం జెప్పుచుఁ గలయఁ ద్రిప్పి చూపుచుఁ జనువార
యొక్కచో నొక్కపరి విమాన మ్మాపి యాపుండరికపరి
త్రాతదూత లాక్షితిపతి కిట్లనిరి—

చ. కనుఁగొనితే నృపాలమణి! క్రన్నన దారుణనారకాళి యా
తనఁ గనువార పాపపరిదగ్ధులు జీవులు మాధవావగా
హనపరినష్టకిల్బిషుడ వర్చ్యపదుండవు నీవిమానపా
వనపవనాంకురమ్ము పయిఁ బర్వి తలిర్చినయంతమాత్రనే,

శ్రే. అలరఁ జలనై త ప్తైలాదికమ్ము
లరుసమున నర్తనముసేయు చతిభయంక

రులు జమునివరస్థుల కడ కొలుపుచున్న
వారు వెలు పెంతయే మెలు వడఁగఁ దొడగ.

తే. అనిన, నవనీతముగబోలె నగ్గినది ద్ర
వించి యయ్యించితులఁచునట్లుతొందితములు
వచనముల మానసమ్ము కృపాపరమ్ము
వలికె నారాజమాణి దూతలకు నిశులు.

గీ. కనిరయేని సుకమ్ము నాకారణమున
ఘోరనారకభోక్త లివ్వారు, సరగు
నఁగొనిపొండు న న్నచటికి నరకము కఁ
గాంచి మించఁగలార లీ రందితముగ.

గీ. తోడిప్రాణికోటులు పడుగోడు లడఁవఁ
జాలియును నెవ్వఁ డట్టానఁ బాలుగొనఁడు
కడఁగ వవానిపలలమ్ము గాకకంక
గృధ్రగోమాయువులు ముట్టఁ గెటలుత్సుభవ.

గీ. ఒరులతాపమ్ము చందనతరువులట్లు
లడఁచుటయ పుట్టవులఫలమై యెలర్చు
వారు జనని నవనిని బావన మొనర్చు
నోపువారు, తలంప ధన్యులు నవార.

గీ. ఆర్తులార్తి బాకార్పఁ బ్రాణానిలములు
తృణములట్టులు తృజయించు ధీరమతుల

త్యాగబలమున ధృత యయి తనరు స్థిరత
స్థిర స్థిరతరముల్ శుభ పరంపరలు వఱల.

గీ. ఆ ర్త సేవాపరాధీనమైనయెడల
నరక మపవర్గవాసజిత్యరము సుమ్ము;
కేవలము స్వసుఖోపార్జనావిధాన
పరము సురమందిరమ్ము దుర్నరకసమము.

గీ. కని కనుంగవఁ బ్రాణివర్గమ్ము వారయు
నుడువఁగా రాని యిడుమల నడుము కట్టి
గట్టిపట్టున నెడ సేయఁ గడఁగకున్న
వానిమానస మసితపాపాణకృతము.

క. అన మురమర్దనుపార్షద
లని రిట్టులు నారకమ్ము లపవర్గమ్ము
గనుచుండు జీవజాలము
తనకృతకర్మానుకూలతన ధరణిధివా !

తే. స్నానదానజప్రతసత్వహోమ
పఠసపాఠసవిముఖులు, శతపరోప
కారదూరు, లుల్లంఘితాచారు లిచట
ఘోరనారకభోక్త లనారతమ్ము.

తే. భూప! పలుకులు వేయేల? పుణ్యకర్మ
విముఖు లెల్లఱు సతిధుల ప్రేతపతిపు.

రమున కీగోల మనకేల? రమ్మ సుఖన
రమ్మ హరిమందిరమునకు సమ్మనమున.

వ. అనిన నమ్మహీరథమహీజాని

క. అను నిట్లు లెఱిగినంతలొ
యొనరింపం బున్నె మెన్నఁ డురగేంద్రశయూ
నునిపద మవికల్పము గొనఁ
జనుభాగ్య మ దెట్లు లొదవెఁ జయ్యనఁ దెప్పుచో.

వ. అనవుడు విష్ణుపార్వదు లిట్లనిరి—

తే. షీతివ! ధర్మసూక్ష్మమ్ము విచిత్రఫలవి
శిష్ట మజ్ఞేయమై యొప్పుఁ; జేత, సేయఁ
బోమి ధర్మపుఁ దొల్లిటిపుణ్యబలము
నన ఘటిల్లుఁ దఱిని సయత్నమ్ముగాఁగ.

తే. విపులజేజ! విలాసినింభ్రమాప
హృతము మనమున సుకృత మకృతమ యయ్యు,
శౌరిపద మంద నేర్చితి శ్రద్ధ వఱల
మాధవప్రాతరవగాహమహితదీక్ష.

వ. మఱియు నమ్మాధవమాసమ్మున

తే. గురువచఃప్రేరణమున నొనరిచి తీపు
దేవనివహార్చ్యచరణరాజీవయుగలు

నర్చన మృది కతముగ హరిపురమున
కరుగుచున్నాడె వమరమాన్యత తలిర్ప.

తే. ఘోరసంస్కృత్యకూపారపారలబ్ధి
కి నెపు డెచ్చోటనేఁ బరికింపరాదు
మాధవుం డొండె మాధవమాస మొండెఁ
గాక వేటొండు దృఢతరనౌక భూప !

గీ. ఎండుపుల్లల నింగల మెట్టు లట్టు
నిర్దిహించు నశశాఘము నియమపూర్వ
కమ్ము మాధవమాసకృతమ్ము స్నాన
దానవిధి; తద్విహీనుఁ డమానవుండ.

తే. అశనమై యొప్పుఁ గందమూలాదు లుగ్ర
వనముల ఘనతపోనిష్ఠ వఱలుపరమ
తాపసుల కలభ్యమ్ము మాధవపదమ్ము
మాధవస్నాననిరతుఁడు మనుజుఁ డెనయు.

వ. కావున నెడందం దవులు నివ్వారిం గూరిచిన కొందలముం
దిగఁద్రోచి గోవిందమందిరమునకుం బయనమ్ము వేగమ
సాగింపు మనవుడు తచ్చోకప్రపీడితుండయి దయా
మయుండు మహీరథమహీధవుం డమ్మహానీయుల కిట్లనియె

క. కలిమికి బలిమికిఁ గీ రికిఁ
గులీనతకు సుకృతమునకు గుణగణములకున్

దలతురు నిచ్చలు ననువపు
ఫలముగ నజ్జనులు భీతపరిరక్షణముగా.

క. అలరెనయే సుకృతము నా
కలఁతిగ నెలయంగలార లండలు పోకా
కులచితులు వీరలు క
శ్మలముక్తి నెసంగ మనికి మా హాకృతముగా.

క. అనునయ్యెడయనినుడువులు
విని వానిదయామయత్వవిభవమునకు నె
మ్మనమున నబ్రము గనురంగ
వనజాక్షునిదూత లిటులు పలికిరి పలుచగా.

క. అనఘా! నీ కనువపు నీ
యనుకంపాపరము కృతిని నభివృద్ధి
తనరెను సుకృతము సంచిత,
మనంతము ద్వితీయమాసమమలఫల హృదయ.

వ. అది యటు లుండఁ బుణ్యార్థకగమనసాధనముగా
తెరింగించెద మవధరింపుము. యజ్ఞపదమునకు ప్రతిపదమునకు
ద్రుదశస్త్రాయమానుండును రంగభాసంగభావితమునకు నయి
నందనవనవిహారాదికముల నమగన మానగనము నొగడు;
రాక్ష్మశృంగయు రాప్యభురయు మధుగుహయు సవత్సయు
నవుగోవు నొసగునతండు సప్తపూర్వోత్తరములు కుల

ముల నుద్ధరించి తుది గోలోక మ్మైనయు; జలాన్నదాన
 మ్మున వారుణలోకమ్మును, హయదానమ్మున నినపద
 మ్మును, హామాదికమ్ముల సురలోకమ్మును, కన్యా
 ప్రదానమ్మున విష్ణుధిష్ణ్యమ్మును, కరతలామలకమ్ము లవు;
 నుషస్సాతుండయి విధివిధానమ్మున మాధవాఖ్యానమ్ము
 మాసమ్మున మాధవు నర్చించునంచితుండు నిరాపదమ్ము
 హరిపదమ్ము జూటంగొను. నమ్మహితమ్ము మాసోత్తమ
 మ్మున

ఆ. కేవలైకఘనకృతము సుకృతమున
 కేని నీడురావు దానహోమ
 జపతపఃప్రభృతులు స్వవిహితసత్కర్మ
 సంచయములు నింత సత్య మధిప!

వ. కావున—

గీ. నెనరు వొదల మిసల నీయొనర్చినయొక
 నాటిపున్నె మీ యనదలకెల్ల
 దారవ్రాయు మిపుడ దానఁ గాంచఁగలారు
 వాసి నారకమ్ము స్వర్గసుఖము.

గీ. కడువనేఱని పెనుకడగండ్లపా లయి
 దిక్కు దొఱఁగి యున్నదీనజనుల

కడువడెడువాడె యన్వర్ణజన్ముడె
భగవదంశభవుడె సావనుడె.

గీ. శ్యేనరాత్పుపీడ్యమానకపోతమ్మ
గాచుకొఱకు మున్ను కత్తి కొక్క-
కండ జీరి కుఱువు కరుణమ్మ నిడి శిబి
వఱుచున్న వాడె స్వర్గలభి.

గీ. తనదువెన్ను నెమ్ము నంభోళినిర్మాణ
మునకు వాసపునకు మున్నోసగి జ
గదుపకారపరత గదుర దగ్గి-చిము
సింహుఁ డీడ్చుఁ డయ్యె నెల్లఱకును.

గీ. వింటె భూప ! పుడమివేల్పు నొక్కనిఁ గాన
ననువు దొఱఁగి మును సహస్రజిత్తు
నాఁ జిరశ్రవసుడె రాజర్షి రాజులు
చున్న వాడె సురలసన్నుతిఁ గొని.

గీ. నరుడె వారయఁబోడె నాకలోకనివస
కలనఁ దోడిజీవగణము గుడుచు
నిడుమ లెడమునేత నెట్లు లట్లులు నిశ్చ
లమ్ము సుకము నిక్కువమ్ము సుమ్ము.

గీ. అనుడు నుత్సుకమ్ము మనమున మాధవ
వాసరైకకృతము పరమపుణ్య

మర్షణమ్మసేసె నవ్వారలకు హరి
ప్రీతిఁ గూర్చి యతఁడు ప్రీతిఁ బేర్చి.

వ. అంత

ఆ. నరకమోచనమ్ము పైరసి యవ్వార లె
ల్లలు మహీరథాచలాతలాధి
నేతతోడఁ బనివినిరి వరవ్యోమయా
సస్థితిం దల్చి నాకమునకు.

క. విపులము మాధవమాహా
త్యైషిశున మీమహితచరిత మాదృతి నాలిం
చి పఠించి వచించునతం
డపవర్గముఁ గాంచి మించు నస్తభవుడై.

వ. అని వెండియు దండధరుండు యజ్ఞశర్మ కిట్లనియె నట్లు
గావున—

చ. స్వపురము సేర నేఁగి విధివన్మధుమాసని షేవనావిధా
నపరుడవై జగన్మయు ననాము నరూపు ననంత
నాద్య నుత్యపదపయోజరాజితు ననంతము భక్తి భజించి
కాంచుమా విపులము స్వీయయుక్తతఁ ద్రివిష్టపసౌఖ్య
మలేఖ్యవైఖరికా.

మ. అన భక్తిప్రణయమ్ము భావమున సాష్టాంగప్రణామమ్ము
సన్మనసమ్మాన్యం డతండు సేసి యొక్కమ్ముల మూసి
వైవస్వతుక్ వినుతింపం దొలగొన్న వాడె మలలక్
నీక్షించునాలోనఁ జేరె నిజావాస మసాధ్య మున్నె
యొక్క డుర్విక్ పైవపుంజేతరుక్!

వ. అట్టు లిలుసేరి సముదారయశోనిర్మలుండు యబ్జిర్మయు
నదియెల్లఁ దలంచి తలంచి యబ్బురమ్మునఁ దబ్బిబ్బు
లవుచుఁ దసతేలం గెల్లఁ దోడినారల కెళింగించి విధివిధా
నమ్మున ననేకవత్సరమ్ములు మాధవమాసని మేవనమ్మున
సఘమ్ములు దొంగంగఁ దుడి నీవ్విచుజనపురస్సరుండు కేవల
కైవల్యపద మ్మెనసె నని వినిచి వెండియు నిగడినయరు
సమ్మున సక్కధకుండు శౌనకాదుల కిట్లనియె—

తే. మహితమాధవమాసమ్ముమహిమయెల్ల
నుడువనేరుచు నెవఁడు! చెన్నడరు నెవల
మొగము లింకొక వేయి పాములమనీఁడు
చాలుఁ దత్కల వివరింప శ్రమకు నోర్చి.

తే. మాధవధవమ్ము మాధవమాస మన్న
మహదయాస్కాంతపుంబల్లి రహి సెలంగి
కున్న బ్రహ్మాండంబు క్రన్న మునింగి
పోవకున్నె పయోధులంబువులలోన.

క. అతులము తన్మాహాత్మ్యము
 శ్రుతిమధురము వినఁగ నేర్పు సుకృతయుతుం డ
 ప్రతిహత మపాస్తశోక
 మృతిదుర్లభ మచ్యుతపద మంది తలిర్చున్.

క. అన విని శౌనకముఖముని
 జనముఖ్యులు వలికి రిటులు సరసపురాణాం
 బునిధిసుధాకర ! నీనెన
 రున విన నేరిచితి మింత రూపట నఘముల్.

క. మానుగ శ్రౌతస్మార్తవి
 ధానాంచితమైన స్నానదానాదిక మ
 న్యూనరమానాథపదా
 ర్చానిరతి వినితి మెలర్చె జని సార్థకమై.

ఆ. భవికకారణమ్ము భవభయంకరవార్ధి
 తారణమ్ము కలుషమారణమ్ము
 వాసుదేవమృదులపదయుగధ్యానవి
 ధానమున్ వచించి దయ వహింపు.

కృష్ణ ధ్యాన ప్రశంస

చ. అన విని రామహర్షణి ప్రహర్షితరంగిత మంతరంగ మొ
 యైన దయపేరిసారమున నట్టె నభస్థుల మంట ని ట్లనున్

మునివరులార! మీ సరణి మున్నడగుకొని ముని గణములను జీవనరహస్యాలిసూతి తను వల్లీ సభావ్యవహారములను నే.

వ. నాయోపినతవట్టు వచింతు సవధరించి నాబుని నిష్కర్తం గూర్చి భగవదనుగ్రహపాత్రు నొసర్చుచు ఉద్దేశముగను గౌతమసంయమికి నారదమునీంద్రుని డిట్లనియె —

చ. విరిసినపూవుగుత్తుల సవేలము శోభించుచు నూర్చువల్లదులు పెనంగొనగ బడికెలంకులు నూజువిలుచుచును భస్మరణల వాసితమ్ములుగఁ బొల్పు సెలగునవహోజరాజనుం దరమవు బృందపూర్వము వసమ్ము ఘనమ్ముది స్తోత్రపాత్రసూ

ఉ. కమ్మనిపూవుచేనియరకమ్ములు మల్లిలం గ్రోలి యొత్తయె ర్మును తేటపాటల దెసల్ పది నింపెను తేటిబోగట్లు; బర్హమ్ములు విప్పి యొప్పినమహాద్భుతసర్వసాత్తునుగీ ణమ్ములు నెమ్ములుం గొలుపు సవ్య మచోట తుణమ్ములిమ్ముగఁ.

మ. యమునాశీతలశీకరౌఘవహముల్, వ్యాకోచసౌగంధికాతిమనోహరిత రాగసంగమసముద్భిష్టమ్ములౌ నాయువుల్ సుమ బాణేషువరాహతవ్రజసతీస్తోమోరుభాగోల్లసత్కమనీయాంబరలోలనోత్సుకమ్ములై తత్సేనులకభాసిలుఁ,

చ. పౌరి సకలర్తుసేవితము, భూజము, విద్రుమపల్లవౌఘసుం
నరతర, ముల్లసన్మరకతచ్ఛదయుక్తము, మౌక్తికప్రభా
కరనవగోరక, మృదుణకంజఫలప్రకరావనమ్రమున్,
దరుణము, కల్పకాభిధము తద్వనమధ్యగ మొక్కఁ డెన్న నౌ

ఉ. ఆమహితమ్ము భూమిరుహమచ్చపునీడఁ బసిండికొండ్లపైఁ
దామరసాప్తబింబ ముదితమ్మయి పొల్చినమచ్చునన్ మణి
స్తోమరుచిప్రరోహపరిశోభన ముజ్జ్వల మారకూటశో
భామిళితమ్ము నూతనము భాసిలు వేది యొకండు చూడనై

ఉ. ఆమణికుట్టిమాంతరగతాయతయోగసుకీతి నొప్పు సు
శ్రీమహిమాధ్య మష్టదలజీవనజమ్ము; తదీయకర్ణికా
సీమనివిష్టు, శిష్టజనసేవితపాదు, సముద్యదబ్జమి
త్రతామలత్రేజు, నూర్జితమహత్త్వ, ముకుందుఁ డెలంపఁగాఁ
దగున్.

మ. బలభిదన్వజ్రవిదారితాంజనధరప్రత్యగ్రకాలాభ్రకో
మలనీలాంబుజభాసురాఙ్గును, శుంభద్భర్హి బర్హావతం
సలసచ్ఛిర్షుఁ, బ్రహర్షి తానను, వ్రజాబ్జాతాననామానసో
త్పలభ్రంగమ్ము దలంతు సంతతము సుద్యద్భక్తియుక్తుండ
నై.

మ. భ్రమరోల్లాలితకల్పకప్రసవసౌరభ్యోల్లసన్మాలికా
రమణీయాబ్జభవానివాసమహితోరస్కున్, లతాంతా

స్త్రాయుక్సము, నూత్నోత్పలకర్ణపూరణలితుః, జగదవ్యో
లాలకాలిమనోహరసింహులభౌగతిలకోద్గిష్టుః భటుతుః
మదిః.

చ. సరసవిలాసహాసరుచిసంభృతశారదచంద్రచంద్రికా
సురుచితాప్రపూరపరిశోభను, సంగబుజపత్రసేత్రు, సుం
దరతరచిల్లిచాపజితదర్పణసవ్యధనుర్వికాసు, శ్రీ
కరు, గరుణాకరుః, వికచకాంచననాసు, ససంహ
నెంచెదః.

చ. నిరుపము, నున్నతప్రపవనిందితకచ్ఛపకాంతికాంతు, సుం
దరమణికంకణాంగదరణస్సవనూపురతరంగబాధు, సు
స్థిరమకుటాన్వితుః, గజకచేలనివీధనిరంగబింబు, జగ
ధురతరభక్తియుక్తిదలతు గజతు గమతీసంసంస్థతిః

తే. అమలమాక్షికహరతారావలీవి
లసితపీవరోద్యుతలప్రభాస
మాసనిస్తులకౌస్తుభమణిసుధాంశు
దీపితాశేషభవనునిఁ బెలఁతు హరిః.

తే. నవ్యమాణిక్యముకురాభసఖరరాజ
రాజదరుణాంగులిచ్ఛదనైజదంఢ్రీ
కోకనను, సరిదరకేతుకులిశముఖ్య
దివ్యలక్షణలక్ష్మితు, దేవుఁ దలఁతు.

తే. నిఖిలలావణ్యసారవినిర్మితాంగ
యష్టిసౌందర్యవిజితలతాంతచాప
రూపవైభవు, సభవసరోజజాది
దేవనివహర్ష్యచరణరాజీపుఁ గొలుతు.

మ. చెలువౌ నాస్యసరోజపూరితసువంశీరంధ్రలోలత్కరాం
గులులక్ లెస్స సమీరితమ్ము లవుకుల్కుంబల్కులక్
దేనెసోనలమేల్పోతల గోపగోగణమజాండంబుక్ విముగ్ధం
బుగాఁ జలుపం జాలినయాలకాఁపరిని స్రశాంతమ్ముఁ
జింతించెదక్.

మ. లలితోఢోభరమందమందగతు లుల్లాసంబు దీపింప, నిర్మల
దంతాగ్రసుదప్తశిష్టతృణరమ్యత్ డాసి త్రోపాడుక్రేఁ
పులతో నా లొకఁ డౌచు మోరలును జూపుల్, మూపు
లం దాకఁ దోకలు నాసక్ విన వేణుగానరతుఁ డా
కంసారి నాప్రాపగుక్.

చ. పొలుపవుమేలిపాలనురువుల్ సెలవుల్ గయిసేయఁ బండు
వెన్నెల లెదిరింపనోపుమెయినిగ్గులు జగ్గులు నిండ వెండిగి
ట్టలు నపరంజికొమ్ములబెడంగుల రంగుసెలంగునాలక్రేఁ
పుల యమునాప్రతీరవనభూములఁ గాచినబాలుఁ డేలు నక్

శా. మారోన్మాదమదస్థలత్కలవచోమాన్యల్, శుభల్
లోలకాంచీరాజచ్ఛగమానచీనచయార్చిర్ద్యోతితాంతస్సర

మ్యోరుస్థీతలు ప్రేతలుగ గలిసి భిక్షోతాత్మబాహిరకాం
తారాంతస్థులకేలికానిరతుడౌ నందాత్మజుగ గొల్పెనన్.

మ. ప్రజనారీకులలోలనీలనయనవ్యాకోచతాసూనితాం
బుజమాలాపరిపూజితాపసును, దత్తున్విర్భుజసానాభిగ
బజయిష్టాస్యసరోరుహప్రవిగలన్మాధీరసోనాస్వినవృ
త్తిజమత్రత్వసమృద్ధచిత్తు, మదిఁ జింతింతున్ రమాకాం
తునిన్.

చ. వలదెస మౌను, లింకొకడుభాగమునగును సనందనాదిపూ
జ్యులు, వెనుకన్ ముముక్షువులు మోగులు, మ్రోల
భుజంగకిన్నరాచులు సభవుల్ సురల్ గొలువఁ గోయనిధి
ప్రభవాసహాయుడై యల మణిశీతఁ గొల్వఁచునునమృతు
నచ్యుతభక్తి నెంచెనన్.

తే. శంఖకుండేనుసుందరు, జగచలావ
లీపిశంగజుఁగించితు, రూపవిభవ
జితసుమాయుధుఁ నాగమస్థు, స్థి
వినుతు వినుతింతు హరిఁ బిరిగొనిసనియబి.

క. అని సందనందనుం దన
మనమున ధ్యానించి మించి మనుజుఁడు పిదపం
బొనరుపజను విహితమువిధి
కనుకూలముగాఁ దదర్ప యథ్యానులచేన్.

వ. అట్టు లొనరించునంచితుండు కేవలకైవల్యపదప్రాప్తిందనరు
నని వినిచి వెండియు సూతుండు.

ఆ. అనఘులార! మీర లడిగినయర్థమ్ము
వ్యాసమునియనుగ్రహమ్మువలనఁ
దెలిసికొనినయంత తెలిపితి నెలసితి
ఫలము పుట్టువునకుఁ బొలుపు గొలుప.

వ. ఇంక నెయ్యది వినవలతు రయ్యది యుడుగక యడుగుడు,
తోడరినతమి విడువక నుడువువాడ ననిన నెసక మెసఁగ
విరిసిన యరుసమ్మున మనమ్ము లమ్మునిజనమ్ములు కరకమ
లమ్ములు ముకుళించి యంచితస్తుతివచనమ్ముల వినుతించి
రామహర్షణీ! యీదృశమ్ములు మాసప్రయుక్తపవిత్ర
చరిత్రమ్ములు కృపారసతరంగిత మంతరంగమ్మున వినిపింపం
గదె యని వేడిన నతండును ధన్యుండ ననుచు వల్లెయని
కడుంగడు గుతుకంపడియె.

ఆ శ్వా సాంత ము

క. కొని ప్రకృతినహాయత స
జ్జనముల ధర్మముల వేదజాలము లేలక
తనువులు వేవేల్ తమిఁ గై
కొనుహరి శ్రీవేంకటేశుకూరుచుప్రా పా.

మాలిని. కువలయదలనేత్రా, ఘోరదైతేయజైత్రా,
 వివిధవినుతిపాత్రా, వీతనామాంగగోత్రా,
 సవననివహరూపా, సజ్జనద్విడ్మరాపా,
 ప్రవిహతభవతాపా, భావిసీసూసచాపా !

ఇది శ్రీశ్రీవత్ససగోత్రపవిత్ర, చిదంబరపాత్ర నాగ
 భూషణసుధీవరపుత్ర శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీగర్భ
 శుక్తిముక్తాఫలాయమాన ప్రభాకర, లక్ష్మీత
 సరసిహాళాస్త్రి సమాఖ్యాన ప్రణీతం బైన
 కాలభాగవతముద్వితీయస్కంధమునఁ
 దృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

*

*

*

మ. తెలియక రాని భవస్మహామహిమముకొ ధీగీష్పతుల్
 వేదవేత్తలకూర్కిం దెలియంగనై, యితరచింతాదూరులై,
 త్వచ్ఛరణ్యులయై ని న్భజియించు సజ్జనులచొ యోగమ్ము
 ఊహమ్ము నిమ్ముల నీవే వహియించికొందు కరుణాంభో
 రాశి, రాధాధవా !

*

*

*

		సవరణ	
66	18	నరసిం	నరసింహ
125	9	నరసిం	నరసింహ
145	10	రూపున	రూపున

లక్ష్మీ గ్రంథ మండలి, తెనాలి.

సంస్కృత న్యాయములు

ఇందు పండ్రెండువందలకు మించి వైదికతాకిక పారిభాషికాది న్యాయములు తగు వ్యాఖ్యానముతో క్రోడీకరింపఁబడినవి.

వెల రు 2—4—0.

తెలుఁగు జాతీయములు

ఇందు మాడుపేల తెలుగు జాతీయములు సప్రయోగములుగ పొందు పఱుపబడియున్నవి.

లోకోక్తి ముక్తావళి

ఇందు పదివేలసామెతలు, ప్రయోగములతో నుండును. మూలమూలలనున్న సామెతలన్నియు నెక్కువ ప్రయాసతో నేకత్రితము గావింపఁబడినవి.

సంస్కృత లోకోక్తులు

లోకోక్తిముక్తావళిలోని తెలుగు సామెతలవలెనే సంస్కృత లోకోక్తులన్నియు సప్రయోగముగఁ గూర్చఁబడినవి.

లక్ష్మీ గ్రంథ మం ద లి లోఁ బ్ర క టి త ము లు

గ్రంథకర్త: కవిసార్వభౌమ శ్రీపాద తృప్తమూర్తి శాస్త్రిగారు

మహాభారతరహస్యవిమర్శనము

0—4—0

రచయితలు: కూచిభొట్ల ప్రథాకరశాస్త్రి, ఘట్టి లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రి

లక్ష్మీనరసింహ స్థవము

ఉత్పలమాలికలు. నకలప్రణాళిలో నిర్మితములగు బుద్ధి
మాదిరి నుతుటము. 0—0—0

రామలింగేశ్వర స్థవము

సులభశైలిలో పాఠాయజ్ఞానమునుపాఠములుగా విన్ని విన్ని
సంస్కృత శ్లోకములు నూటవినిమిది. 0—1—0

పుష్పబాణవిలాసము

అవతారిక, నాయిక, నాయకుడు, శృంగారము, ప్రణా
పద్యమున విపులీకరింపబడినవి. 0—2—0

ఈ కృతికర్తల మఱికొన్ని గ్రంథములు

అచ్చయినవి

ప్రణయగీతాలు

పుష్పమాల

(ఖండకావ్యము)

బాష్పకణములు

(దేశనాయకస్మృతి)

ఆత్మత్యాగి (జతీంద్రుని జీవితము)

(ప్రస్తుతము అచ్చులో లేదు)

కవుగిలి

(ద్విపద. ఒకప్రేమకథ)

శ్రీమద్భాగవతమాహాత్మ్యము

(౪ ఆశ్వాసములు)

దయానందతిమిరభాస్కరము

(ప్రథమభాగము)

(సత్యార్థప్రకాశఖండనము)

రాధాధవశతకము

ఆంధ్రప్రతిభ

(ప్రథమభాగము)

అచ్చుకానువి

శ్రీవిద్యాశంకరవిజయము

దయానందతిమిరభాస్కరము

(2, 3, 4 భాగములు)

దయానందమిథ్యాన్వేషకాశము

గణేశపురాణము

మదనకలావిలాసము

భద్రావత్యభ్యుదయము

(హాస్యపబంధము)

ఆంధ్రప్రతిభ

(ద్వితీయభాగము)

పురాణములు

భారతీయుల అధోగతి

రామకృష్ణశతకము

నీతిశాస్త్రము

భావదర్పణము

కుండమాల

